

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

AASTAARUANNE **2018**

KONSOLIDEERITUD MAJANDUSAASTA ARUANNE 2018

Mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrikood: 80004733

2

Toom-Kooli 17, 10130 Tallinn

Tel: +372 604 0060

Faks: +372 604 0061

koda@koda.ee

www.koda.ee

Majandusaasta algus: 01.01.2018

Majandusaasta lõpp: 31.12.2018

Juhatuse esimees

Toomas Luman

Juhatuse aseesimehed

Väino Kaldoja

Gunnar Kraft

Juhatuse liikmed:

Veljo Ipits

Andres Järving

Robert Kitt

Toomas Lepp

Sven Mats

Meelis Milder

Feliks Mägi

Ruth Oltjer

Jaan Toots

Enn Veskimägi

Oliver Väärtnõu

Peadirektor

Mait Palts

Audiitor

KPMG Baltics OÜ

4	KOJA SEISUKOHAD 2018. AASTAL
6	TEGEVUSARUANNE
21	RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE
21	Konsolideeritud bilanss
21	Konsolideeritud tulude ja kulude aruanne
23	Konsolideeritud rahavoogude aruanne
24	Konsolideeritud netovara muutuste aruanne
25	RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD
25	Lisa 1. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid ja hindamisalused
29	Lisa 2. Raha ja pangakontod
29	Lisa 3. Lühiajalised finantsinvesteeringud
29	Lisa 4. Ettemakstud tulevaste perioodide kulud
30	Lisa 5. Pikaajalised finantsinvesteeringud
31	Lisa 6. Materiaalse põhivara liikumine
31	Lisa 7. Immateriaalne põhivara
32	Lisa 8. Kasutusrent
32	Lisa 9. Lühiajalised kohustused
33	Lisa 10. Maksukohustused
33	Lisa 11. Netovara
33	Lisa 12. Tingimuslikud kohustused
34	Lisa 13. Müügitulu tegevusalade ja geograafiliste piirkondade lõikes
34	Lisa 14. Liikme- ja sisseastumismaksud
34	Lisa 15. Muud tegevustulud
35	Lisa 16. Mitmesugused tegevuskulud
35	Lisa 17. Tööjõukulud
35	Lisa 18. Kaubanduskoja konsolideerimata finantsinformatsioon
38	Lisa 19. Tehingud seotud osapooltega
40	JUHATUSE ALLKIRJAD 2018. AASTA MAJANDUSAASTA ARUANDELE
41	JUHATUS / BOARD / ПРАВЛЕНИЕ
42	TÖÖTAJAD / STAFF / РАБОТНИКИ
45	ГODOBOЙ ОТЧЁТ
66	ANNUAL REPORT
83	KONTAKTID / CONTACTS / КОНТАКТЫ

KOJA SEISUKOHAD 2018. AASTAL

4

MAKSUPOLIITIKA

„Eelmise aasta suvest jõustus maksuseaduse muudatus, mis andis tööandjale võimaluse hüvitada töötajate, kelle töökoht asub elukohast rohkem kui 50 km kaugusel, tööle tulemise transpordikulud maksuvabalt. Kui töötaja elab lähemal kui 50 kilomeetrit, saab tööandja transpordikulusid maksuvabalt hüvitada vaid juhul, kui tööandja tellib selleks eraldi bussi. Koja jaoks on oluline, et kehtiks ühesugune maksustamise põhimõte. Kui töötaja tuleb tööle bussiga, peaks tööandjal olema võimalus maksuvabalt hüvitada bussiga seonduvad kulud sõltumata sellest, kas tegu on ühistranspordiga või tööandja tellitud bussiga.“

Marko Udras Maalehe artiklis „Riikliku piletiabsurdi lõpetamine on Riigikogu käes“
07. juunil 2018

„Inimesed näevad lõunapiiril kaupade ostmises kasumlikkust, mistõttu seda ka tehakse. Kui see rada on juba sisse käidud, siis selle levikut on pea võimatu piirata. Inimeste tarbimisharjumuste muutmiseks peab riik aktsiiside tõstmise asemel panustama sisulistesse tegevustesse, alates tea-

vitusest kuni noorte huvitegevuseni, mitte otsima probleemidele lahendusi seaduste ja maksusüsteemi muutmise abil“

Mait Palts aktsiisipoliitika ümarlaual
21. juunil 2018

„Mida rohkem ettevõtjad kasutavad kohustusliku kogumispensioni varasid Eestisse investeerimiseks, seda parem. See aitab muuhulgas kaasa nii Eesti majandusarengu kui konkurentsivõime kasvule. Koda on pikka aega selle vajalikkust rõhutanud pensionifondidele, aga ka riigile takistuste kõrvaldamiseks.“

Mait Palts seminaril „Pensionifondid kui võimalik finantseerimisallikas ettevõtetele“
01. veebruaril 2018

HARIDUS JA ETTEVÕTLIKKUS

„Meil on heameel olla partneriks Eesti Teadusagentuuri algatusele „Kust sa tead?“, mis soovitab algaval aktiivsel poliithooajal poliitikutelt küsida, millele nende värvikad väited tuginevad. Ei ole

olemas õiget või valet poliitikat, on ettevõtjasõbralikumad ja ettevõtjavenulikumat poliitikat ning on olemas läbimõeldud ja läbimõtle mata otsused. Viimased sünnivadki tavaliselt siis kui nende tegemisel eiratakse elementaarseid teadmiste põhise otsustusprotsessi põhimõtteid ning järgitakse põikpäiselt vaid omaenese kinnisideid. Olgem ettevõtjatena nõudlikud, olgem selles eeskujuks, sest eeskuju teatavasti nakatab teisigi.“

Toomas Lumani kõne ärihooaja avamisel Maarjamäe lossis 25. augustil 2018

TÖÖTURG

„Räägitakse üha rohkem, ja seda põhjusega, tööjõupuudusest, rahvastiku vananemisest, meie riigi ja eestlaste kestmisest. Kas ja kui dramaatiliseks keegi soovib minna on sageli sõltuvuses teema püstituse eesmärgist. Kuid selge on see, et inimesteta, kellel on kaasaegsed oskused ning hea tervis ja töötahe, ei ole võimalik ettevõtlust arendada. Sellistest inimestest on meil üha enam puudus ja see on saanud majanduskasvu piduriks number üks.“

Toomas Lumani kõne kaubanduskoja Kevadballil 14. aprillil 2018

„Juhtunud on see, mille juhtumise paratamatuses keegi ei kahelnud, kuid siiski ilmselt arvati, et seda ei juhtu. Praeguseks on enamik tänavuseks aastaks arvestatud sisserände piirarvust (1300) täis ning vaba osa kaetud esitatud avaldustega. Ettevõtjad, kes lähevad täna oma oodatavale välis-töötajale töölouba taotlema, saavad suure tõenäosusega nõrdinult PPA kontoriga naastes kaasa soovitusena avaldust mitte esitada, kuna väga suure tõenäosusega jääb avaldus läbivaatamata, sest seadus ei luba töötajat enam Eestisse. Maksu tööandja töötajale nii kõrget palka või olgu inimene nii vinge spetsialist kui tahes. Midagi pole teha, aga üks on kinni.“

Mait Palts kaubanduskoja Teataja juhtkirjas aprillis 2018

ÕIGUSLOOME

„Selleks, et Eesti hea õigusloome põhimõtted toimiks ka praktikas hästi, peavad poliitikud ja ametnikud hakkama järgima õigusloome protsessis kehtivaid põhimõtteid. Tegemist on ju tegelikult kõige lihtlabasema täidan seadust / ei täida seadust olukorraga. Praegu on paraku mittetäitmine kujunemas reegliks. Eesti peab jõudma olukorda, kus eelnõu jäetakse kooskõlastusringil kooskõlastamata, valitsuses heaks kiitmata või riigikogus vastu võtmata, kui eelnõu menetlemisel on rikutud hea õigusloome põhimõtteid.“

Mait Palts Äripäeva arvamuse artiklis „Eesti õigusloome vajab tugevaid rahusteid“ 20. juunil 2018

„Riik peaks rohkem soosima ettevõtte läbipaistvat lõpetamist ja julgustama sellise kogemusega inimesi uuesti ettevõtlusega alustama. Ning seal, kus on tuvastatud pahatahtlik käitumine, arved jäetakse teadlikult tasumata ja maksud maksmata, tuleb olla ka karm, et säilitada aus ettevõtluskeskkond. Väike Eesti saab edukas olla siis, kui julgustame ettevõtlusega tegelema nii neid, kes seni sellest vaid unistanud kui ka neid, kes esimesel katsel ebaõnnestuvad. Ja soodustame suureks kasvama neid, kellel on ambitsiooni minna äri tegema välis-turgudele.“

Mait Palts Äripäeva arvamuse artiklis „Ettevõtjad vajavad lihtsamat riiki“ 27. septembril 2018

TEGEVUSARUANNE

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda on vabatahtliku liikmeskonnaga ettevõtjate esindusorganisatsioon, mille missiooniks on ettevõtluse edendamine Eestis ettevõtjasõbraliku majanduskeskkonna arendamise ning praktiliste teenuste osutamise kaudu.

Kaubanduskoda on mõjukaim, vanim ja suurim ettevõtjate esindusorganisatsioon Eestis, millel on hea rahvusvaheline maine.

Kaubanduskoda on võrdne partner valitsusele Eesti majanduspoliitilise keskkonna kujundamisel.

Kaubanduskoja juhatus koosneb 14 liikmest. 2018. aastal pidas kaubanduskoja juhatus kokku 6 koosolekut. Kaubanduskoja juhatuse valimised toimusid üldkoosolekul 22. aprillil 2015. aastal.

2018. aastal oli kaubanduskoja keskmine töötajate arv 37 ning tütarettevõttes Eesti Konjunktuuriinstituut AS (EKI) 19 töötajat.

2018. aasta palkade ja tasude kogusumma oli 1 168 904 eurot.

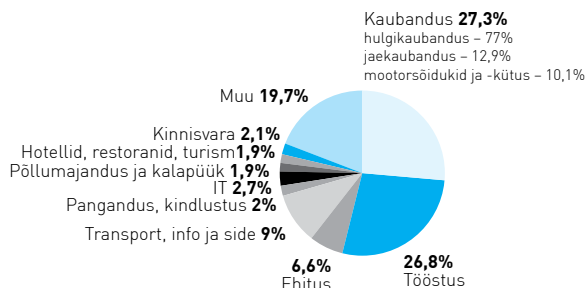
Finantssuhtarvud	2018	2017
Müügitulu (€)	800 534	826 997
Käibe kasv (%)	-3,20%	-3,35%
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja	2,79	3,12

Suhtarvude arvutamisel kasutatud valemid:
Käibe kasv (%) = (müügitulu 2018 - müügitulu 2017) / müügitulu 2017 * 100
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja (kordades) = käibevara / lühiajalised kohustused

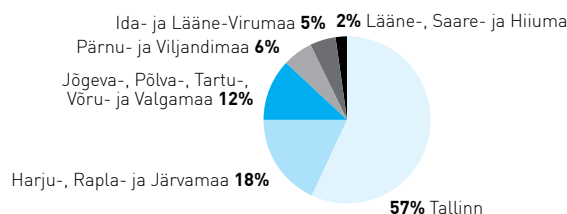
KAUBANDUSKOJA LIIKMESKOND

2018. aasta 31. detsembri seisuga oli kaubanduskojal 3 241 liiget. 2018. aastal astus liikmeks 264 uut ning välja arvati 259 liiget.

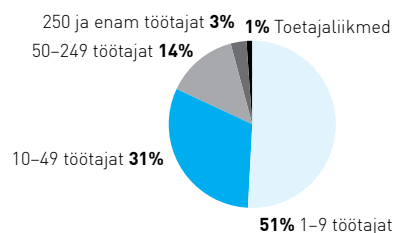
Liikmesettevõtete jagunemine tegevusalade kaupa

Liikmesettevõtete jagunemine piirkonniti

Liikmesettevõtete jagunemine nende suuruse (töötajate arvu) järgi

KAUBANDUSKOJA AKTIIVNE ROLL LIIKMETE ÜLDHUVIDE ESINDAMISEL

Põhikirja kohaselt on kaubanduskoja üheks olulisemaks eesmärgiks esindada oma liikmeskonna huve Eesti majanduspoliitika kujundamisel ning osaleda ettepanekute esitamises seadusandluse täiustamiseks.

2018. aastal esitasime ministeeriumitele, riigikogule ning teistele riigiasutustele 172 kirjalikku arvamust eelnõude, väljatöötamiskavatsuste, tegevuskavade ja muude dokumentide

kohta. Lisaks tegime ettepanekuid olemasolevate õigusaktide muutmiseks ja täiendamiseks. Kaubanduskoja esindajad osalesid ka erinevate seadusloomega seotud töögruppide koosseisus.

OLULISEMAD TEEMAD

Sunddividendide eelnõu ei leidnud toetust

Riigikogu algatas äriseadustiku muutmise eelnõu, millega sooviti tagada väikeinvestorite parem kaitse. Ühe olulise muudatusena sooviti seadusesse lisada põhimõte, et äriühing on üldreeglina kohustatud kasumi välja maksma. Tänu koja tugevale survele ei leidnud sunddividendide eelnõu Riigikogus toetust ning võeti menetlusest maha.

Kohustuslik tööõnnetuskindlustus ei saanud ettevõtete heakskiitu

2018. aastal tuli riik välja ideega luua tööõnnetuste hüvitamiseks erakindlustusel põhinev tööõnnetuste hüvitamise süsteem, kus tööandjal on kohustus kindlustada oma töötajad tööõnnetuse suhtes. Koda ei toetanud seda mõtet, sest kohustuslik kindlustus ei muuda töökeskkonda turvalisemaks, kuid sellega kaasneb ettevõtetele miljonite eurode ulatuses täiendavaid kulusid.

Uuendati töötervishoiu ja tööohutuse seadust

1. jaanuaril 2019 jõustusid töötervishoiu ja tööohutuse seaduse muudatused, mille hulgas leiab ka mitmeid koja ettepanekuid. Näiteks pikendati kaubanduskoja ettepanekul töötaja esmasesse tervisekontrolli saatmise tähtaega. Kui varem tuli töötaja suunata tervisekontrolli tööle asumise esimesel kuul, siis edaspidi tuleb seda üldreeglina teha katseaja jooksul. Koja ettepanekul lihtsustati ka töötajate juhendamise seadustatud nõudeid. Muudatuste tulemusena on tööandjal rohkem paindlikkust otsustada juhendamise ja väljaõppe viisi ning läbiviija üle, võttes arvesse töötaja töö eripära, keerukust ja ohtlikkust. Koja soovitusel lisati seadusesse ka põhimõte, et töötajal ja tööandjal on võimalus leppida kokku leppetrahvi maksimise töötervishoiu ja tööohutuse nõuete rikkumise eest.

Jätkus ühinguõiguse revisjon

Justiitsministeeriumi tellimisel valmis ligi 1000-leheküljeline ühinguõiguse analüüs, kus sisaldub hulgaliselt ettepanekuid äriseadustiku muutmiseks. Koja liikmete tagasiside näitas, et ettevõtjate hinnangul puudub praktiline vajadus arvukate muudatuste tegemiseks äriseadustikus. Tegime ministeeriumile ettepaneku minna edasi üksnes nende muudatusettepanekutega, mis aitavad lahendada praktikas esile kerkinud probleeme, mida ei ole lahendanud kohtupraktika ning mida ei ole võimalik muul viisil lahendada kui seaduse muutmise teel. Õigusteoreetiliste ja vähese tähtsusega probleemide lahendamiseks ei ole vaja äriseadustikku muuta.

Tööregulatsiooni tuleb paindlikumaks teha

Riik tuli 2018. aastal välja ettepanekuga muuta töölepingu seaduses töötaja, kaugtöö ja tähtajalise töölepingu regulatsiooni paindlikumaks. Näiteks tehti ettepanek lubada tähtajalise töölepingu sõlmimist ka mõjuva põhjusega, lubada töötaja kokku leppimist teatud vahemikuna ning luua iseseisva otsustuspädevusega töötaja mõiste, kellele ei kehtiks igapäevane puhkus, tööpäevasisesed vaheajad, iganädalane puhkeaeg, maksimaalne iganädalane tööaeg jms regulatsioon. Toetasime neid ettepanekuid, kuid leidsime, et riik võiks töösuhetes paindlikkust veelgi suuremas mahus lubada.

Pakendijäätmete tekkekohal kogumine

Riigikogu keskkonnakomisjonis oli arutlusel jäätmeseaduse eelnõu ning sellega seotud muudatusettepanekud. Ühe olulise muudatusettepanekuna soovib keskkonnaministeerium seadusesse lisada põhimõtet, et pakendiorganisatsioonid peavad korraldama iga eramaja, korteriühistu ja juriidilise isiku juurest tasuta pakendijäätmete äraveo ja käitlemise. Kuna muudatuse tulemusena suurenevad ettevõtjate kulud koja hinnangul vähemalt 10 miljonit eurot aastas, siis olime sellele muudatusele vastu. Lisaks tegime ettepaneku muuta eelnõus selgemaks laiendatud tootjavastutuse mõistet. Eelnõu menetlus jätkub 2019. aastal Riigikogu keskkonnakomisjonis.

6 kuu reegel

Kaubanduskoda pöördus 2017. aastal kohtusse, et saada vastus küsimusele, kas maksukorralduse seaduses olev 6 kuu reegel, mille kohaselt peab maksuseaduse muudatuse vastuvõtmise ja jõustumise vahele jääma 6 kuud, kehtib ning millistel tingimustel on lubatud sellest reeglist kõrvale kalduda. Kohtusse pöördumise ajendiks oli riigi otsus jätta ära sotsiaalmaksumäära vähenemine 33 protsendilt 32,5 protsendini vähem kui kahenädalase etteteatamise tähtajaga. Kohus leidis, et sotsiaalmaksumäära langetamise ärajätmisel väga lühikese etteteatamise tähtaja jooksul käitus Riigikogu õiguspäraselt. Kohtu hinnangul ei ole 6 kuu reegel range reegel, mida seadusandja peab normi kehtestamisel järgima. Näiteks valitsuse vahetumisest tingitud maksuseaduse muudatuse tegemisel võib kõrvale kalduda 6 kuu reeglist. Koda esitab 2019. aastal Riigikogule ettepaneku 6 kuu reegli muutmiseks, et seaduses oleks üheselt välja toodud erandjuhud, millal võib sellest reeglist kõrvale kalduda.

Sisserände kvoot

Tegime aasta jooksul riigile mitmeid ettepanekuid, kuidas leevendada sisserände piirarvu täitumisega seonduvat probleemi. Näiteks tegime ettepaneku arvata kvoodi alt välja need välismaalased, kes võetakse tööle usaldusväärse tööandja juurde. Lisaks võiks piirarvu alt vabastada välismaalased, kes töötavad Eestis lühiajaliselt (kuni 2 aastat) ning välismaalased, kellele makstakse vähemalt 1,5-kordset Eesti keskmist palka. Koja ettepanekuid ei ole arvesse võetud. Aasta lõpus olime vastu riigi ettepanekule kehtestada 2019. aasta sisserände piirarvu poolaasta kaupa.

Jätkus võitlus ümbrikupalkadega

2018. aastal oli jätkuvalt fookuses ümbrikupalkade teema, et tõsta nii tööandjate kui ka töötajate teadlikkust ümbrikupalga maksimisega kaasnevatest negatiivsetest mõjudest. Selleks viisime koostöös maksu- ja tolliametiga oma liikmete hulgas kevadel ja sügisel läbi ümbrikupalkade teemalise küsitluse.

Tankistide vähendamise eelnõu

Justiitsministeerium saatis 2018. aastal kooskõlastamisele eelnõu, mille eesmärk on

vähendada nn tankistide kasutamist ettevõttes. Näiteks ei või eelnõu kohaselt olla juhatuse liikmeks isik, kes on jätnud esitamata majandusaasta aruande. Lisaks tahetakse äri-seadustikku lisada põhimõtte, et osaühingu osa võõrandamise tehing on tühine, kui osaühing, mille osa võõrandatakse, ei ole täitnud seaduses ettenähtud aruandluskohustust. Eelnõuga plaanitakse lühendada ka ettevõtte likvideerimise tähtaega praeguselt kuult kuult kolme kuuni. Koja hinnangul liigutakse eelnõuga õiges suunas, kuid teatud ettepanekud vajavad täiendavat analüüsi, et vältida põhjendamatu ettevõtlusvabaduse piiramist.

Valmisid head tavad toiduainete vertikaalses tarneahelas

Kaubandus-tööstuskoja, kaupmeeste liidu, põllumajandus-kaubanduskoja ning toiduainetööstuse liidu eestvedamisel allkirjastati 31. mail 2018. a Eesti head tavad toiduainete vertikaalses tarneahelas. Heade tavade eesmärk on suurendada ausust, usaldust ja koostööd toiduainete tarneahelas ning tagada tarneahela efektiivne toimimine. 2018. aasta lõpus oli heade tavadega liitunud 43 ettevõtet.

Lõppes nullbürokratia projekt

Riik käivitas 2015. aastal nullbürokratia projekti, mille käigus esitasid ettevõtted riigile 252 halduskoormuse vähendamise ettepanekut. Ligi veerand riigile saadetud ettepanekutest pärinesid kaubanduskoja liikmetelt. Koda esitas kokku 62 bürokratia vähendamise ettepanekut, millest suurem osa olid seotud erinevate aruannete ja deklaratsioonide lihtsustamisega. Ettepanekute hulka kuulusid ka sõidupäevikute ja pakendiaruande auditeerimise kohustuse kaotamine ning töökeskkonnaga seotud nõuete lihtsustamine. Riik lubas ellu viia 165 ettepanekut ning 2018. aasta lõpuks on vähemalt osaliselt kaotatud 145 nõuet. Näiteks on vähenenud bürokratia seoses välismaalastega ning tööandja ei pea iga kuu riigile esitama erivajadusega inimese eest sotsiaalmaksumaksimise taotlust. Mitmete ettepanekute elluviimine jätkub veel järgnevatel aastatel.

Suurenesid pensionifondide investeringud Eesti majandusse

Koda on alates 2016. aastast hoidnud silma peal

sellel, kui palju investeerivad Eesti pensionifondid Eesti majandusse. Kui 2016. aasta alguses oli pensionifondide varadest Eesti majandusse investeeritud ca 5,5 protsenti, siis 2018. aastal tõusis see number juba üle 10 protsendi. Positiivne trend võib jätkuda ka tulevikus, sest koja toetusel võeti 2018. aastal vastu mitmed investeerimisfondide seaduse muudatused, mis leevendavad pensionifondide investeerimispiiranguid aktsiatesse ja kinnisvarasse.

Kutsekoolidega seonduvad muudatused

Riigikogu võttis vastu kutseõppeasutuse seaduse muutmise eelnõu, millega kaotatakse riiklik koolitustellimus. Koja hinnangul kaasneb riikliku koolitustellimuse kaotamisega risk, et koolituskohtade loomisel ei arvestata enam piisavalt tööturu vajadusega. Koja ettepanekul lisati seadusesse põhimõte, et tulemusrahastamine moodustab kuni 20 protsenti kutsekoolide rahastamisest.

Reformiti vanemapuhkuste ja –hüvitiste süsteemi

Koda osales aktiivselt seadusemuudatuste väljatöötamisel, millega lähitulevikus muudetakse lapsehoolduspuhkuse, isapuhkuse, emapuhkuse ja lapsepuhkuse regulatsioone. Koja ettepanekul lisati seadusesse põhimõte, et lapsehoolduspuhkusele minemisest ja selle lõpetamisest tuleb tööandjale senise 14 päeva asemel vähemalt 30 päeva ette teada anda. Muudatus jõustub 1. aprillil 2022.

Koja arbitraažikohtuga seonduv muudatus

Riigikokku jõudis eelnõu, mille kohaselt tuleb kõigi Eestis tegutsevate vahekohtute otsused täidetavaks tunnistada, v.a kaubanduskoja arbitraažikohtu ja Notarite Koja vahekohtu menetluses tehtud otsused.

Vähesed ettevõtted saavad kasutada elektri- ja gaasiaktsiisi soodustust

2018. aastal võeti vastu aktsiisiseaduse muudatused, mis võimaldavad maagaasi ja elektrienergia suurtarbijatel tarbida maagaasi ja elektrit senisest mitu korda odavamalt aktsiisiga. Maagaasi aktsiisisoostust saab kasutada ettevõtte, kelle maagaasi kulu moodustab vähemalt 13 protsenti ettevõtte poolt loodud lisandväärtusest. Elektrienergia aktsiisisoostuse saamiseks on see nõue 20 protsenti.

Koda tegi ettepaneku vähendada mõlema aktsiisisoostuse kriteeriume, et rohkem ettevõtteid saaks muudatusest kasu. Koja ettepanekut ei võetud arvesse. Seetõttu saab 2019. aastal näiteks gaasi aktsiisisoostust kasutada vaid ca 10 ettevõtet.

Ühistranspordikulud vabastatakse erisoostusmaksu alt

Kaubanduskoja toetusel võeti vastu seadusemuudatus, mis võimaldab tööandjal hüvitada maksuvabalt töötajale töötaja kulutused ühistranspordiks elu- ja töökoha vahel. Muudatus jõustub 1. jaanuaril 2020.

Maksuotsuste avalikustamise ettepanek

2017. aasta novembris tegime rahandusministeeriumile ettepaneku avalikustada maksu- ja tolliameti kodulehelt sarnaselt maksuvõlgade suurusele ja riigile tasutud maksudele ka maksuotsused. Selline muudatus annaks nii ettevõtjatele aga ka laiemalt kõikidele ühiskonnaliikmetele paremad võimalused saada rohkem infot koostööpartnerite ja muude isikute kohta. 2018. aastal toimusid selle ettepaneku osas arutelud rahandusministeeriumi ning maksu- ja tolliametiga. Loodetavasti jõuab ettepanek seaduseelnõusse 2019. aastal.

Tuleohutuse seaduse muudatused

Riik plaanib teha tuleohutuse seaduses mitmeid muudatusi. Näiteks tahetakse iga-aastane tuleohutusaruanne asendada tuleohutusülevaatusena, mille võib koostada üksnes vastava kutsetunnistusega spetsialist. Koda pigem ei toeta tuleohutusaruande asendamist tuleohutusülevaatusena. Eelnõu menetlemine läheb edasi 2019. aastal.

Soolise võrdõiguslikkuse seaduse muudatused

Riigikogu menetlusse jõudis eelnõu, mille kohaselt peavad kõik tööandjad vähemalt kord kahe aasta jooksul esitama töötajatele teavet naiste ja meeste võrdse kohtlemise kohta (nt nais- ja meestöötajate keskmise töötasu kohta). Koja hinnangul ei pruugi täiendava teabe avaldamine loodetud kasu tuua, sest paljudes organisatsioonides ei tööta samadel ametikohtadel nii mehed kui naised, mistõttu

pole ka nende töötasud võrreldavad. Eelnõuga soovatakse kehtestada ka loetelu soopõhistest andmetest, mida kõik tööandjad peavad oma töötajate kohta koguma ja säilitama. Koja hinnangul puudub selle sätte järgi vajadus. Algselt soovis sotsiaalministeerium kehtestada eelnõuga võrdse palga auditi koostamise kohustust kõikidele tööandjatele, kuid koda oli sellele vastu. Tänapäevaks on ministeerium koja arvamus kuulda võtnud ning see kohustus plaanitakse kehtestada vaid avaliku sektori tööandjatele, kus on vähemalt kümme töötajat. Eelnõu menetlus jätkub Riigikogus 2019. aastal.

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse muudatused

Riigikogu menetluses on eelnõu, millega kavandavad muudatused kohustavad vara omanikku või valdajat tõendama, et riigi poolt kinni peetud raha ei ole ebaseadusliku päritoluga (ümberpööratud tõendamiskoormus). Kui isik ei suuda või ei soovi tõendada oma vara legaalsust päritolu (st tehingu majanduslikku eesmärki, osapooli ja lõplikke kasusaajaid), lubab eelnõu selle isikult konfiskeerida. Koda toetab eelnõu eesmärki, kuid leiab, et abinõud piiravad oluliselt põhiõigusi (süütuse presumpatsioon, enese mittedüstamine, omandipõhiõigus) ja mõjutavad negatiivselt ettevõtluskeskkonda. Seetõttu on enne eelnõuga edasi minemist vaja põhjalikult analüüsida selle meetme proportsionaalsust, riivet põhiseadusega kui ka sellele järgneda võivaid tagajärgi. Eelnõu menetlus jätkub Riigikogus 2019. aastal.

Juristid andsid nõu 116 ettevõttele

Kaubanduskoja liikmed kasutasid 2018. aastal aktiivselt meie juristide teenuseid. Juristid nõustasid liikmeid kõikides olulisemates valdkondades, millega ettevõtted oma igapäevategemistes kokku puutuvad. Kõige suuremat huvi pakkus ettevõtjatele jätkuvalt lepingutega seotud konsultatsioonid. Aitasime ettevõttele koostada erinevat liiki lepinguid (peamiselt müügi- ja töövõtulepinguid) ning viisime läbi lepingute analüüsi. Väga paljud ettevõtted pöördusid meie juristide poole küsimustega, mis olid seotud ettevõtte tegelike kasusaajatega. Lisaks pöörduti meie juristide poole seoses maksude, tööõiguse, riigihangete ja võlaõigusega.

KAUBANDUSKOJA ARBITRAAŽIKOHUS

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Arbitraažikohus tegutseb alalise vahekohtuna Eestis alates aastast 1992. Vastavalt Arbitraažikohtu reglemendile lahendab vahekohtus eraõigussuhetest, sealhulgas ka väliskaubandus- ja muudest rahvusvahelistest majandussuhetest tulenevaid vaidlusi, sõltumata hagi hinnast. Vaidluseid on praktikas olnud nii hinnaga alates mõnest tuhandest eurost kuni kümnete miljoniteni. Arbitraažikohtu otsused jõustuvad tegemise hetkest ning on otse täidetavad rahvusvaheliselt.

- 2018. aastal laekus Arbitraažikohtule 14 hagiavaldust. Vaidluse lõplikuks lahendamiseks anti vahekohtule üle 9 hagi- ja materjalid (sh 2017. aastal menetluses võetud asjad).
- Tagastati hagimaterjale neljal korral. Menetlused lõpetasime seetõttu, et pooled leidsid lahenduse enne kohtumenetluse reaalset algust.
- Otsuseid tehti aastal 2018 kokku 12 (sh aastal 2017. menetluses võetud asjad). Kuus otsust tehti rahvusvahelistes asjades.
- Kuuel korral 2018. aastal laekunud asjadest oli vähemalt üks pooltest väljastpoolt Eestit. Rahvusvahelistes vaidlustes olid osapoolteks äriühingud Inglismaalt, Venemaalt, Norrast, Belizelt, Kasahstanist, Poolast ja Neitsisaar-telt.
- Põhiliselt on vaidluste põhjuseks ja objektiks ikka lepingud. Ostu-müügi- ja laenulepingutest kokku tulenes sel aastal ligemale ¾ vaidlustest ning ülejäänud osa moodustasid rendi-, tarne-, jm lepingud. Muuhulgas paluti vahekohtul mõista välja saamata jäänud tulu ning tekitatud kahju, mitmel korral pidi vahekohtus tuvastama lepingu kehtivust. Ehituse ja sellega seonduvatest lepingutest tulenevad vaidlused olid ka 2018. aastal pisut tagaplaanile jäänud.

KAUBANDUSKOJA ESINDAJA EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEES

Euroopa Majandus – ja Sotsiaalkomitees (EMSK'is), mis on Brüsselis asuv EK liikmesriikide kodanikuühiskonna esindajatest koosnev konsultatiivorgan, jätkas Kaubanduskoja esindajana Reet Teder.

Ettevõtjate huvide esindajana kuulus Reet Teder jätkuvalt tööandjate rühma ja osales aktiivselt kolme erineva sektsiooni: INT (siseturg, tarbijakaitse), ECO (makromajandus, maksupoliitika) ja TEN (transport, energia, infrastruktuur, infotehnoloogia) töös. Aasta jooksul esitas EMSK Euroopa Komisjonile, Parlamendile ja nõukogule kui EL eesistujamaadele kokku üle 150 arvamuse nii erinevate direktiivide, määruste ja muude poliitikadokumentide kohta kui ka omaalgatuslikult.

Teemadest oli olulisel kohal EL uus mitmeaastane finantsraamistik ja sellega seonduvad teemad ehk EL tulevast raha jagamist käsitlevad arvamused, aga ka sotsiaalvaldkond, eriti võitlus vaesuse vastu. Samuti maksustamistemaatika, eriti käibemaksusüsteemi ja selle ümberkujundamist käsitlev. Lisaks veel digitaalrajanduse areng, rändeküsimused, uued töövormid jm. Üha olulisemaks muutus Brexit ja seda ümbritsev jätkuv määramatus.

Reet Tederi peamiste saavutustena võib nimetada tugevat Eesti positsiooni ja ettevõtjate huve arvestavate ettepanekute sisseviimist maksuvaldkonda käsitlevatesse arvamustesse; edukat sõnavabaduse kaitsmist veebiportaalide regulatsiooni juures ning tulemuslikku ettevõtjate huvide kaitset nii valeinfo tõkestamise kui tarbijalepingute regulatsiooni puhul. Samuti võeti Reet Tederi ettepanekuid arvesse kohtudokumentide piiriülese kättetoimetamise ning EL elektrooniliste dokumentide regulatsioonide juures.

Järjepidevalt tutvustas Reet Teder EL teemasid ka Kaubanduskoja Teatajas.

KAUBANDUSKODA HARIDUSPOLIITIKA KUJUNDAJANA

Kaubanduskoda panustas 2018. aastal jätkuvalt ettevõtlusõppe programmi Edu ja Tegu. See on haridus- ja teadusministeeriumi eestvedamisel elluviidav üle-eestiline programm, mille eesmärk on edendada ettevõtlusõpet kõigil haridustasemetel ning süvendada ettevõtluslikku mõtteviisi.

Programmi raames oleme kaasanud mitmetesse tegevustesse ettevõtjaid, et muuta haridust ja ettevõtlusõpet praktilisemaks ning suunata koole ja ettevõtteid suuremale koostööle. Kaubanduskoja koordineeritava koostöövõrgustiku „Ettevõtlikkuse edendamiseks“ ning ettevõtlusõppe programmi Edu ja Tegu koostöös viidi ellu kaks seminari, mis just nimetatud teemadele keskendusid. Tartus toimus inspiratsiooniseminar „Õppetöö põnevaks ja eluliseks koostöös ettevõtjatega“. Pärnus toimus ettevõtete ja koolide koostööseminar „Kool ja ettevõtte - koostööst sünnivad tulevikutegijad“. Ühtekokku osales Tartu ja Pärnu seminaridel üle 100 ettevõtete ja koolide esindaja. Seminaridel jagati kogemuslugusid, mida Eesti koolide ja ettevõtete koostöös juba tehtud on ja praktilises töötoas vahetasid osapooled kontakte ning arutasid erinevate koostöövõimaluste üle.

Kuna häid näiteid, mida koolide ja ettevõtete koostöös teha saab, on palju, said mõned neist koondatud heade praktikate veebipõhisesse kogumikku „Ettevõtete ja koolide koostööst sünnivad tegijad“. Sellesse on koondatud 32 eriilmelist näidet koostöövormidest kõigil haridustasemetelt. Kogumiku eesmärgiks on anda inspiratsiooni heade näidete põhjal ning tõsta teadlikkust, miks ettevõtetel ja koolidel koostööd teha tasub ja mis kasu see toob.

Ettevõtlusõppe programmi raames valmisid ka Eesti ülikoolide poolt tõendus põhised väljatöötatud ettevõtlusõppe moodulid, mida plaanitakse koolides kõigil haridustasemetel ettevõtlusõppe rakendamisel kasutama hakata. Et õpetatav oleks võimalikult elulähedane, vastaks ettevõtlusmaailmas hakkama saamiseks vajalikele teadmistele ja oskustele, kaasasime kaubanduskoja poolt moodulite arendamise eesmärgil ettevõtjaid. Just ettevõtluses tegutsenud endil on parim teadmine sellest, mida noortele ettevõtlusest õpetama peaks.

Esmakordselt viidi kaubanduskoja eestvedamisel 2018. aastal ellu üle-eestiliselt algatus „Tööle kaasa!“. Algatuses osales ligi 500 tööandjat, ligi 200 kooli ning üle 1600 õpilase. Noored vajavad karjäärivalikute tegemisel varakult arusaama, mida tähendab töötamine

ja millised on erinevaid ametikohad. Algatuse raames avasid Eesti ettevõtted vähemalt üheks päevaks ukseid oma töötajate lastele, loomaks neile koostöös koolide ja lapsevanematega paremaid ja mitmekülgsemaid võimalusi tööeluga tutvumiseks. „Tööle kaasa!“ päev ei tähenda lihtsalt koolist vaba lõbusat päeva vanema töö juures. Selle eesmärgiks on noorele töö ja töökeskkonna tutvustamine ning võimalusel ka erinevate tööülesannete täitmine. Õpilastele olid õpikogemuse paremaks mõtestamiseks ette valmistatud valik erinevaid töölehti ning õppepäeva paremaks korraldamiseks soovituslikud juhendid nii ettevõtetele kui koolidele. Koostööpartneriteks olid SA Innove ning Haridus- ja Teadusministeerium. Projekti rahastas Hasartmängumaksu Nõukogu.

2018. aastal jätkus Euroopa Komisjoni rahastatud projekt „ApprEnt: Refining Higher Education With Enterprises in Europe“. Projekti eesmärk on ülikoolide ja ettevõtete koostöös arendada töökohapõhist õpet kõrghariduses. Partnerid on kaheksast Euroopa riigist, igast üks kõrgkool ja ettevõtlusorganisatsioon, Eestist Tallinna Ülikool ja Eesti Kaubandus -Tööstuskoda. Projekt lõppeb 2019. aastal ning selle oodatavad väljundid on töökohapõhise õppe juhendaja koolitusmudel ja õppuri-tööandja-ülikooli näidisleping, mis oleks abiks töökohapõhise õppe rakendamisel kõigis kaheksas projektis osalevas riigis. Valmima peaks ka töökohapõhise õppe soovituste pakett ettevõtetele, hariduse arendajatele ja sellega seotud huvigruppidele, avaliku võimu esindajatele ning praktikajuhendajaile ehk mentoritele.

KAUBANDUSKOJA LIIKMETELE PAKUTAVAD TEENUSED

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja teenused jagunevad järgmiselt:

- ärivisiidid ja -delegatsioonid;
- ekspordi- ja väliskaubandusalane nõustamine;
- rahvusvahelised messid ja kontaktüritused;
- info- ja partneriteenused Enterprise Europe Networki abil (sh hangete monitooring);
- väliskaubandusteenused;
- koolitused, seminarid ja teised üritused;
- teenused valdkondlike projektide toel (nagu

- keskkonna- ja energianõustamised);
- muud teenused (reklaam, ruumide rent jne).

Ärivisiidid ja -delegatsioonid ning kontaktkohtumised

Aasta jooksul korraldasime 10 kõrgetasemelist ärivisiiti 18 riiki:

- korraldasime Vabariigi Presidenti saatvad äridelegatsioonid Ukrainasse ja Benini ning Senegali;
- korraldasime Vabariigi Peaministrit saatva äridelegatsiooni Kanadasse ning ettevõtlus- ja IT-ministrit saatva delegatsiooni Iisraeli;
- korraldasime Kultuuriministri juhtimisel toimunud ärivisiidi Londonisse ning maaeluministri juhtimisel toimunud visiidi Hiina (Shanghaisse ja Pekingisse) China Import Expole;
- korraldasime kõrgetasemelised visiidid Balkanile (Albaania, Makedoonia ja Serbia), Botswanasse ja Namiibiasse, Malaisiasse ja Taisse, Rwandasse ja Ugandasse, Tšiilisse ja Costa Ricasse.

Samuti korraldasime kontaktreisi koostöös Maaeluministeeriumiga toiduainetesektorile Soome ning kontaktreisi Taani, mille viisime läbi koostöös EASiga ning mida kaasrahastati ELi Regionaalarengu Fondi vahenditest. Euroopa Komisjoni projekti ELANBiz raames korraldasime ettevõtjate ärivisiidi Tšiili ja Costa Ricasse. Viisime ettevõtjad kontaktreisi raames Valgevenesse. Aasta jooksul võtsime vastu 7 kõrgetasemelist äridelegatsiooni. Viime ellu teist pikaajalist raamprojekti, mida rahastab Välisministeerium Eesti arengu- ja humanitaarabi vahenditest. Selle raames on meil olnud võimalus tuua Eestisse mitmeid äridelegatsioone ning korraldada kõrgetasemelisi visiite, et tutvustada Eesti majandust ja ettevõtluskeskkonda ning luua pikaajalisi ärisuhteid valitud arenguriikidega. 2018. aastal külastasid projekti raames Eestit äridelegatsioonid Armeenias, Balkanilt (Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Kosovo, Serbia), Botswanast, Brasiiliast, Iisrealist, Peruust ja Rwandast. Antud sissetulevatele välisdelegatsioonidele korraldasime vastavalt soovidele kontaktkohtumisi.

Ekspordi- ja väliskaubandusalane nõustamine

2016. aastal käivitasime ekspordialase nõustamise. Kaubanduskoja tegevmeeskonda kuuluvad spetsialistid omavad pikaajalist rahvusvahelist kogemust ning meeskonna peale saavad kaetud kõik maailmajaod. Ekspordialane nõustamine on abiks nii alustavale kui kogunud eksporditööriale. Esimesele saame anda häid suuniseid ekspordiga alustamiseks, teisele aga vihjeid ja näpunäiteid uutele turgudele laiendamiseks.

Väliskaubandusalast nõustamist oleme oma klientidele pakkunud aastaid. See on olnud eksporditööriale oluliseks toeks ning lihtsustanud suurel määral nende ettevõtete tööd, kel väliskaubandusdokumentidega eelnev kokkupuude on puudunud.

Sihtturgude tutvustamine kaubanduskojas

Viisime läbi sihtturuseminare koostöös saatkondadega ja korraldasime kohtumisi Eesti suursaadikute ja majandusdiplomaatidega järgmistel sihtturgudel: Ameerika Ühendriigid, Belgia, Holland, Iirimaa, India, Itaalia, Prantsusmaa ja Suurbritannia. Samuti tutvustasime Eesti ettevõtjatele rahvusvahelisi äri võimalusi Aasia erinevates riikides esimesel Aasia foorumil ning Balkani riikide äri võimalustest said ettevõtjad ülevaate Balkani Foorumil. Mõlemad üritused said teoks arengukoostöö projekti rahastusel. Koostöös Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse ja Swedbankiga korraldasime eksporditööriale ja poliitikakujundajatele suunatud Made in Estonia 2018 ekspordikonverentsi, mis sai niivõrd positiivse vastukaja osaliseks, et sama formaadiga jätkame ka tulevikus. Koostöös Tartu Linnavalitsuse, Tartu Teaduspargi, SPARK Demo ja Swedbankiga korraldasime Lõuna-Eesti eksporditööriale suunatud Made in South-Estonia 2018 konverentsi. Ka selle formaadiga on plaanis jätkata.

Enterprise Europe Networki raames osutavad kontaktteenused ja hangete monitoring

Enterprise Europe Networki (EEN) tegevus jätkus 2018. aastal. Kaubanduskoda on Eesti konsortsiumi partnerina pakkunud Eesti ettevõtetele mitmeid erinevaid rahvusvahelistumisega seotud teenuseid.

EENi vahendusel aitasime leida 251 korral sihtriikide kohta olulist teavet- ja välisriikidest potentsiaalseid partnereid. EENi kaudu oleme vahendanud ettevõtjatele messi- ja kontaktkohtumiste infot üle maailma. Võrgustiku poolt korraldatud 21 kontaktkohtumiste üritusel osales kokku 117 meie klienti ja toimus 230 kohtumist. Välismaalt pärit ettevõtjatele saatsime Eesti turuinfot ja teavet neile huvipakkuvate potentsiaalsete partnerite kohta 153 korral.

2017.–2018. aasta tegevuse võtame kokku senise tiptulemusega: 17 koostöölepet Eesti ja välisettevõtja vahel ja 1 tulemuslik nõustamine, mis on Euroopa partnerite võrdluses igati eeskujulik tulemus.

Riigihangete monitoringu teenuse kliente oli 2018. aastal 7 ettevõtet ning huvilistele teostasime ühekordset hangete taustaotsingut ning väljastasime lisainfot ühekordsete hankepakkumiste kohta.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda tegutseb täna Eestis EEN konsortsiumi juhi ja partnerina Euroopa Komisjoni ja kaubanduskoja vahel sõlmitud raamlepingu alusel, mis kehtib perioodil 2015.–2020. aastal. Eestis kuulub konsortsiumisse veel 4 organisatsiooni: Tallinna Teaduspark Tehnopol, Tartu Teaduspark, Baltic Innovation Agency OÜ ja Invent Baltics OÜ.

Väliskaubandus

Väljastatud päritolusertifikaatide arv jätkab kasvu. 2018. aastal väljastasime 17996 päritolusertifikaadi- ja dokumendikinnitust. Endiselt on enim sertifikaate väljastatud Venemaale, Ukrainasse, Hiinasse ja Valgevenesse. 2018. aastal jätkus ka ATA Carnet kaubamärkmike kasutus, väljastasime neid 128. Kaubamärkmikke kasutati profitööriistade veoks nii Norrassa, Venemaale, USA-sse kui ka Šveitsi. Palju on ATA-t kasutatud messidel ja näitustel käimisel. Austraalias toimunud Invictus Games (võitmatute mängudel) kasutas Eesti Kaitseväge võistlejate spordivarustuse kohaletoimetamiseks ATA-t, samuti Venemaal Suzdalis toimunud 358. Euroopa künnimeistrivõistlustele viidi traktorid ning adrad ATA-ga. Kaugeimatest riikidest, kuhu sellel aastal oma kaubanduseid

näitamas käidi tasub mainida Tuneesiat, Taid, Singapuri, Albaaniat, Liibanoni.

Oleme partnerid välisministeeriumile ja Euroopa Komisjonile väliskaubandusalastes küsimustes.

Koolitused ja seminarid

2018. aastal korraldasime ligi 100 koolitust ja seminari, millel oli kokku üle kahe tuhande kuuesaja osaleja. Paljud neist üritustest said teoks teiste osapooltega koostöös.

Muu hulgas

- koostöös Work in Estoniaga jätkasime välisvõrbumise teemaliste igaikuisete kohtumiste korraldamist. Neist kõige menukamaks osutus advokaadibüroo RASK kohtumine, kus osales ettevõtteid alustades ehitussektorist lõpetades IT-sektoriga. Tänu Work in Estonia rahastusele valmisid igast külastused ka kokkuvõtlikud videoklipid;
- koostöös Tartu Linnavalitsuse, SPARK Demo ja Erinevate Tubade Klubiga jätkasime Tartus väga menukateks kujunenud personaliteemaliste ürituste korraldamist;
- koostöös INSTAR EBCga korraldasime järjekorranumbrilt teise personalijuhtide väljasõidu, kus fookuses oli tööandja bränding. Sel korral külastasime Taani juhtivaid tööandja brändingu rakendajaid, nende seas Danske Bank Groupi, ettevõtet Siteimprove, Carlsberg Gruppi ja teisi;
- käivitasime Juhtide Klubi üritustesarja, mille eesmärgiks on pakkuda ettevõtete juhtivtöötajatele aktuaalsetel teemadel teadmisi;
- koostöös Toiduliiduga viisime läbi kaks tootearenduspäeva, mis suunatud toidusektori tootearendajatele;
- Euroopa Liidu kaasrahastusel viisime läbi ekspordi uudiskirja projekti, mille käigus valmisid 15 Eesti eksportööril lühikesed videolood ning viidi läbi üks sisuturunduse teemaline töötuba;
- Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse tellimisel ning ELi Regionaalarengu Fondi kaasrahastusel viisime läbi kokku 13 koolitust nii Tallinnas kui Tartus teemadel digiturundus, turundus ja müük läbi veebilehe ja sotsiaalmeedia ning tööstuse digitaliseerimine ja tootearendus;
- Euroopa Komisjoni rahastatava pilootprojekti

“EU-GIVE” raames, mis keskendub jagamismajanduse ettevõtete potentsiaali kasvatamisele, viisime läbi jagamismajandusele keskenduva ümarlaua ning fookusrühma;

- Euroopa Komisjoni rahastatava pilootprojekti “EST-SCALE” raames, mis keskendub skaleeritavate ettevõtete potentsiaali kasvatamisele, viisime läbi personaalset nõustamist viiele suure kasvupotentsiaaliga ettevõttele;
- jätkasime INBETS projekti elluviimist. Projekti eesmärgiks on esmalt uurida, seejärel edasi arendada ning siis luua uuenduslikke ja ülekantavaid mudeleid ja tööriistu, mille abil väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete ülevõtmine saaks tulevikus olema edukam. Ühtlasi soovitakse projektiga muuta antud tööriistad kättesaadavaks ja kasutatavaks kõikidele regiooni ettevõtetele. INBETS projekt sai teoks tänu INTERREG rahastusele Euroopa Liidult. Projekti juhtivpartner on Baltic Sea Academy ja Eesti Kaubandus-Tööstuskoda on üks projekti partneritest. Hoia end projekti käiguga kursis: www.inbets.eu;
- “LEF Network to China: Läti-Eesti-Soome eksporditoe koostöövõrgustik Hiina” projekti tegevuste hulgas on Eesti, Läti ja Soome ettevõtete ühised kontaktreisid Hiina, osalemine ühisstendiga erialamessil, sektorit tutvustavate hiinakeelsete materjalide koostamine, ekspordikoolitused, turu-uuringud, kohapealne tugi, et jõuda õigete partneriteni Hiinas ja aidata ettevõtetel arendada välja oma võrgustik. Projekti juhtpartneriks on Läti Kaubandus-Tööstuskoda, partneriteks Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Läti Puitmajade Klaster, Eesti Puitmajaliit ja Satakunta Rakenduskõrgkool Soomest. Projekti rahastatakse Euroopa Regionaalarengu Fondist Interreg Central Baltic programmist;
- jätkasime populaarse tarbijakaitseteemalise sarja „Suunanäitaja“ infopäevade korraldamist;
- 2018. aastal käivitus 3-aastane europrojekt EUREMnext, mille fookuses energiaühenduse tõstmine erineva suurusega ettevõtetes. Projekti raames andis ennast üles 15 ettevõtet, kes soovivad koolitusprogrammi läbimisega tõsta spetsiifilist valdkondlikku teadlikkust koolitades oma ettevõttesse EUREM rahvusvahelise energiaefektiivsust tõstva programmi poolt diplomeeritud energijuhi. Toimusid erinevad seminarid finants- ja raa-

- matupidamisteemadel;
- koostöös TGS Balticuga jätkasime riigihangete seaduse teematika käsitlemist ning korraldasime seminari;
- jätkuvalt tõime kaubanduskojas liikmeteni uut infot andmekaitse teemadel. Aasta esimeses pooles Tallinnas ja lõpul Tartus toimusid ühiskoolitused koostöös Andmekaitseinspektsiooni ja teiste koostööpartnritega.

KAUBANDUSKOJA ESINDUSED

JÕHVI ESINDUS

Kaubanduskoja Jõhvi esindus jätkas 2018. aastal tegevustega, mis olid suunatud ettevõtete äritegevuse efektiivsuse suurendamisele ning ekspordivõimaluste avardamisele. Esindasime ettevõtjate huve Ida-Virumaa arengustrateegia koostamisel ning püüdsime siinse kogukonna jaoks teadvustada ettevõtjate panuse olulisust.

Ettevõtete tunnustamine

Eesmärgiga tunnustada parimaid ettevõtjaid ning väärtustada ettevõtlust ja ettevõtlikkust Ida-Virumaal, korraldas kaubanduskoja Jõhvi esindus koos partneritega konkursi „Ida-Virumaa aasta ettevõtte 2018“.

Saka mõisas toimunud pidulikul tänuüritusel kuulutati välja konkursi võitjad: Saros Est OÜ (Ida-Viru Aasta Väikeettevõtte), Noorus OÜ (Ida-Viru Aasta Turismiettevõtte), Bauxal OÜ (Ida-Viru Aasta Uustulnuk) ja Kiviõli Seiklusturismi Keskus SA (Ida-Viru Aasta eurorahade rakendaja). Ida-Virumaa Aasta Äriteo 2018 tiitli pälvis Enefit Energiatootmine AS seoses uue elektriijaama käivitamisega Auveres.

Kõigilt osapooltelt saadud positiivsest tagasisidest lähtudes toimub ettevõtluskonkurss Ida-Virumaal ka 2019. aastal.

Rahvusvaheline koostöö

Ekspordi suurendamiseks, hankijate leidmiseks või tehnoloogiaalaseks koostööks vajavad ettevõtte koostööpartnereid välisriikidest. Kaubanduskoja esindus on siin liikmesfirmadele abiks olnud, korraldades enam kui 35-le ettevõttele kontaktreise Minskisse, Kiievisse ja Peterburgi. Lisaks kontaktreisidele toimusid

ettevõtete kohtumised Eesti suursaadikutega Minskis ja Kiievis.

Narva-Jõesuus toimunud „Eesti-Vene majandusfoorumil 2018“ kohtusid omavahelisest koostööst huvitatud Eesti ja Vene ettevõtjad, uuriti võimalusi Eestisse investeerimiseks, tutvuti edulugudega ning vahetati praktilisi kogemusi.

Ettevõtjate huvide esindamine maakonna arengustrateegia koostamisel

Kaubanduskoja Jõhvi esindus osales aktiivselt Ida-Viru maakonna arengustrateegia 2019-2030 koostamises, intervjuuerides suurettevõtteid, korraldades VKE-de fookusgrupe ning panustades strateegia promoürituste korraldamisesse.

Kaasarääkimine olulistel teemadel

Kaubanduskoja Jõhvi esindus kajastas 2018. aastal ettevõtjate seisukohti meediaväljaannetes ja esindas nende huvisid Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse ning Ida-Viru Ettevõtluskeskuse nõukogudes.

Euroopa Komisjoni Eesti esindusega koostöös toimusid ettevõtjate kohtumised EK esinduse juhi Keit Kasemetsa ja EK asepresidendi Andrus Ansipiga. Kohtumistel räägiti Euroopa Liidu võimalikest arengutest ja ettevõtjate ootustest majanduskeskkonna arengu suunamisel. Ettevõtlusalase ja muu EL teemalise info vahendamise ning ürituste korraldamisega tegeles Jõhvi esinduse poolt hallatav Europe Directi teabekeskus.

Koolitused

Oktoobris toimus traditsiooniks muutunud seminar „Sügis 2018 – hea aeg ettevõtte müügiks?“, mille sihtrühmaks olid ettevõtete ostust-müügist huvitatud omanikud ja tippjuhid. Üritust juhtis väikeinvestor Marko Reikop ja selle korraldamisesse panustas märkimisväärselt ettevõtete müügiga tegelev liikmesfirma „Investment Agency“.

Mais toimus reisiettevõtjatele mõeldud seminar „Suunanäitaja – mis muutub uue pakettreiisi direktiiviga 1. juulist 2018“ koostöös Tarbijakaitseametiga

Väliskaubandusdokumendid

Ida-Viru ettevõtete ekspordi toetamiseks kinnitas kaubanduskoja Jõhvi esindus 2018. aastal enam kui 750 väliskaubandusalast dokumenti või päritolusertifikaati.

TARTU ESINDUS

Tartu esinduse tegevused lisaks liikmete info-päringutele vastamisele ning nende konsulteerimisele õiguslikes ja majanduslikes küsimustes olid 2018. aastal alljärgnevad.

Üritused

Aasta jooksul korraldati 11 koolitust ja seminari. Kõige populaarsemad olid finantskoolitused ja maksundust käsitlevad seminarid. Koostöös Tarbijakaitseametiga toimus 2 infopäeva Suunanäitaja, ühel jagati teavet reisiettevõtjatele ja teisel lastekaupade müüjatele. Kaubanduskoja osalusel toimunud EASi ekspordi- ja tootearenduse koolituste sarja raames pakkus esindus tuge Tartus toimunud 4 koolituse läbi viimiseks. Koostöös Eesti Leedu Kaubanduskoja ja Eesti Suursaatkonnaga Vilniuses toimus infopäev ärivõimalustest Leedus.

Eesti-Läti piiriülese koostöö projekt

Jätkus Interregi kaasrahastatud Eesti-Läti piiriülese koostöö projekt Delbi 2, mis on suunatud Lõuna-Eesti ja Põhja-Läti ettevõtjatele. Partneriteks on Läti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Tartu Teaduspark ja Eesti Kaubanduskoda Lätis. Projekti prioriteetseteks sektoriteks on puit, toit ja turism.

2018. aastal oli pöhirõhk toidusektori firmade koostööle kaasaaitamisel. Seoses Maamessi raames toimuva toidumessiga oli Tartus paarikümneliikmeline Läti toidutootjate grupp, kelle eesmärgiks oli uute kontaktide loomine ja kogemuste vahetamine. Delbi 2 toel osalesid neli Eesti toidutootjat traditsioonilisel Valmiera messil. Septembri alguses käisid 21 Lõuna-Eesti toiduettevõtete esindajat kahepäevasel visiidil Riias. Esimesel päeval osaleti projekti poolt korraldatud Eesti-Läti toidusektori ärifoorumil, teisel päeval toimusid ärikohutused ja küllastati Riia toidumessi. Läti toiduettevõtjate delegatsioon osales oktoobris Tartu ettevõtlusnädala üritustel, samuti kaubanduskoja poolt korraldatud ärikohtumistel.

Lisaks olid Maamessil Eesti-Läti ühisstendiga väljas neli puidust tooteid valmistavat firmat. Projekt Delbi 2 jätkub kuni aastani 2020.

Osalemine töögruppides

Esindus osales erinevate kohaliku ettevõtluse edendamiseks mõeldud töögruppide ja komisjonide töös, näiteks Tartu linnavalitsuse poolt koordineeritava ettevõtluse tugistruktuuride ümarlaud.

Osalemine SA Tartu Ärinõuandla nõukogu töös.

Väliskaubandusdokumendid

Esindus väljastas 1088 päritolusertifikaati.

PÄRNU ESINDUS

Pärnu esinduse tegevus oli 2018. a orienteeritud nii Pärnu piirkonnas kui mujal Eestis tegutsevatele ettevõtetele teenuste pakkumisele. Selleks korraldati koolitusi ja ärihommikusööke ning aidati kaasa ärikontaktide loomisele välisturgudel.

Seminarid ja koolitused

2018. a korraldas Pärnu esindus 18 koolitusseminari, millest sai osa 376 inimest. Lisaks Pärnule ja Tallinnale toimusid koolitusseminarid veel Kuressaares, Viljandis, Rakveres ja Haapsalus, mille eesmärk oli tulla oma teenustega ettevõtetele veelgi lähemale. Traditsiooniliselt rääkisid tunnustatud lektorid ja spetsialistid ettevõtjatele huvipakkuvatel teemadel. Aktuaalseimaks osutus jätkuvalt maksumuudatustega seonduv temaatika.

Ärihommikusöögid

Kohalikus kogukonnas on saanud omamoodi kaubamärgiks meie korraldatavad ärihommikusöögid, kus ettevõtjate ja avaliku sektori esindajatega kohtuvad olulised inimesed. Möödunud aastal toimunud neljal ärihommikusöögil esinesid rohkearvulisele publikule riigihalduse minister Jaak Aab, Eesti Reformierakonna esimees Kaja Kallas, Pärnu abilinnapea Rainer Aavik ja Euroopa Komisjoni asepresident Andrus Ansip, kes kõik kõnelesid oma valdkonnas esil olnud aktuaalsetel teemadel. Osalemine Pärnumaa Kutsehariduskeskuse nõunike kogu töös.

Pärnumaa Kutsehariduskeskuse nõunike

kogus on Kaubanduskoja esindajatel juhtiv roll ja Pärnu esinduse juhataja Toomas Kuuda on nõunike kogu esimees. Tegevusega nõunike kogus aidatakse kaasa kutsehariduskeskuse ja ettevõtjate koostööle ning õppekavade arendamisele lähtuvalt tööandjate huvidest.

Välja antud auhinnad

Kaheksandat korda kaubanduskoja Pärnu esinduse poolt välja antava auhinna „Pärnumaa vastutustundlik ettevõtja“ pälvis 2018. aastal Valley OÜ ja ettevõtte juht Aadu Juhkental.

Auhind omistatakse ettevõttele, kelle tegevus on märkimisväärselt aidanud kaasa kohaliku kogukonna arengule ja mille majandusnäitajad on olnud stabiilselt head aastate lõikes ning tegevus suunatud välisurgudele. Valley OÜ on alates 1992. a Vändras tegutsev omanäoline käsitöötajtingvaipasid tootev 65 töötajaga ettevõtte, kelle toodangust põhiosa moodustavad välisurgudele müüdivad erilahendusega eksklusiivsed vaibad.

Majandusteemalised pärastlõunad

Taaselustasime populaarse formaadi. Kaubanduskoja Pärnumaa liikmed ja Swedbanki võtmekliendid kohtusid 11. korda meie korraldatud Majandusteemalisel pärastlõunal, kus inspireerivaid ideid ja kasulikke teadmisi jagasid Eesti Panga president Ardo Hansson, Swedbanki ettevõtete panganduse juht Liisi Himma ja kunstiteadlane Eero Epner.

Panus korraldamisse ja osalemise:

Võistlus „Pärnumaa parim õpilasfirma 2018“;

Pärnu maakonna arengustrateegia „Pärnumaa 2035+“;

Pärnumaa ettevõtlusnädal, kus olime osalised seminari „Kuidas leida ärikontakte Türgis?“ korraldamises;

Üle-eestiline õpilasfirmade jõululaat „Pärnumaa jõulud 2018“.

Väliskaubandusdokumendid

2018. aastal väljastas Pärnu esindus rekordiliselt 3397 päritolusertifikaati ja muud väliskaubandusega seotud dokumenti.

SAAREMAA ESINDUS

Saaremaa esinduse eesmärk on tagada Saaremaal ja Hiiumaal kaubanduskoja liikmete igapäevaste teenuste, konsultatsioonide, seminaride, koolituste ja väliskaubandusdokumentide kättesaadavus.

Saaremaa esindus väljastas ja kinnitas 2018. aastal 83 väliskaubandusdokumenti.

Üritused

2018. aastal korraldas Saaremaa esindus koostöös Pärnu esindusega maksumuudatuste alase koolitusseminari, millest võttis osa üle 30 inimese.

KAUBANDUSKODA KUI ETTEVÕTJATE SUHTLUSKANAL

Korraldasime 2018. aastal mitmeid pikkade traditsioonidega liikmeüritusi.

KEVADBALL

14. aprillil toimus Estonia kontserdisaalis 22. korda kaubanduskoja Kevadbali. Õhtut juhtis Lauri Liiv, tantsuks mängis Estradiraadio koos solistide Kaire Vilgatsi ja Jüri Pootsmanniga. Toimus Oksana Tanditi kevadkollektiooni „Desert Rose“ esmaesitus. Efektse etteaste tegid ledtantsijad koreograaf Karmen Ongi juhtimisel. Kunstiakadeemia tudengid joonistasid külalistest portreesid ning toredaid fotosid sai jäädvustada Photoboothi Magic Mirroris. Loomulikult ei puudunud sündmuselt ka populaarne Tradehouse'i ilunurk ning Olympic Casino oma ruleti- ja blackjacki laudadega. Kõigi kohaletulnute vahel loosisime välja Sangla Juveelisingi ehted ning reisi Milanosse Estraveli ja Finnairi poolt. Toimus ka meeleolukas järelpidu Olympic Park Casinos, kus esines särtsakas Brasiilia muusikute trupp „Made in Brazil“.

Kevadbaliil andsime üle kaubanduskoja aumärgid inimestele, kes on mänginud olulist rolli Eesti ettevõtluskeskkonna arendamisel.

I klassi aumärgid

Toomas Hendrik Ilves

(Eesti Vabariigi president 2006-2016)

Jaak Aaviksoo (Tallinna Tehnikaülikool)

Peeter Peedomaa (Peetri Puit OÜ)

Kirsti Narinen

(Soome suursaadik Eestis 2014-2018)

II klassi aumärgid

Ago Vilu (Pricewaterhouse Coopers)
Marje Josing (Eesti Konjunktuuriinstituut)

III klassi aumärgid

Arno Sillat (Autode Müügi- ja Teenindustevõtete Eesti Liit)
Pille Sööt (Ida-Viru Ettevõtluskeskus)

Tenniseturniir

26. mail toimus Pärnu Kesklinna Tenniseväljakutel kaubanduskoja ja Harmeti tenniseturniir. Ilm oli suvepealinnale kohaselt päikeseline ning õhkkond mõnusalt sportlik ja suvine. Turniiri võitjateks mängisid end Ivar Puusepp (Nordcel Climate OÜ) ja Liidia Ivanova (Group Logistics OÜ), II koha saavutasid Viljo Naar (Gvandron OÜ) ja Rauno Loonurm (Harmet OÜ), III kohale tulid Aivar Kaas (Whirlpool Eesti OÜ) ning Mart Nõmper (Rödl & Partner OÜ). Lohutusturniiri võidu said Andras Kaasik (Baltwood AS) ja Henri Liiv (Helmes AS).

Golfiturniir

7. juunil toimus Niitväljal juba 5. korda kaubanduskoja ja Mateki golfiturniir, kus sel korral võtsid omavahel mõõtu 9 ettevõtlikku meeskonda. Esikoha noppis RAMM Ehitus OÜ (Lauri Männiste, Siim Ehatamm, Tõnn Savelli, Erki Michelson, Tarmo Kranich), teisele kohale tuli Kawe AS (Peeter Soovik, Jaanus Kosemaa, Erko Karing, Marek Jürna, Hele Väizanen) ning kolmanda koha sai Kaarlaid OÜ (Eduard Virkunen, Andres Lampe, Erle Himuškin, Triin Helmar). Kõigi turniiril osalejate vahel loosisime välja ka Turkish Airlines'i poolt välja pandud lennupiletid kahele Madridi, mille võitis endale loosi tahtel Siim Ehatamm RAMM Ehitus OÜst.

Ärihooaja avamine

25. augustil kutsusime oma liikmed ja koostööpartnerid koos peredega Maarjamäe lossi, et avada ärihooaeg 2018/2019. Päeva jooksul pakusid meie head partnerid nii suurtele kui väikestele külalistele põnevaid tegevusi. Laval olid Ines ning NUKU teater oma toreda etendusega. Samuti olid kõigile avatud Maarjamäe loss ja tallihoone ning Filmimuuseum. Visiitkaardiloois leidsid uued omanikud mitmed auhinnad, peaauehinnaks olnud perereisi Kopenhaagenisse Estraveli ja Nordica poolt võitis Leili Viitong (ROI OÜ).

Eesti konkurentsivõimelisimate ettevõtete tunnustamine

1. oktoobril tunnustas Eesti Kaubandus-Tööstuskoda pidulikul õhtusöögil Maarjamäe lossis ettevõtteid, kes saavutasid parimad kohad konkurentsivõime edetabeli erinevates valdkondades. Konkurentsivõimelisimad ettevõtted 2018 tegevusvaldkonniti:

- **Harju Elekter AS**, tööstus ja energeetika;
- **AS Farmi Piimatööstus**, toiduainetööstus;
- **Tallinna Kaubamaja Grupp AS**, jaekaubandus;
- **Orlen Eesti OÜ**, hulgikaubandus;
- **Tallink Grupp AS**, turism;
- **AS Kapitel**, kinnisvara;
- **Merko Ehitus AS**, ehitus;
- **Nortal AS**, side, kommunikatsioon ja IT;
- **Sillamäe Sadam AS**, teenindus;
- **Infragate Eesti AS**, projekteerimine ja arhitektuur.

Koja aastapäeva vastuvõtt

15. novembril tähistasime kaubanduskoja 93. aastapäeva täitumist piduliku vastuvõtuga Maarjamäe lossis. Andsime üle tänukirjad oma liikmetele, kes olnud pikaaegsed koja liikmed. 2018. aastal täitus 90 aastat liikmelisust Baltika ASil, 70 aastat Standard ASil ja Türi BEL-EST OÜl 40 aastat.

Vastuvõtul tervitasime ka ettevõtteid, kas alles hiljaaegu kojaga liitunud. Nendeks olid AD Consult OÜ, Baltring Reisibüroo OÜ, Cargo-link OÜ, DKM Brothers OÜ, Haage Joogid OÜ, Hansa Diesel OÜ, Pure Concepts OÜ, Reisiidilid OÜ, Rinaldo Lighting OÜ, Robotex MTÜ ja USL Invest OÜ. Muusikalise vahepalaga esines La Phoenix duo.

Täname koostööpartnereid:

Silberauto, Estravel, Turkish Airlines, Finnair, Tradehouse, Photobooth, Sangla Juvelisalong, Olde Hansa, Olympic Casino, Stillabunt, Taktikalise Laskmise Keskus, Realist Käsitööjoogid, Harmet, Prike, D'Difference, Saku, Nordic Hotel Forum, Corny, NUKU, Matek, Nordica, Eesti Massaaži- ja Teraapiakool, Eetsi Olümpia-komitee, Dermosil, Citadele, A. Le Coq, Tööinspektsioon, DeMoog, Salvest, 7Kohvipoissi, Balbiino, Monaco restoran, Eesti Ajaloomuuseum.

KAUBANDUSKOJA TRÜKISED JA VÄLJUNDID

Jätkuvalt ilmusid kõik liikmeid teavitavad ning välispartneritele suunatud väljaanded.

- 11 numbrit kaubanduskoja häälekandjat Teataja;
- 11 numbrit venekeelset häälekandjat Vestnik;
- iganädalane E-Teataja eesti keeles, üle nädala ilmuv venekeelne E-Vestnik ning kord kuus ilmuv ingliskeelne E-News;
- Estonian Export Directory 2018-2019, kus tutvustavad ennast Eesti ettevõtted, kes soovivad oma kaupu ja teenuseid välisriikidele viia ja mujalt maailmast partnereid leida. Estonian Export Directory koostööpartner on FCR Media AS.
- Uudiskiri Export News. 2017. aasta augustist hakkas kaubanduskoda välja andma Eesti eksportööre tutvustavat elektroonilist uudiskirja Export News. Uudiskirja eesmärk on tutvustada Eesti eksportööride tegevusi ja saavutusi rahvusvahelisel tasandil. Uudiskirja saajateks on välisriikide saatkonnad Eestis ja välismaal, Eesti riigi ja EASi välisesindused, aukonsulid, välismaised kaubanduskojad jne (kokku ca 800 kontakti). 2018. aastal saatis koda uudiskirju välja seitse, mille kõikide lugudega saad tutvuda kaubanduskoja ingliskeelses kodulehel: www.koda.ee/en/news.
- Välja hakati saatma eraldi uudiskirju, milles kajastatakse tuleva kuu sündmusi ning Enterprise Europe Networki tegevusi.

MEEDIASUHTLUS

Kaubanduskoda on üks hinnatumaid majanduskeskkonna ja ettevõtluse teemadel seisukohtade andjaid. Meedia kasutab aktiivselt kaubanduskoja materjale avalikus ruumis kasutamiseks.

Kokku mainiti kaubanduskoda 2018. aastal meedias 1524 korral. Saatsime aasta jooksul välja üle 40 pressiteate, lisaks jõudis suur arv ettevõtjate jaoks olulistest teemadest ajakirjandusse kaubanduskoja kodulehe ja uudiskirja kaudu. Aasta jooksul jõudis meie sulest avalikuse ette 13 arvamislugu.

Meedia teavitamiseks korraldati 6 pressikonverentsi: kaks ümbrikupalga küsitluse tulemuste tutvustamiseks, piirikaubanduse uuringu tulemuste avalikustamiseks, aktsiisipoliitika ja salaturu ümarlaud, EU OSHA ja Eesti head tavad toiduainete vertikaalses tarneahelas.

KAUBANDUSKODA TUNNUSTAB

Eesti ettevõtete konkurentsivõime edetabel 2018

Konkurentsivõime edetabelit korraldades tunnustab kaubanduskoda tublimaid ettevõtteid. Eesmärgiks on selgitada välja konkurentsivõimelisemad ettevõtted, pakkuda ettevõtetele võimalust võrrelda end teiste omasugustega ning hinnata Eesti ettevõtete edukust, tulemuslikkust ja jätkusuutlikkust.

Paremusjärjestus valmib majandusnäitajate põhjal. Lisaks valdkondlike edetabelite koostamisele selgitatakse parimad välja ettevõtte suuruse arvestuses. Konkursi meetodika on välja töötanud Eesti Konjunktuurinstituut.

Konkurentsivõimelisimad 2018:

- suurettevõte – **Tallink Grupp AS**,
- väike- ja keskmine ettevõte – **SA.MET AS**
- mikroettevõte – **Callisto Group OÜ**

2018. aasta võitjad tegevusalade kaupa:

- **Harju Elekter AS**, tööstus ja energeetika
- **AS Farmi Piimatööstus**, toiduainetööstus
- **Tallinna Kaubamaja grupp AS**, jaekaubandus
- **Orlen Eesti OÜ**, hulgikaubandus
- **Tallink Grupp AS**, turism
- **AS Kapitel**, kinnisvara
- **Merko Ehitus AS**, ehitus
- **Nortal AS**, side, kommunikatsioon ja IT
- **Sillamäe Sadam AS**, teenindus
- **Infragate Eesti AS**, projekteerimine ja arhitektuur

Koos Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse ja Tööandjate Keskliidu konkursi Ettevõtluse Auhind parimatega kandideerisid Konkurentsivõime Edetabeli parimad tiitlile aasta ette-

võtte 2018. Aasta Ettevõtte tiitli sai Cleveron AS, kes töötab välja ja valmistab pakiautomaate ning pakiroboteid.

Aasta Ettevõtte žüriisse kuulusid ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister Rene Tammist, Eesti Panga president Ardo Hansson, Rektorite Nõukogu juhatuse esimees ja Tallinna Ülikooli rektor Tiit Land, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse juhatuse esimees Alo Ivask, Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi tegevjuht Kristiina Esop, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatuse liige ja Chemi-Pharmi juhatuse liige Ruth Oltjer, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatuse liige ja Cybernetica juhatuse esimees Oliver Väärtnõu ning Tööandjate Keskliidu juhataja Toomas Tamsar.

Konkursi kohta leiab täiendavat infot kodulehelt: www.ettevotluskonkurss.ee

NOORE ETTEVÕTJA PREEMIA

Juba neljandat aastat järjest valisid kaubanduskoda ja Swedbank välja Noore ettevõtja 2018. Väljavalituks osutus Robin Saluoks, OÜ E-Agronomi looja, kellele anti üle ka 5000 euro suurune auhind. Üleandmine toimus pidulikult Eesti Parimad Ettevõtted pidulikult auhinnagalal 4. oktoobril Kakumäe Havenis.

Noor Ettevõtja preemiale saavad kandideerida saavad kõik kuni 35-aastased Eestis registreeritud ettevõtte omanikud ja/või juhid, kelle tegevus on olnud silmapaistev, kes on kasutanud oma ettevõtluses innovaatilisi lahendusi ja juba ekspordib või plaanib seda tegema hakata. 2018. aastal kandideeris preemia 26 ettevõtlikku noort, kelle hulgast valis võitja välja žürii.

Züriis osalesid kaubandus-tööstuskoja peadirektor Mait Palts, Estraveli tegevdirektor Anne Samlik, Swedbanki äripanganduse osakonna juht Aira Nigul-Lepp, Eesti Vabariigi presidendi majandusnõunik Heido Vitsur ja eelmise aasta laureaat Kristel Kruustük, ettevõtte Testlio OÜ looja.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

KONSOLIDEERITUD BILANSS

(eurodes)	Lisa	12/31/2018	12/31/2017
AKTIVA			
Käibevara			
Raha ja pangakontod	2	1 803 294	2 037 011
Lühiajalised finantsinvesteeringud	3	1 347 000	697 000
Nõuded ostjate vastu		122 603	120 717
Mitmesugused nõuded		16 560	39 597
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	4	85 160	78 146
Käibevara kokku		3 374 617	2 972 471
Põhivara			
Materiaalne põhivara			
Maa ja ehitised	6	830 944	939 592
Masinad ja seadmed	6	15 460	15 723
Muu põhivara	6	560	34 303
Materiaalne põhivara kokku		846 964	989 618
Immateriaalne põhivara	7	19 930	0
Põhivara kokku		866 894	989 618
AKTIVA KOKKU		4 241 511	3 962 089
PASSIVA			
Lühiajalised kohustused			
Ostjate ettemaksed	9	240 079	168 316
Võlad tarnijatele		45 822	35 977
Mitmesugused võlad	9	366 780	329 033
Maksuvõlad	10	119 711	99 914
Viitvõlad			
Võlad töötajatele	9	41 584	38 259
Muud viitvõlad	9	396 492	279 898
Viitvõlad kokku		438 076	318 157
Lühiajalised kohustused kokku		1 210 468	951 397
Netovara			
Reservid	11	478 625	478 625
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem		2 532 067	2 401 398
Aruandeaasta tulem		20 351	130 669
Netovara kokku	11	3 031 043	3 010 692
PASSIVA KOKKU		4 241 511	3 962 089

KONSOLIDEERITUD TULUDE JA KULUDE ARUANNE

(eurodes)	Lisa	2018	2017
TULUD			
Müügitulu	13	800 534	826 997
Liikme- ja sisseastumismaksud	14	911 363	885 241
Muud tegevustulud	15	271 058	329 334
Tulud kokku		1 982 955	2 041 572
KULUD			
Mitmesugused tegevuskulud	16	665 627	640 825
Tööjõu kulu	17	1 168 904	1 137 485
a) palgakulud		873 661	850 522
b) sotsiaalmaksud		295 243	286 963
Kulum	6,7	133 612	135 126
Kulud kokku		1 968 143	1 913 436
PÕHITEGEVUSE TULEM		14 812	128 136
FINANTSTULUD ja -KULUD			
Intressitulud		5 542	3 434
Intressikulud		3	901
Kokku finantstulud ja -kulud		5 539	2 533
ARUANDEAASTA TULEM		20 351	130 669
ARUANDEAASTA TULEM KOKKU		20 351	130 669

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE

(eurodes)

Lisa

2018

2017

I. RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST

1.1. Põhitegevuse tulem		14 812	128 136
1.2. Korrigeerimised		133 612	135 126
*Põhivara kulum ja väärtuse langus	6,7	133 612	135 126
1.3. Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus		14 137	-66 922
1.4. Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus		259 071	202 185

RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST KOKKU

421 632

398 525

II. RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST

2.1. Põhivarade soetus (soetusmaksumus)	6,7	-10 888	-39 605
2.2. Laekunud intressid		5 542	3 434
2.3. Makstud intressid		-3	-901
2.4. Lühiajaline finantsinvesteering		-650 000	0

RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST KOKKU

-655 349

-37 072

RAHAVOOD KOKKU

-233 717

361 453

RAHA ja RAHA EKVIVALENDID PERIOODI ALGUSES	2	2 037 011	1 675 558
RAHA ja RAHA EKVIVALENTIDE MUUTUS		-233 717	361 453

RAHA ja RAHA EKVIVALENDID PERIOODI LÕPUS

2

1 803 294

2 037 011

KONSOLIDEERITUD NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

(eurodes)	Reservfond	Reservid	Akumuleeritud tulem	Kokku
Saldo 31.12.2016	95 155	383 470	2 401 398	2 880 023
Aruandeperioodi tulem	0	0	130 669	130 669
Saldo 31.12.2017	95 155	383 470	2 532 067	3 010 692
Aruandeperioodi tulem	0	0	130 669	130 669
Saldo 31.12.2018	95 155	383 470	2 552 418	3 031 043

RAAMATUPIDAMISE AASTARUANDE LISAD

LISA 1. RAAMATUPIDAMISE AASTARUANDE KOOSTAMISEL KASUTATUD ARVESTUSMEE- TODID JA HINDAMISALUSED

31. detsembril 2018 lõppenud majandusaasta kohta koostatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes Eesti finantsaruandluse standardist, mis tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele. Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (kaubanduskoda) on oma põhikirja järgi vabatahtliku liikmelisuse alusel Eesti Vabariigis kehtestatud korras registreeritud juriidilisi ja üksikisikuid ühendav mittetulundusühing. Kaubanduskoja põhikirjaline eesmärk ei ole oma liikmetele ainelise tulu saamine ja jaotamine. Kaubanduskoda kasutab oma tulusid üksnes ühingu põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks.

Kaubanduskoja juhatus otsustas 16.03.2007 soetada 64,7% Eesti Konjunktuuriinstituudi AS edaspidi „EKI”. Seisuga 31.12.2018 kuulus kaubanduskojale 100% EKI aktsiatest.

Kasumiaruanne on koostatud Raamatupidamise seaduse lisas 2 toodud kasumiaruande skeemi nr. 1 alusel.

Konsolideerimisgruppi kuuluvad juriidilised isikud kasutavad olulises osas ühtseid arvestuspõhimõtteid. Arvestuspõhimõtteid rakendatakse järjepidevalt kõigi aruandes esitatud perioodide kohta.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja arvestusväärtus on euro. Raamatupidamise aastaaruanne on esitatud eurodes.

Käesolevas aruandes on tarkvara klassifitseeritud materiaalsest põhivarast ümber immateriaalseks põhivaraks. Tegemist on varaga, millel puudub füüsiline vorm. Varad vastavad

RTJ 5 nõuetele kajastamiseks immateriaalse varana bilansis, sest objektid on kaubanduskoja poolt kontrollitavad, kaubanduskoda saab objektide kasutamisest majanduslikku kasu ning objektide soetusmaksumus on usaldusväärselt hinnatav. Mõju käesoleva aruandeperioodi ning kõikide aruandes esitatud võrdlusperioodide bilansi- ja kasumiaruande kirjetele ning mõju aruandes esitatud perioodidele eelnenud perioodidele ei esine. Lisades 6 ja 7 kajastatud ümerklassifitseerimise summa soetusmaksumuses on 126 563 eurot, amortisatsioon summas 94 500 eurot ning jääkmaksumus summas 32 063 eurot.

KONSOLIDEERIMISE PÕHIMÕTTED

Tütarettevõtte

Tütarettevõtteks loetakse sellist ettevõtet, milles kaubanduskoda omab rohkem kui 50% hääleõiguslikest aktsiatest, on muul moel võimeline valitsema tema tegevus- ja finantspoliitikat lepingu või kokkuleppe alusel või kui kaubanduskojal on õigus nimetada või tagasi kutsuda enamust tegevjuhtkonna ja kõrgema juhtorgani liikmetest. Tütarettevõtte raamatupidamisaruanded lülitatakse konsolideeritud aruandesse alates valitsemise tekkimise hetkest kuni valitsemise lõppemiseni.

KONSOLIDEERIMINE

Konsolideeritud aruandes on rida-realt konsolideeritud kõik EKI finantsnäitajad. Kaubanduskoja ja EKI omavahelised tehingud ja saldod on elimineeritud.

Kaubanduskoja konsolideerimata aruannetes, mis on esitatud konsolideeritud aastaaruande lisades, kajastatakse investering tütarettevõttesse soetusmaksumuses.

FINANTSVARA JA -KOHUSTISED

Finantsvaraks loetakse raha, lühiajalisi finantsinvesteeringuid, nõudeid ostjate vastu ja muid lühi- ja pikaajalisi nõudeid. Finantskohustiseks loetakse tarnijatele tasumata arveid, viitvõlgasid ja muid lühi- ja pikaajalisi võlakohustisi.

Finantsvara ja -kohustised võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara või -kohustise eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Finantskohustised kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantsvara eemaldatakse bilansist, kui konsolideerimisgrupi liige kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolale üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest. Finantskohustis eemaldatakse bilansist siis, kui see on rahuldatud, lõpetatud või aegunud.

Finantsvara oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt väärtuspäeval, st päeval, mil konsolideerimisgrupi liige saab ostetud finantsvara omanikuks või kaotab omandiõiguse müüdüd finantsvara üle.

RAHA JA RAHA LÄHENDID

Raha ning raha lähendina kajastatakse raha kassas ja pangas, nõudmiseni hoiuseid ning lühiajalisi (üldjuhul alla 3-kuulise lunastustähtajaga) pangadeposiite.

LÜHIAJALISED FINANTSINVESTEERINGUD

Lühiajalised finantsinvesteeringud aktsiatesse ja teistesse väärtpaberitesse on bilansis hinnatud, lähtudes nende õiglasest väärtusest. Õiglase väärtuse hindamisel on aluseks finantsinvesteeringu turuväärtus aruandekuupäeval. Juhtudel, kui õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, on lühiajalised finantsinvesteeringud kajastatud bilansis soetusmaksumuses.

NÕUDED OSTJATE VASTU

Nõudeid ostjate vastu kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses. Ostjatelt laekumata arved on bilansis hinnatud tõenäoliselt laekuvatest summadest lähtudes. Seejuures hinnatakse iga kliendi laekumata arveid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on kajastatud tegevuskuludes. Lootusetud nõuded on kantud bilansist välja. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisi kajastatakse ebatõenäoliste nõuete kulu vähenemisena.

MATERIAALNE PÕHIVARA

Olulisuse printsiibist lähtudes kajastatakse põhivarana need varaobjektid, mille soetusmaksumus ületab 320 eurot ja mille kasulik eluiga on üle ühe aasta. Madalama soetusmaksumusega või lühema kasuliku elueaga varaobjektid kantakse kasutusse võtmisel kuluks ning nende üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulu-dest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Materiaalse põhivara kajastamisel bilansis on selle soetusmaksumusest maha arvatud akumulieeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest olulistest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt komponendi kasulikule elueale.

Koda kasutab materiaalse põhivara amortiseerimisel lineaarset meetodit.

Materiaalse põhivara gruppidele on üldjuhul määratud järgmised kasulikud eluead:

Materiaalse põhivara grupp	Kasulik eluiga
Ehitised ja rajatised	12,5–20 aastat
Masinad ja seadmed	3–5 aastat
Muu materiaalne põhivara	3–5 aastat

Kui materiaalse põhivara objektile on tehtud selliseid parendustöid, mis vastavad põhivara kajastamise kriteeriumitele, siis need kulutused lisatakse põhivara objekti soetusmaksumusele. Muud kulutused, mis pigem säilitavad põhivara võimet luua majanduslikku kasu, kajastatakse aruandeperioodi kuludes.

IMMATERIAALNE PÕHIVARA

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kuludest. Immateriaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Amortisatsioonimäärad lähtuvad vara kasulikust elueast ning immateriaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarse amortisatsiooni meetodit.

Immateriaalse põhivara gruppidele on üldjuhul määratud järgmised kasulikud eluead:

Immateriaalse põhivara grupp	Kasulik eluiga
Aegjada	10 aastat
Tarkvara	3 aastat

Aegjada all mõistetakse põllumajanduse turuinfosüsteemi andmestikku.

RENDIARVESTUS

Kapitalirendiks loetakse rendisuhet, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Ülejäänud rendilepinguid käsitletakse kasutusrendina.

ETTEVÕTE KUI RENTNIK

Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

ETTEVÕTTE TULUMAKS

Vastavalt Eesti Vabariigi seadustele ei maksustata Eestis ettevõtte aruandeaasta kasumit. Tulumaksu makstakse dividendidelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Kehtiv maksumäär on 20%; tasumisele kuuluv maksusumma moodustab 20/80 netoväljamaksest. Alates 2019. aastast rakendub regulaarselt makstavatele dividendidele madalam maksumäär 14% (14/86 netoväljamaksest). Sealjuures kohalduvad madalam maksumäär 2019. aastal makstavatele dividendidele, mille summa moodustab kuni 1/3 aastal 2018 jaotatud ja maksustatud netodividendidest.

Maksustamissüsteemi eripära tõttu ei teki ajutisi erinevusi varade ja kohustuste maksustamisväärtuste ning raamatupidamislike jääkväärtuste vahel ning seetõttu ei teki ka edasilükkunud tulumaksuvarasid ja -kohustusi.

Dividendidelt makstav ettevõtte tulumaks kajastatakse tulumaksukuluna ning -kohustusena dividendide väljakuulutamise hetkel, sõltumata perioodist, mille eest dividendid välja kuulutatakse või millal dividendid tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksmisele järgneva kuu 10. kuupäeval. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis tekiks, kui kogu vaba omakapital makstaks välja dividendidena, on ära toodud lisa 12.

Kaubanduskoda ei jaota oma liikmete vahel tulemit.

Seepärast on lisa 12 leitud tingimuslik tulumaksukohustus vaid tütarettevõtte EKI kohta. Tingimusliku kohustise arvutamisel on kasutatud maksumäära 20%, kuna EKI ei ole 2018. aastal dividende jaotanud ning seetõttu ei saa madalamat regulaarsetele dividendidele rakendatavat maksumäära 2019. aastal kasutada.

VÄLISVALUUTAS TOIMUNUD TEHINGUTE KAJASTAMINE

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed

varad ja kohustised seisuga 31. detsember 2018 on ümber hinnatud eurodesse aruandekuupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kasumiaruandes kajastatud perioodi tuluna ja kuluna.

PÕHITEGEVUSE TULUD

Liikmemaksud kajastatakse tuluna perioodil, mille eest need tasuti.

Tulu teenuste müügist kajastatakse lähtudes valmidusastme meetodist, teenuse osutamisest saadavad tulud ja kasum kajastatakse proportsionaalselt samades perioodides nagu teenuse osutamisega kaasnevad kulutused.

Intressitulu kajastatakse lähtudes vara sisemisest intressimäärast. Dividenditulu kajastatakse vastava nõudeõiguse tekkimisel.

PROJEKTARVESTUS

Rahvusvaheliste projektide puhul ei kajastata makstud summasid oma kuluna ega saadud summasid oma tuluna, vaid neid kajastatakse vastavalt nõude ja kohustusena. Tulude ja kulude aruandes kajastatakse vajadusel ainult vahendamisest teenitud netotulu või tekkinud netokulu.

SIHTFINANTSEERIMINE

Sihtfinantseerimiseks nimetatakse Euroopa Liidu toetusfondide jt ettemakseid, mille tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud. Sihtfinantseerimist eristavad muust abist asjaolud, et selle rahalist väärtust on võimalik usaldusväärselt mõõta ning selle saamine on seotud teatud tingimustele vastamisega.

Tegevuse sihtfinantseerimist kajastatakse tuluna siis, kui sihtfinantseerimise laekumine on praktiliselt kindel ja sihtfinantseerimisega seotud sisulised tingimused on täidetud.

Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna

kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustusena. Vastavat kohustust kajastatakse bilansis lühi- või pikaajalisena olevalt sellest, millal toimub sihtfinantseerimisega kaasnevate tingimuste täitmine.

RAHAVOOGUDE ARUANNE

Rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil – põhitegevuse rahavoogude leidmisel on korrigeeritud põhitegevuse tulemit elimineerides mitterahaliste tehingute mõju ja põhitegevusega seotud käibevarade ning lühiajaliste kohustuste saldode muutused.

Investeerimis- ja finantseerimistegevusest tulevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil.

SEOTUD OSAPOOLED

Osapooled on seotud, kui ühel osapoolel on kontroll teise osapoole üle või oluline mõju teise osapoole ärilistele otsustele.

Aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

- omanikke;
- teisi samasse konsolideerimisgruppi kuuluvaid ettevõtteid (sh teised tütarettevõtted);
- tegev- ja kõrgemat juhtkonda.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peamisteks seotud osapoolteks on juhatausega seotud ettevõtted, mis on Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmed.

ARUANDEKUUPÄEVAJÄRGSED SÜNDMUSED

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised varade ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansi kuupäeva 31. detsember 2018 ja aruande koostamise kuupäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasemal perioodil toimunud tehingutega.

LISA 2. RAHA JA PANGAKONTOD

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
Sularaha kassas	1 494	3 417
Pangakontod	1 160 132	806 009
Tähtajaline hoius	875 385	866 132
Raha ja pangakonto kokku	2 037 011	1 675 558

Tähtajaliste hoiuste koosseisus on kajastatud erinevad lühiajalised deposiidid tähtajaga kuni 3 kuud ja intressimääraga 0,01% kuni 0,3%.

LISA 3. LÜHIAJALISED FINANTSINVESTEERINGUD

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
LHV pank	665 000	665 000
Swedbank	32 000	32 000
Kokku	697 000	697 000

Liik	pank	summa	tähtaeg	intress
Tähtajaline hoius	LHV	520 000	15.10.2019	0,30%
Tähtajaline hoius	LHV	145 000	28.10.2019	0,30%
Tähtajaline hoius	Luminor	500 000	22.07.2019	0,40%
Tähtajaline hoius	Swedbank	50 000	10.04.2019	0,01%
Tähtajaline hoius	Swedbank	50 000	10.05.2019	0,01%
Tähtajaline hoius	Swedbank	50 000	10.06.2019	0,01%
Tähtajaline hoius	Swedbank	32 000	4.10.2020	0,01%

Finantsinvesteeringutelt teenitud netotulu summa moodustas 2018. aastal 5 542 eurot (2017: 2 023 eurot).

LISA 4. ETTEMAKSTUD TULEVASTE PERIOODIDE KULUD

(eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017
Kindlustuse maksed	720	720
Reklaami, kirjastuse jm. ettemaksed	24 042	19 057
Messide ja visiitide ettemaksed	60 398	57 080
Käibemaksu ettemaks	0	1 222
Täiendav lapsepuhkuse tasu	0	67
Kokku	85 160	78 146

LISA 5. PIKAAJALISED FINANTSINVESTSEERINGUD

(eurodes)

		Eesti Konjunktuuriinstituut AS	
Asukoht		Eesti Vabariik	
Põhitegevusala		Teadus- ja arendustegevus sotsiaal- ja humanitaar-teaduste vallas	
Aktsiate arv 31.12.2016		4 080	
Aktsiate arv 31.12.2017		4 080	
Osalus 31.12.2016		100%	
Osalus 31.12.2017		100%	
Soetusmaksumus Kaubanduskoja bilansis 31.12.2017		bilansis	133 461
Soetusmaksumus Kaubanduskoja bilansis 31.12.2018		bilansis	133 461
Omakapital seisuga		12/31/2018	12/31/2017
Aktsiakapital		26 112	26 112
Reservkapital		2 612	2 612
Eelmiste perioodide jaotamata kasum		71 314	69 804
Aruandeaasta kasum		1 140	1 510
Omakapital kokku		101 178	100 038
Osalus tütarettevõtte omakapitalis		100%	100%
Kojale kuuluv osa omakapitalist		101 178	100 038
Bilansiline väärtus kapitaliosaluse meetodil (lisa 18)		101 178	100 038

LISA 6. MATERIAALSE PÕHIVARA LIIKUMINE

(eurodes)

Soetusmaksumus	Maa ja ehitised	Masinaid ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	KOKKU
Soetusmaksumus 31.12.17	2 333 908	116 788	197 513	2 648 209
Soetamine		9 839		9 839
Ümberklassifitseerimine			-126 563	-126 563
Soetusmaksumus 31.12.18	2 333 908	126 627	70 950	2 531 485
Amortisatsioonikulu				
Amortisatsioonikulu 31.12.17	1 394 316	101 065	163 210	1 658 591
Amortisatsioonikulu	108 648	10 102	1 680	120 430
Ümberklassifitseerimine			-94 500	-94 500
Amortisatsioonikulu 31.12.18	1 502 964	111 167	70 390	1 684 521
Jääkväärtus				
Jääkväärtus 31.12.17	939 592	15 723	34 303	989 618
Jääkväärtus 31.12.18	830 944	15 460	560	846 964

LISA 7. IMMATERIAALNE PÕHIVARA

(eurodes)

Soetusmaksumus	Aegjada	Tarkvara	KOKKU
Soetusmaksumus 31.12.17	87 894	0	87 894
Soetamine		1 049	1 049
Ümberklassifitseerimine		126 563	126 563
Soetusmaksumus 31.12.18	87 894	127 612	215 506
Amortisatsioonikulu			
Amortisatsioonikulu 31.12.17	87 894	0	87 894
Amortisatsioonikulu		13 182	13 182
Ümberklassifitseerimine		94 500	94 500
Amortisatsioonikulu 31.12.18	87 894	107 682	195 576
Jääkväärtus			
Jääkväärtus 31.12.17	0	0	3 665
Jääkväärtus 31.12.18	0	19 930	19 930

LISA 8. KASUTUSRENT

(eurodes)

Ettevõtte kui rentnik

2018. aastal moodustasid masinate ja seadmete kasutusrendimaksed 15 397 eurot (2017: 14 065 eurot).

Koja esinduste rendimakseid on tasutud kogusummas 6 501 eurot (2017: 6 349 eurot). Tartu esindus 913 eurot (2017: 913 eurot), Pärnu esindus 2 820 eurot (2017: 2 820 eurot), Jõhvi esindus 1 088 eurot (2017: 1 093 eurot), Kuressaare esindus 1 680 eurot (2017: 1 523 eurot). EKI ruumide rendimakseid on tasutud summas 34 962 eurot (2017: 34 962 eurot). Kokku tasuti rendimakseid 2018. aastal 41 463 eurot (2017: 41 311 eurot) (vt. Lisa 16). Valdava osa ruumide rendilepinguid saab lõpetada 2–3 kuu etteteatamise ajaga.

LISA 9. LÜHIAJALISED KOHUSTISED

(eurodes)

Ostjate ettemaksed	31.12.2018	31.12.2017
Liikmemaksude ettemaksed	16 415	18 023
Muud ettemaksed	0	840
Uuring	223 664	149 453
Kokku	240 079	168 316

Mitmesugused võlad		
Arbitraažikohtu vahendid*	365 462	327 715
Dispasöörivate vahendid**	1 318	1 318
Kokku	366 780	329 033

* Arbitraažikohus lahendab lepingulistest ja teistest tsiviilõiguslikest suhetest, sealhulgas väliskaubandus- ja muudest rahvusvahelistest majandussuhetest tulenevaid vaidlusi. Arbitraažikohtu vahendite all kajastatakse summat, mille kasutamine toimub arbitraažikohtu nõukogu otsusel muuhulgas arbitraažikohtu nõukogu liikmete tegevuse kompenseerimiseks arbitraažikohtu juhtimisel (sh osalemise eest arbitraažikohtu nõukogu istungitel), ning arbitraažikohtu kulude katmiseks arbitraažimenetluse arendamisel ja suhtlemisel teiste alaliste tegutsevate arbitraažikohtutega ning muude kulude katmiseks.

* Kaubandusliku meresõidu üldavariid kvalifitseerivad ja kahju jaotamise arvestust koostavad koja juurde kuuluvad dispasöörid.

Võlad töötajatele:	31.12.2018	31.12.2017
Puhkusereservi kohustus	41 498	38 259
Võlad töötajatele	86	0
Kokku	41 584	38 259

Muud viitvõlad:	31.12.2018	31.12.2017
Läbiarveldused	392 015	277 685
Eurocardi tehingud	3 807	2 210
Võlgnevus aruandvatele isikutele	670	3
Kokku	396 492	279 898

Läbiarvelduste (lühiajalised võlad ja saadud ettemaksed peamiselt erinevate projektide läbiviimisel) summa 392 015 eurot moodustub erinevate poolleiolevate projektide summast (sh EUREMnext 125 163 eurot, Enterprise Europe Network summas 107 127 eurot, EU-Give 34 675 eurot, Delbi 2 summas 18 072 eurot, Inbets 14 851 eurot, Est-Scale summas 10 391, Tööle kaasa summas 8 726 eurot, LEF Network to China 6 761 eurot, Apprent 1 625 eurot, jm 64 624 eurot).

LISA 10. MAKSUKOHUSTUSED

(eurodes)

Maksuliik	31.12.2018	31.12.2017
Sotsiaalmaks	54 445	55 960
Üksikisiku tulumaks	29 932	30 542
Töötuskindlustusmaks	3 492	3 792
Kohustuslik kogumispension	2465	2877
Erisoodustuste tulumaks	1 068	465
Käibemaks	28 309	6 278
Kokku	119 711	99 914

LISA 11. NETOVARA

(eurodes)

Vastavalt juhatuse poolt kinnitatud strateegiale on varasematel perioodidel moodustatud reservid summas 478 625 eurot (2017: 478 625 eurot). Reservide ja reservfondi kasutamine toimub juhatuse otsusega põhikirjaliste tegevuste katteks. Seisuga 31.12.2018 moodustab netovara kokku 3 031 043 eurot (2017: 3 010 692 eurot).

LISA 12. TINGIMUSLIKUD KOHUSTISED

(eurodes)

Tulumaks

EKI jaotamata kasum seisuga 31.12.2018 moodustas 72 454 eurot (2017: 71 314 eurot). Maksimalne võimalik tulumaksukohustuse summa, mis võib kaasneda kogu jaotamata kasumi väljamaksmisel dividendidena, on 14 491 eurot (2017: 14 263 eurot), seega netodividendidena oleks võimalik välja maksta 57 963 eurot (2017: 57 051 eurot).

LISA 13. MÜÜGITULU TEGEVUSALADE JA GEOGRAAFILISTE PIIRKONDADE LÕIKES

(eurodes)

Müügitulu jaguneb tegevusalade lõikes järgnevalt:	2018	2017
Kontaktteenused	6 843	6 105
Väliskaubandusteenused	167 183	162 290
Kirjastus- ja reklaamteenused	39 341	60 298
Regionaalsete esinduste teenused	119 905	153 363
Liikmeüritused	36 079	30 171
Juriidilised teenused	6 612	12 649
Saalide üürimise teenused	10 028	28 336
Muud teenused	333	4 000
EKI uuringud	414 210	369 785
Kokku	800 534	826 997

Müügitulu jaguneb geograafiliste piirkondade lõikes järgnevalt:

Eesti	695 300	707 345
Euroopa Liit	94 741	107 853
Muud	10 493	11 799
Kokku	800 534	826 997

Aruandeaastal osutati teenuseid liikmetele 279 713 euro ning 2017. aastal 325 255 euro eest.

LISA 14. LIIKME- JA SISSEASTUMISMAKSUD

Juhatuse liikmetega seotud ettevõtete poolt tasutud liikmemaksud on toodud lisas 19.

(eurodes)

	2018	2017
Sisseastumismaks	7 680	7 590
Liikmemaks	903 683	877 651
Kokku	911 363	885 241

Kaubanduskoja liikmeskonda kuulus seisuga 31.12.2018 3 241 juriidilisest isikust liiget ning seisuga 31.12.2017 3 226 juriidilisest isikust liiget.

LISA 15. MUUD TEGEVUSTULUD

Muud tegevustulud moodustuvad summas 271 058 eurot 52 erineva sisuga ja mahuga projektide läbiviimisest (2017: 329 334 eurot).

LISA 16. MITMESUGUSED TEGEVUSKULUD

Juhatuse liikmetega seotud ettevõtete kaudu ostud on toodud lisas 19.
(eurodes)

	Lisa	2 018	2 017
Kaubanduskoja Teataja		50 827	49 677
IT kulu		58 992	53 623
Trükiste kulu		24 662	31 394
Projektikulud		170 681	160 386
Komanderingukulu		8 079	10 805
Side- ja postikulu		15 780	14 977
Kantseleikulu		11 769	10 416
Majanduskulu		32 843	32 148
Remondikulu		11 632	5 300
Transpordikulu		48 456	43 000
Rahvusvaheliste organisats. liikmemaks		23 024	21 974
Ruumide rent	8	41 629	41 311
Muud kulud		111 550	113 775
Käibemaksu proportsiooni arvestuskulu		55 703	52 039
Kokku mitmesugused tegevuskulud		665 627	640 825

LISA 17. TÖÖJÕUKULUD

Kaubanduskoja keskmine töötajate arv 2018. aastal oli 37 (2017: 36) sh TL alusel töötavaid isikuid oli 35 (2017: 34) ning VÕS lepingu alusel töötavaid isikuid oli 2 (2017:2) ning tütarettevõttes Eesti Konjunktuuriinstituut AS (EKI) 19 töötajat (2017: 17).

2018. aasta palkade ja tasude kogusumma oli 1 168 904 eurot (2017: 1 137 485 eurot).

LISA 18. KAUBANDUSKOJA KONSOLIDEERIMATA FINANTSINFORMATSIOON

Emaettevõtte põhiaruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel.

MTÜ Eesti Kaubandus-Tööstuskoja konsolideerimata bilanss

(eurodes)

AKTIVA	31.12.2018	31.12.2017
Käibevara		
Raha ja pangakontod	1 608 810	1 749 234
Lühiajalised finantsinvesteeringud	1 197 000	697 000
Nõuded ostjate vastu	101 922	120 113
Mitmesugused nõuded	16 560	39 597

Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	85 160	78 146
Käibevara kokku	3 009 452	2 684 090
Põhivara		
Pikaajalised finantsinvesteeringud		
Tütarettevõtte aktsiad	133 461	133 461
Pikaajalised finantsinvesteeringud kokku	133 461	133 461
Materiaalne põhivara		
Maa ja ehitised	830 944	939 592
Masinad ja seadmed	15 460	15 723
Muu inventar	560	34 303
Materiaalne põhivara kokku	846 964	989 618
Immateriaalne põhivara	19 930	0
Põhivara kokku	1 000 355	1 123 079
AKTIVA KOKKU	4 009 807	3 807 169
PASSIVA		
Lühiajalised kohustused		
Ostjate ettemaksed	16 415	18 863
Võlad tarnijatele	43 847	34 218
Mitmesugused võlad	366 780	329 033
Maksuvõlad	95 346	78 168
Viitvõlad		
Võlad töötajatele	27 601	22 874
Muud viitvõlad	396 492	279 898
Viitvõlad kokku	424 093	302 772
Lühiajalised kohustused kokku	946 481	763 054
Netovara		
Reservid	478 625	478 625
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem	2 565 490	2 432 666
Aruandeaasta tulem	19 211	132 824
Netovara kokku	3 063 326	3 044 115
PASSIVA KOKKU	4 009 807	3 807 169

MTÜ Eesti Kaubandus–Tööstuskoja konsolideerimata tulude-kulude aruanne
(eurodes)

TULUD	2018	2017
Müügitulu	364 668	432 723
Liikme- ja sisseastumismaksud	911 363	885 241
Muud tegevustulud	271 058	329 334
Tulud kokku	1 547 089	1 647 298
KULUD		
Mitmesugused tegevuskulud	573 798	557 124
Tööjõu kulu	825 717	829 195
a) palgakulud	617 080	620 030
b) sotsiaalmaksud	208 637	209 165
Kulum	133 612	131 461
Kulud kokku	1 533 127	1 517 780
PÕHITEGEVUSE TULEM	13 962	129 518
FINANTSTULUD ja -KULUD		
Intressitulud	5 252	3 405
Intressikulud	-3	-99
Kokku finantstulud ja -kulud	5 249	3 306
ARUANDEAASTA TULEM	19 211	132 824

MTÜ Eesti Kaubandus–Tööstuskoja konsolideerimata rahavoogude aruanne
(eurodes)

I RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST	2018	2017
1.1. Põhitegevuse tulem	13 962	129 518
1.2. Korrigeerimised	133 612	131 461
*Põhivara kulum ja väärtuse langus	133 612	131 461
1.3. Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	34 214	-73 781
1.4. Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	183 427	205 684
RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST KOKKU	365 215	392 882

II RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST		
2.1. Põhivarade soetus (soetusmaksumus)	-10 888	-39 605
2.2. Laekunud intressid	5 252	3 405
2.3. Tasutud intressid	-3	-99
2.3. Lühiajaline finantsinvesteering	-500 000	0
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST KOKKU	-505 639	-36 299
RAHAVOOD KOKKU	-140 424	356 583
<hr/>		
RAHA ja RAHA EKVIVALENDID PERIOODI ALGUSES	1 749 234	1 392 651
RAHA ja RAHA EKVIVALENTIDE MUUTUS	-140 424	356 583
RAHA ja RAHA EKVIVALENDID PERIOODI LÕPUS	1 608 810	1 749 234

38

MTÜ Eesti Kaubandus–Tööstuskoja konsolideerimata netovara aruanne

(eurodes)

	Reservid	Akumuleeritud tulem	KOKKU
Saldo 31.12.2016	478 625	2 432 666	2 911 291
Aruandeperioodi tulem	0	132 824	132 824
Saldo 31.12.2017	478 625	2 565 490	3 044 115
Aruandeperioodi tulem	0	19 211	19 211
Saldo 31.12.2018	478 625	2 584 701	3 063 326
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste			
- bilansiline väärtus			-133 461
- bilansiline väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil			101 178
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31.12.2018			3 031 043
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31.12.2017			3 010 692

LISA 19. TEHINGUD SEOTUD OSAPPOOLTEGA

Juhatuse liikmeid 2018. aastal ja 2017. aastal ei tasustatud.

Tegevjuhtkonnas on 6 liiget ning tegevjuhtkonnale arvestatud tasude suurus 2018. aastal oli 275 413 eurot (2017: 256 281 eurot).

Peadirektor Mait Palts oli Eesti Intellektuaalomandi ja Tehnoloogiasiidre Keskus (EITK) MTÜ juhatuse liige ning MTÜ üüris turutingimustel kontoripinda ning ostis muid teenuseid kuni üürilepingu lõpuni 28.02.2018.a. Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium vastavalt EITK üldkoosoleku otsusele 31.05.2018.a. otsustas alustada EITK likvideerimisega. 2018. aastal müüdnud teenuseid 2 950 eurot (2017: 25 729 eurot).

Juhatuse liikmete kaudu seotud ostud eurodes:

ettevõtte nimi	kelle kaudu	2018	2017
Chemi-Pharm AS	Ruth Oltjer	607	1 452
Nordic Hotels OÜ	Feliks Mägi	0	583
Silberauto Eesti AS	Väino Kaldoja	2 177	0
Kokku		2 784	2 035

Juhatuse liikmetega seotud ettevõtted on Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmed ning antud ettevõtted tasuvad liikmemaksu ning ostavad muid teenuseid.

Juhatuse liikmete kaudu seotud müügid eurodes:

ettevõtte nimi	kelle kaudu	liikmemaks 2018	liikmemaks 2017	muu 2018	muu 2017
Nordecon AS	Toomas Luman	950	1 830	0	11
Nordic Contractors AS	Toomas Luman	315	315	3 176	2 738
Arealis AS	Toomas Luman	270	270	0	0
NG Investeeringud OÜ	Andres Järving	145	145	1 035	117
Baltika AS	Meelis Milder	625	625	759	1 005
Silberauto AS	Väino Kaldoja	1 830	1 830	7 822	8 149
Silwi Autoehituse AS	Väino Kaldoja	270	270	0	0
Sangar AS	Gunnar Kraft	950	950	254	1 329
Nordic Hotels OÜ	Feliks Mägi	625	440	0	0
U.S.Invest AS	Jaan Toots	625	625	0	140
Tarmetec OÜ	Toomas Lepp	950	950	101	80
Matek AS	Sven Mats	625	625	3 121	3 000
Salvest AS	Veljo Ipits	625	625	4 057	2 247
Chemi-Pharm AS	Ruth Oltjer	440	315	1 462	1 231
Cybernetica AS	Oliver Väärtnõu	440	440	11 816	3 457
Swedbank AS	Robert Kitt	2 200	2 200	3 756	2 110
Standard AS	Enn Veskimägi	625	625	5 878	648
Kokku		12 510	13 080	37 945	26 145

JUHATUSE ALLKIRJAD 2018. AASTA MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Koja Juhatus on majandusaasta aruande, mis koosneb tegevusaruandest, raamatupidamise aastaaruandest ning audiitori järeldusotsusest, läbi vaadanud ja üldkoosolekule esitamiseks heaks kiitnud.

Toomas Luman, juhatuse esimees _____

Väino Kaldoja, juhatuse aseesimees _____

Gunnar Kraft, juhatuse aseesimees _____

Andres Järving, juhatuse liige _____

Veljo Ipits, juhatuse liige _____

Robert Kitt, juhatuse liige _____

Toomas Lepp, juhatuse liige _____

Sven Mats, juhatuse liige _____

Meelis Milder, juhatuse liige _____

Feliks Mägi, juhatuse liige _____

Ruth Oltjer, juhatuse liige _____

Jaan Toots, juhatuse liige _____

Enn Veskimägi, juhatuse liige _____

Oliver Väärtnõu, juhatuse liige _____

Juhatusesimees
President • Председатель правления

TOOMAS LUMAN
Nordic Contractors AS
Juhatusesimees • Chairman of the Board
Председатель правления

Juhatusesimees
Vice President • Заместитель председателя

VÄINO KALDOJA
Silberauto AS
Juhatusesimees • Chairman of the Board
Председатель правления

Juhatusesimees
Vice President • Заместитель председателя

GUNNAR KRAFT
Sangar AS
Juhatusesimees • Chairman of the Board
Председатель правления

VELJO IPITS
Salvest AS
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

ANDRES JÄRVING
NG Investeeringud OÜ
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

ROBERT KITT
Swedbank AS
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

TOOMAS LEPP
Tarmetec OÜ
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

SVEN MATS
Matek AS
Juhataja
Manager
Руководитель

MEELIS MILDER
Baltika AS
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

FELIKS MÄGI
Nordic Hotels OÜ
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

RUTH OLTJER
Chemi-Pharm AS
Juhataja
Manager
Руководитель

JAAN TOOTS
U.S. Real Estate OÜ
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

ENN VESKIMÄGI
Standard AS
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

OLIVER VÄÄRTNÕU
Cybernetica AS
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

TÖÖTAJAD STAFF / РАБОТНИКИ

MAIT PALTS
Peadirektor
Director General
Генеральный директор
Mait.Palts@koda.ee

KAUR ORGUSAAR
Kommunikatsioonijuht
Communication Manager
Руководитель сферы коммуникаций
Kaur.Orgusaar@koda.ee

42

POLIITIKAKUJUNDAMISE- JA ÕIGUSOSAKOND / POLICY FORMATION AND LEGAL DEPARTMENT / ОТДЕЛ ПРАВА И ФОРМИРОВАНИ

MARKO UDRAS
Poliitikakujundamise- ja õigusosakonna juhataja
Head of the Department
Руководитель отдела
Marko.Udras@koda.ee

REET TEDER
Poliitikanõunik
General Policy Adviser
Советник в сфере политики
Reet.Teder@koda.ee

MERIKE KOPPEL
Jurist
Lawyer
Юрист
Merike.Koppel@koda.ee

INDREK TOPS
Jurist
Lawyer
Юрист
Indrek.Tops@koda.ee

DEBBIE-TRIIN NAPITS
Arbitraažikohtu sekretär
Arbitration Court Secretary
Секретарь арбитражного суда
Debbie-Triin.Napits@koda.ee

LIISI HANSEN
Ettevõtlikkuse valdkonna projektijuht
Entrepreneurship Project Manager
Руководитель проекта сферы образования
Liisi.Hansen@koda.ee

KRISTINA JERJOMINA
Jurist
Lawyer
Юрист
(lapsehoolduspuhkusel)

TEENUSTE OSAKOND / DEPARTMENT OF SERVICES / ОТДЕЛ ОБСЛУЖИВАНИЯ

PIRET POTISEPP
Teenuste osakonna direktor
Director of Services
Директор по обслуживанию
Piret.Potisepp@koda.ee

HEDI MEIGAS
Enterprise Europe Networki koordinaator
Enterprise Europe Network coordinator
Координатор международной сети Enterprise Europe
Hedi.Meigas@koda.ee

LIISI KIRSCHENBERG
Eksportiteenuste koordinaator
Export Services Coordinator
Руководитель проекта
liisi.kirschenberg@koda.ee

KADRI RIST
Projektijuht
Project Manager
Руководитель проекта
Kadri.Rist@koda.ee

MERIT FIMBERG-ESPUCH
Väliskaubanduse nõunik
Foreign Trade Counsellor
Советник по внешней торговле
Merit.Fimberg-Espuch@koda.ee

TÖÖTAJAD STAFF / РАБОТНИКИ

43

JANA SILAŠKOVA
Projektijuht
Project Manager
Руководитель проекта
Jana.Silaskova@koda.ee

MARJU MÄNNIK
Väliskaubanduse vanem nõunik
Foreign Trade Senior Counsellor
Ст. советник по
внешней торговле
Marju.Mannik@koda.ee

ALEKSANDRA KRIVENTSOVA
Väliskaubanduse nõunik
Foreign Trade Counsellor
Советник по внешней
торговле
(lapsehoolduspuhkusel)

LEA AASAMAA
Enterprise Europe Networki
koordinaator
Enterprise Europe Network coordinator
Координатор международной
сети Enterprise Europe
(lapsehoolduspuhkusel)

TURUNDUS- JA LIIKMESUHETE OSAKOND / MARKETING DEPARTMENT / ОТДЕЛ МАРКЕТИНГА

GERLY JOSTOV
Turundusdirektor kt.
Marketing Director
Директор маркетинга
(lapsehoolduspuhkusel)

ANNELI PERNE
Projektijuht
Project Manager
Руководитель проекта
Anneli.Perne@koda.ee

JANNE-LY PRIKS
Kliendisuhete spetsialist
Client Relations Specialist
Специалист по связям
с клиентами
Janne-Lv.Priks@koda.ee

MARJU RAAVEL
Kliendisuhete spetsialist
Client Relations Specialist
Специалист по связям
с клиентами
Marju.Raavel@koda.ee

MAARJA LOORENTS
Kommunikatsioonijuht
Communication Manager
Руководитель сферы
коммуникаций
Maarja.Loorents@koda.ee

KADI VELLNER
Kliendisuhete assistent
Client Relations Assistant
Ассистент по связям с клиентами
Kadi.Vellner@koda.ee

MOONIKA KUKK
Turundusdirektor
Marketing Director
Директор маркетинга
Moonika.Kukkk@koda.ee

FINANTS- JA HALDUSOSAKOND / ACCOUNTING AND ADMINISTRATION DEPARTMENT / ФИНАНСОВЫЙ И АДМИНИСТРАТИВНЫЙ ОТДЕЛ

ENE RAMMO
Finantsdirektor
Financial Director
Финансовый директор
Ene.Rammo@koda.ee

KRISTEL SOOANS
Assistent
Assistant
Ассистент
Kristel.Sooans@koda.ee

SERGEI PETROV
Komandant
Commandant
Командант
Sergei.Petrov@koda.ee

PÄRNU ESINDUS / REGIONAL OFFICE IN PÄRNU
ПЯРНУСКОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

TOOMAS KUUDA
Pärnu esinduse juhataja
Head of Pärnu office
Заведующий
Toomas.Kuuda@koda.ee

KATI KRASS
Projektijuht
Project Manager
Руководитель проекта
Kati.Krass@koda.ee

TARTU ESINDUS / REGIONAL OFFICE IN TARTU
ТАРТУСКОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

TOOMAS HANSSON
Tartu esinduse juhataja
Head of Tartu office
Заведующий
Toomas.Hansson@koda.ee

RIINU OTT
Assistent
Assistant
Ассистент
Riinu.Ott@koda.ee

JÕHVI ESINDUS / REGIONAL OFFICE IN JÕHVI
ЙХВИСКОЕ РЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

MARGUS ILMJÄRV
Jõhvi esinduse juhataja
Head of Jõhvi office
Заведующий
Margus.Ilmjarv@koda.ee

KURESSAARE ESINDUS / REGIONAL OFFICE
IN KURESSAARE / СААРЕМААСКОЕ РЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

SIRJE AEG
Sekretär
Assistant
Секретарь
Sirje.Aeg@koda.ee

ЭСТОНСКАЯ ТОРГОВО-
ПРОМЫШЛЕННАЯ
ПАЛАТА

ГODOVOЙ ОТЧЕТ **2018**

ОТЧЕТ О ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Эстонская торгово-промышленная палата – это представительская организация предпринимателей с добровольным членством, миссией которой является содействие предпринимательству в Эстонии через развитие благоприятной для предпринимателей экономической среды и оказания практических услуг.

Торговая палата – самая влиятельная, старейшая и крупнейшая представительская организация предпринимателей в Эстонии, заслужившая высокую международную репутацию. Торговая палата – равный партнер правительства при формировании экономической и политической среды в Эстонии.

Правление Торговой палаты состоит из 14 членов. В 2018 году правление Палаты провело 6 собраний. Выборы правления Торговой палаты состоялись на общем собрании 22 апреля 2015 года.

В 2018 году средняя численность работников Палаты составляла 37 человек, а в дочернем учреждении – Эстонском институте конъюнктуры (EKI) – трудилось 19 работников.

Общая сумма расходов на заработную плату и прочие выплаты в 2018 году достигла 1 168 904 евро.

Финансовые показатели	2018 г.	2017 г.
Доход от продаж (евро)	800 534	826 997
Рост оборота (%)	-3,20%	-3,35%
Коэффициент текущей ликвидности	2,79	3,12

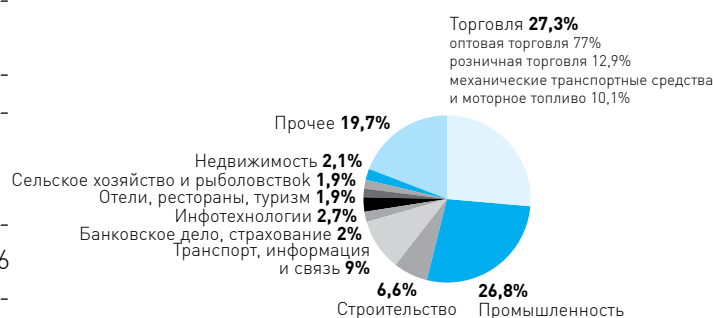
Формулы, использованные при расчете относительных чисел:

рост оборота (%) = (доход от продаж 2018 – доход от продаж 2017) / доход от продаж 2017 * 100;
коэффициент текущей ликвидности (в разах) = оборотное имущество / краткосрочные обязательства

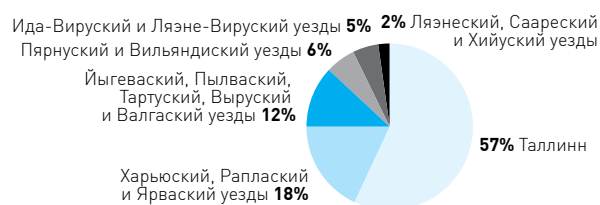
ЧЛЕНСКИЙ СОСТАВ ТОРГОВОЙ ПАЛАТЫ

По состоянию на 31 декабря 2018 года общее количество членов Торговой палаты составило 3241 предприятие. В 2018 году состав Палаты пополнился 264 новыми членами, а из ее рядов было исключено 259 членов.

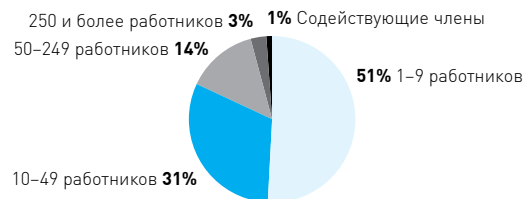
Распределение предприятий-членов ТПП по сферам деятельности

Распределение предприятий-членов ТПП по регионам

Распределение предприятий-членов ТПП по их размеру (численности работников)

АКТИВНАЯ РОЛЬ ПАЛАТЫ ПО ПРЕДСТАВЛЕНИЮ ОБЩИХ ИНТЕРЕСОВ ЕЕ ЧЛЕНОВ

В соответствии с уставом одной из важнейших целей Торговой палаты является представление общих интересов своих членов в процессе формирования экономической политики Эстонии, а также участие в представлении предложений органам государственного и административного управления с целью совершенствования законодательства.

В 2018 году мы представили министерствам, Рийгигогу и другим государственным учреждениям 172 письменных мнения относительно законопроектов, намерений о разработке, программ деятельности и прочих документов. Кроме того, мы представили предложения относительно изменения и дополнения действующих правовых актов. Представители Торговой палаты в составе рабочих групп участвовали в связанной с законотворчеством деятельности.

ВАЖНЕЙШИЕ ТЕМЫ

Законопроект о принудительном распределении дивидендов не обрел поддержки

Рийгигогу инициировал разработку законопроекта об изменениях Коммерческого кодекса, нацеленного на обеспечение лучшей защиты миноритарных инвесторов. В качестве одного из важнейших изменений планировалось дополнить закон принципом, согласно которому коммерческое объединение, как правило, обязано выплачивать прибыль. Благодаря энергичному давлению Палаты проект принудительной выплаты дивидендов не нашел поддержки в Рийгигогу и был снят с рассмотрения.

Идея обязательного страхования от несчастных случаев на производстве не получила одобрения со стороны предприятий

В 2018 году государственные структуры выдвинули идею создания системы компенсации несчастных случаев на производстве, основанной на частном страховании, согласно которой работодатель обязан застраховать своих работников от несчастного случая на

рабочем месте. Палата не поддержала данную идею, поскольку обязательное страхование не сделает рабочую среду более безопасной, при этом, однако, это требование повлечет за собой дополнительные расходы для предприятий в размере нескольких миллионов евро.

Был обновлен закон о гигиене и безопасности труда

1 января 2019 года вступили в силу изменения закона о гигиене и безопасности труда, в число которых входит также и целый ряд предложений Палаты. Например, по предложению Торговой палаты был продлен срок направления работника на первичный медицинский осмотр. Если прежде работника необходимо было направлять на медицинский осмотр в первый месяц поступления на работу, то в дальнейшем это будет необходимо делать, как правило, в течение испытательного срока. По предложению Палаты упрощены были также и правила, связанные с инструктированием работников. В результате изменений работодатель получает более гибкие возможности при принятии решения относительно способов инструктирования и обучения, а также проводящих их организаций и лиц, принимая во внимание специфику, степень сложности и опасности работы для работника. По рекомендации Палаты закон был дополнен также принципом, согласно которому работник и работодатель имеют возможность договориться о выплате неустойки за нарушение требований гигиены и безопасности труда.

Продолжился пересмотр корпоративного права

По заказу Министерства юстиции подготовлен почти 1000-страничный анализ корпоративного права, в котором содержится большое количество предложений по изменению Коммерческого кодекса. Как показали отзывы и комментарии, поступившие от членов Торговой палаты, по оценке предпринимателей отсутствует практическая необходимость во внесении многочисленных изменений в Коммерческий кодекс. Мы вышли в Министерство юстиции с предложением продолжить работу только с теми предложениями по изменению Коммерческого кодекса, которые на практике помогут решить возникшие проблемы, кото-

рые не были решены в ходе судебной практики и которые нет возможности урегулировать иным способом, как путем изменения закона. Для решения проблем юридико-теоретического плана и менее значимых проблем изменения в Коммерческий кодекс вносить не требуется.

Регламент, касающийся трудовой деятельности, необходимо сделать более гибким

В 2018 году государство выдвинуло предложение об изменении содержащихся в законе о трудовом договоре положений, касающихся рабочего времени, удаленной работы и срочного трудового договора, и придании им большей гибкости. Например, было предложено разрешить заключать срочный трудовой договор также и при отсутствии уважительной причины, разрешить договариваться о трудовой нагрузке в определенные отрезки времени и разработать понятие о работнике, обладающем компетенцией самостоятельного принятия решений, в отношении которого не действовали бы требования ежедневного отдыха, перерывов в рамках рабочего времени, еженедельного времени отдыха, максимального еженедельного рабочего времени и пр. правила. Мы поддержали эти предложения, однако находим, что государство могло бы разрешить применение еще большей гибкости в рабочих отношениях.

Сбор отходов упаковки в местах их образования

В комиссии Рийгигогу по окружающей среде прошло обсуждение проекта закона об отходах и связанных с ним предложений о внесении изменений. В качестве одного из важнейших предложений об изменении Министерство окружающей среды предлагает внести в закон принцип, согласно которому упаковочные организации должны организовывать бесплатный вывоз отходов упаковки от каждого частного дома, квартирного товарищества и юридического лица, а также их обращение. Поскольку, по оценке Палаты, в результате изменений расходы предприятий возрастут, по меньшей мере, на 10 миллионов евро в год, то мы высказались против данного предложения. Помимо этого мы предложили придать в законопроекте большую ясность

понятию расширенной ответственности производителя. В 2019 году рассмотрение законопроекта будет продолжено в Комиссии Рийгигогу по окружающей среде.

Правило шести месяцев

Торговая палата обратилась в 2017 году в суд, чтобы получить ответ на вопрос, находится ли в силе содержащееся в законе о налогообложении правило шести месяцев, согласно которому между принятием изменений закона о налоге и их вступлением в силу должно оставаться не менее полугодия, и на каких условиях разрешается уклоняться от этого правила. Поводом для обращения в суд стало решение государства отменить понижение ставки социального налога с 33 процентов до 32,5 процентов менее чем за двухнедельный срок предуведомления. Суд счел, что отмену понижения ставки социального налога в течение очень короткого срока предуведомления Рийгигогу осуществил на законных основаниях. По оценке суда, правило шести месяцев не является строгим правилом, которое законодатель должен соблюдать при установлении нормы. Например, при внесении изменения в закон о налоге, обусловленного сменой правительства, можно уклоняться от правила шести месяцев. В 2019 году Палата представит Рийгигогу предложение относительно изменения правила шести месяцев с тем, чтобы в законе были бы однозначно указаны исключения, касающиеся тех случаев, когда от этого правила можно отступить.

Иммиграционная квота

На протяжении года мы выходили в государственные органы с целым рядом предложений относительно возможностей смягчения проблемы, связанной с заполнением иммиграционных квот. Например, мы предложили вывести из-под действия квот тех иностранцев, которые приняты на работу к надежному работодателю. Помимо этого из под действия квот можно было бы освободить иностранцев, которые работают в Эстонии краткосрочно (до двух лет), и иностранцев, которым платят как минимум 1,5-кратную среднюю заработную плату в Эстонии. Данные предложения Палаты не были учтены. В конце года мы выразили свое возражение относительно предложения

государства о введении в 2019 году иммиграционных квот каждые полгода.

Продолжилась борьба с зарплатами в конвертах

В 2018 году в центре внимания по-прежнему находилась тема зарплат в конвертах, нацеленная на повышение осведомленности как работодателей, так и работников относительно негативных последствий, сопутствующих выплате зарплаты в конвертах. Для этой цели в сотрудничестве с Налогово-таможенным департаментом весной и осенью мы провели опрос среди своих членов на тему «серых» зарплат.

Законопроект, направленный на сокращение количества т.н. танкистов

Министерство юстиции направило в 2018 году на согласование законопроект, целью которого является сокращение масштабов использования в предпринимательстве количества т.н. танкистов. Например, согласно законопроекту членом правления не может быть лицо, не представившее годовой хозяйственный отчет. Помимо этого предлагается дополнить Коммерческий кодекс принципом, согласно которому сделка по отчуждению пая паевого товарищества является ничтожной, если паевое товарищество, пай которого отчуждается, не исполнило предусмотренную законом обязанность по представлению отчетности. Согласно проекту планируется сократить также и срок ликвидации предприятия с нынешних шести месяцев до трех месяцев. По оценке Палаты законопроект движется в правильном направлении, однако определенные предложения требуют дополнительного анализа, чтобы избежать необоснованного ограничения свободы предпринимательства.

Подготовлены добрые традиции Эстонии в вертикальной цепочке поставок пищевых продуктов

По инициативе Торгово-промышленной палаты, Союза предприятий торговли, Сельскохозяйственно-торговой палаты и Союза предприятий пищевой промышленности 31 мая 2018 года был подписан протокол о добрых традициях в вертикальной цепочке поставок пищевых продуктов Эстонии. Целью таких

традиций является повышение уровня честности, доверия и сотрудничества в цепочке поставок пищевых продуктов и обеспечение её эффективного функционирования. По состоянию на конец 2018 года к протоколу присоединились 43 предприятия.

Завершена реализация проекта нулевой бюрократии

В 2015 году государство инициировало проект нулевой бюрократии, в ходе которого предприниматели представили государству 252 предложения по сокращению административной нагрузки. Почти четверть направленных государству предложений поступила от членов Торговой палаты. В общей сложности, Палата представила 62 предложения по сокращению бюрократии, большая часть из которых была связана с упрощением различных отчетов и деклараций. В число предложений входила также отмена обязанности ведения дневника поездок и аудита отчета об упаковке, а также упрощение связанных с рабочей средой требований. Государство обещало реализовать 165 предложений, и на конец 2018 года, по меньшей мере, частично было отменено 145 требований. Например, сократился объем бюрократических препон в связи с иностранцами, и работодатель не должен каждый год представлять государству ходатайство об уплате социального налога за человека с особыми потребностями. Реализация целого ряда предложений будет продолжена и в последующие годы.

Повысились инвестиции пенсионных фондов в экономику Эстонии

Начиная с 2016 года Палата держит в фокусе своего внимания показатели инвестиций пенсионных фондов Эстонии в эстонскую экономику. Если в начале 2016 года из активов пенсионных фондов в экономику Эстонии было инвестировано около 5,5 процентов, то в 2018 году этот показатель превысил 10 процентов. Положительная тенденция может продолжиться и в будущем, поскольку при поддержке Палаты в 2018 году было принято несколько изменений закона о пенсионных фондах, которые снижают ограничения относительно инвестиций пенсионных фондов в акции и недвижимость.

Изменения, связанные с профессиональными училищами

Рийгигогу принял проект закона об изменениях закона о профессиональных учебных заведениях, согласно которому упраздняется государственный заказ на обучение. По оценке Торговой палаты упразднению государственного заказа на обучение сопутствует риск того, что при создании учебных мест более не будут в достаточной степени приниматься во внимание потребности рынка труда. По предложению палаты закон был дополнен принципом, согласно которому нацеленное на результат финансирование составит до 20 процентов от общего финансирования профессиональных учебных заведений.

Осуществлена реформа системы родительских отпусков и родительских пособий

Палата активно участвовала в разработке изменений закона, согласно которым в ближайшем будущем будут внесены изменения в положения закона, регулирующие отпуск по уходу за ребенком, отцовский отпуск, материнский отпуск и краткосрочный родительский отпуск. По предложению палаты закон был дополнен положением, согласно которому о выходе в отпуск по уходу за ребенком и возвращении из отпуска на работу необходимо предварительно уведомлять работодателя вместо прежних 14 дней, по меньшей мере, за 30 дней. Изменение вступит в силу 1 апреля 2022 года.

Изменение, связанное с Арбитражным судом Торговой палаты

В Рийгигогу поступил проект, согласно которому решения всех действующих в Эстонии третейских судов следует признать подлежащими исполнению, за исключением решений, вынесенных в ходе третейского судопроизводства в Арбитражном суде Торговой палаты и Нотариальной палаты.

Малое количество предприятий может использовать льготную ставку акциза на электроэнергию и газ

В 2018 году были приняты изменения закона об акцизе, позволяющие крупным потребителям природного газа и электроэнергии потреблять природный газ и электроэнергию с

акцизной ставкой в несколько раз более дешевой, чем прежде. Акцизные льготы на природный газ может использовать предприятие, расходы которого на природный газ составляют, по меньшей мере, 13 процентов от созданной предприятием добавленной стоимости. Для получения льготного акциза на электроэнергию это требование составляет 20 процентов. Палата предложила уменьшить критерии для обоих льготных акцизов, чтобы большее число предприятий могло извлечь пользу из изменения. К сожалению, предложения Палаты не были учтены. В связи с этим в 2019 году, например, воспользоваться льготным акцизом на газ смогут лишь около десяти предприятий.

Расходы на общественный транспорт будут освобождены от налога на специальные льготы

При поддержке Торговой палаты было принято изменение закона, позволяющее работодателю компенсировать без обложения налогом расходы работника на общественный транспорт на поездки между местом жительства и местом работы. Изменение вступит в силу 1 января 2020 года.

Предложение обнародовать налоговые решения

В ноябре 2017 года мы вышли в Министерство финансов с предложением обнародовать на домашней странице Налогово-таможенного департамента наряду с размерами налоговых задолженностей и суммами уплаченных государству налогов также и налоговые решения. Подобное изменение предоставило бы как предпринимателям, так и в более широком плане всем членам общества лучшие возможности получать больше информации о партнерах по сотрудничеству и прочих лицах. В 2018 году прошли обсуждения этого предложения между Министерством финансов и Налогово-таможенным департаментом. Предложение будет включено в законопроект предположительно в 2019 году.

Изменения закона о пожарной безопасности Государство планирует внести ряд изменений в закон о пожарной безопасности. Например, ежегодный отчет о пожарной безопасности

планируется заменить осмотром состояния пожарной безопасности, который может проводить только специалист, имеющий свидетельство о соответствующей квалификации. Палата, скорее, не поддерживает замену отчета о пожарной безопасности осмотром состояния пожарной безопасности. Рассмотрение проекта будет продолжено в 2019 году.

Изменения закона о гендерном равенстве
На рассмотрение в Рийгигогу поступил проект, согласно которому все работодатели должны не менее одного раза в течение двух лет представлять работникам информацию о равном обращении с мужчинами и женщинами (например, сведения о средней зарплате работников – женщин и мужчин). По оценке Палаты, обнародование дополнительной информации может не принести предполагаемой пользы, поскольку во многих организациях на одних и тех же должностях не работают как мужчины, так и женщины, поэтому невозможно сравнить и их зарплаты. Согласно проекту планируется также ввести перечень данных относительно гендерной принадлежности, которые все работодатели должны собирать относительно своих работников и хранить их. По оценке Палаты, необходимость в данном положении отсутствует. В первоначальном варианте законопроекта Министерство социальных дел планировало ввести для всех работодателей обязанность составления аудита равной зарплаты, однако Торговая палата выступила против этого предложения. На сегодняшний день министерство приняло во внимание мнение Палаты, и планируется введение данной обязанности только для работодателей публичного сектора, имеющих, по меньшей мере, десять работников. В 2019 году рассмотрение проекта будет продолжено в Рийгигогу.

Изменения закона о противодействии отмыванию денег и финансированию терроризма
На рассмотрении в Рийгигогу находится проект, согласно которому планируемые изменения обязывают собственника или владельца имущества доказывать, что удерживаемые государством деньги не имеют незаконное происхождение (обязанность обратного доказывания). Если лицо не способно или не

желает доказывать легальное происхождение своего имущества (т.е. хозяйственную цель сделки, её стороны и реальные собственники), то согласно законопроекту разрешается конфисковать его у данного лица. Палата поддерживает цель законопроекта, однако считает, что данные меры в значительной степени ограничивают основные права (презумпция невиновности, невозможность свидетельствования против самого себя, основное право собственности) и оказывают негативное влияние на предпринимательскую среду. По этой причине до того, как продолжить рассмотрение проекта, необходимо основательно проанализировать пропорциональность данной меры, степень нарушения основного закона, а также последствия, которые она может повлечь за собой. В 2019 году рассмотрение проекта будет продолжено в Рийгигогу.

Юристы дали консультации 116 предприятиям
В 2018 году члены Торговой палаты активно пользовались услугами наших юристов. Юристы консультировали членов Палаты по всем вопросам важнейших сфер деятельности, с которыми предприниматели сталкиваются в своей повседневной работе. Наибольший интерес для предпринимателей по-прежнему представляли связанные с договорами консультации. Мы помогли предприятиям составлять различные договоры (преимущественно договоры продажи и договоры подряда) и проводили анализ заключенных договоров. Очень многие предприниматели обращались к нашим юристам с вопросами, связанными с реальными собственниками предприятия. Помимо этого к нашим юристам обращались в связи с налогами, трудовым правом, государственными закупками и обязательственным правом.

АРБИТРАЖНЫЙ СУД ТОРГОВОЙ ПАЛАТЫ

Арбитражный суд Эстонской торгово-промышленной палаты действует в качестве постоянного третейского суда в Эстонии с 1992 года. В соответствии с регламентом Арбитражного суда третейский суд решает споры, проистекающие из частноправовых отношений, в том числе также и из внешнеторговых и прочих международных экономических от-

ношений, независимо от стоимости иска. На практике решались споры с исковой стоимостью начиная от нескольких тысяч евро и заканчивая десятками миллионов. Решения Арбитражного суда вступают в силу с момента их принятия, и подлежат непосредственному исполнению в международном масштабе.

- В 2018 году в Арбитражный суд поступило 14 исковых заявлений. Для окончательного решения спора Арбитражному суду были переданы материалы 9 дел (в т.ч. дела, принятые к производству в 2017 году).
- В четырех случаях исковые материалы были возвращены. Производство было прекращено по причине того, что стороны нашли решение до реального начала судебного производства.
- В общей сложности в 2018 году было принято 12 решений (в т.ч. по делам, принятым к производству в 2017 году). Шесть решений было вынесено по международным делам.
- Из числа поступивших в 2018 году дел в шести случаях, по меньшей мере, одна из сторон была из-за пределов Эстонии. В международных спорах сторонами были коммерческие объединения из Англии, России, Норвегии, Белиза, Казахстана, Польши и Виргинских островов.
- Причиной и объектом споров, в основном, являлись договоры. На договоры купли-продажи и договоры займа в этом году пришлось около $\frac{3}{4}$ всех споров, а остальную часть составляли споры по договорам аренды, поставки и пр. Среди прочего в Арбитражный суд поступили обращения с просьбой взыскать неполученную прибыль и компенсацию за причиненный ущерб, в нескольких случаях Арбитражный суд должен был установить действительность договора. Споры, проистекающие из строительных и связанных с ними договоров, в 2018 году несколько отодвинулись на задний план.

ПРЕДСТАВИТЕЛЬ ТОРГОВОЙ ПАЛАТЫ В ЕВРОПЕЙСКОМ ЭКОНОМИЧЕСКОМ И СОЦИАЛЬНОМ КОМИТЕТЕ

В находящемся в Брюсселе Европейском экономическом и социальном комитете (ЕКЭСВ), являющемся консультативным органом, со-

стоящем из представителей гражданского общества государств-членов Европейской комиссии, в качестве представителя Эстонской торгово-промышленной палаты продолжила работу Реэт Тедер.

Как представитель интересов предпринимателей Реэт Тедер входила в состав группы работодателей и активно участвовала в работе трех разных секций: INT (внутренний рынок, защита потребителя), ECO (макроэкономика, налоговая политика) и TEN (транспорт, энергия, инфраструктура, инфотехнология). В течение года ЕКЭСВ представил Европейской комиссии, парламенту и совету, а также председательствующим странам ЕС в общей сложности свыше 150 мнений как относительно различных директив, постановлений и прочих политических документов, так и по своей инициативе.

Среди тем важнейшее место занимала новая финансовая структура ЕС, рассчитанная на несколько лет, и связанные с ней вопросы, иными словами, мнения, касающиеся будущего распределения денег ЕС, а также социальная сфера, особенно борьба с бедностью; помимо этого – темы налогообложения, особенно система налога с оборота и её преобразования; кроме того, развитие цифровой экономики, вопросы миграции, новые формы труда и пр. Все больше значение приобретает Brexit и связанная с ним продолжающаяся неопределенность.

В качестве основного достижения Реэт Тедер можно назвать упрочение позиций Эстонии и внесение учитывающих интересы предпринимателей предложений в мнения, рассматривающие налоговую среду; успешную защиту свободы слова, связанную с регуляцией, касающейся веб-порталов, а также результативную защиту интересов предпринимателей как с целью предотвращения распространению ложной информации, так и относительно регуляции, касающейся потребительских договоров. Предложения Реэт Тедер были учтены и при составлении регуляции о трансграничной передаче судебных документов, а также регуляции об электронных документах ЕС.

Реэт Тедер последовательно знакомила с тематикой ЕС также и читателей «Вестника» Торговой палаты.

ТОРГОВО-ПРОМЫШЛЕННАЯ ПАЛАТА КАК УЧАСТНИК ПРОЦЕССА ФОРМИРОВАНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПОЛИТИКИ

В 2018 году Торговая палата продолжала активное участие в программе обучения предпринимательству «Edu ja Tegu» (Успех и дело). Это реализуемая по инициативе Министерства образования и науки всеэстонская программа, нацеленная на продвижение обучения предпринимательству на всех уровнях образования и углубление предприимчивого мышления.

В рамках программы мы привлекли предпринимателей к целому ряду действий, чтобы придать более практический характер образованию и обучению предпринимательству, а также нацелить школы и предприятия на более широкое сотрудничество. Благодаря координируемой Торговой палатой сети сотрудничества «Содействие развитию предприимчивости», а также в сотрудничестве с программой обучения предпринимательству «Edu ja Tegu» было реализовано два семинара, внимание которых было сосредоточено именно на упомянутых темах. В Тарту состоялся семинар вдохновения «Õppetöö rõnevaks ja eluliseks koostöös ettevõtjatega» (Учёба во имя увлекательного и жизненно важного сотрудничества с предпринимателями). В Пярну прошел семинар на тему сотрудничества предприятий и школ «Kool ja ettevõtte – koostööst sünnivad tulevikutegijad» (В результате сотрудничества школы и предприятия рождаются будущие создатели). В прошедших в Тарту и Пярну семинарах приняли участие представители более 100 предприятий и школ. Участники семинаров делились своими историями прежнего сотрудничества между эстонскими школами и предприятиями, и в ходе практических занятий в творческих мастерских стороны обменивались контактами и обсуждали различные возможности совместной деятельности.

Поскольку уже накопилось достаточное количество хороших примеров того, что можно

сделать в сотрудничестве школ и предприятий, некоторые из них были объединены в веб-сборнике успешных практических решений «Ettevõtete ja koolide koostööst sünnivad tegijad» (В результате сотрудничества школы и предприятия рождаются будущие создатели). В нем собраны 32 различных примера форм сотрудничества на всех уровнях образования. Целью сборника является желание на основе успешных примеров подарить вдохновение и повысить осведомленность относительно того, почему предприятиям и школам стоит сотрудничать и какую пользу это приносит.

В рамках программы обучения предпринимательству были созданы также разработанные эстонскими университетами основанные на фактических данных модули обучения предпринимательству, которые планируется применять в школах на всех уровнях образования при внедрении обучения предпринимательству. Для того, чтобы преподаваемый предмет был как можно больше приближен к реальной жизни, соответствовал знаниям и умениям, необходимым для того, чтобы уверенно действовать в мире предпринимательства, к разработке модулей Торговая палата привлекла также предпринимателей, т.е. тех, кто занимается коммерческой деятельностью, обладает лучшим представлением о том, чему именно необходимо учить молодежь в сфере предпринимательства.

В 2018 году по инициативе Торговой палаты была впервые реализована всеэстонская инициатива «Tööle kaasa!» (С собой на работу!). В инициативе приняли участие около 500 работодателей, почти 200 школ и свыше 1600 учащихся. Молодежь при выборе направления своей будущей карьеры должна достаточно рано понимать, что значит «работать», и как выглядят различные рабочие места и должности. В рамках инициативы эстонские предприятия открыли, по меньшей мере, на один день свои двери для детей своих работников, создавая для них в сотрудничестве со школами и родителями наилучшие и разнообразные возможности для ознакомления с трудовой жизнью. День под девизом «Tööle kaasa!» не означает просто веселый день на

работе у родителей, свободный от школьных занятий. Его целью является ознакомление молодых людей с работой и рабочей средой и при возможности также выполнение различных рабочих заданий. Для наилучшего осмысления учебного опыта для учащихся были подготовлены различные рабочие листы, и для лучшей организации учебного дня были подготовлены инструкции с рекомендациями как для предприятий, так и для школ. Партнерами по сотрудничеству были SA Innove и министерство образования и науки. Проект финансируется Советом по налогу на азартные игры.

В 2018 году продолжилась реализация финансируемого Европейской комиссией проекта «ApprEnt: Refining Higher Education With Enterprises in Europe». Целью проекта является развитие в результате сотрудничества университетов и предприятий обучения на рабочем месте в системе высшего образования. В проекте партнеры из восьми европейских государств, из каждого – один университет и предпринимательская организация; из Эстонии участвуют Таллиннский университет и Эстонская торгово-промышленная палата. Проект завершается в 2019 году, и его ожидаемые результаты – модель обучения для наставника по учебе на основе рабочего места и примерный договор между учащимся, работодателем и университетом, который можно использовать при внедрении обучения на основе рабочего места во всех восьми участвующих в проекте государствах. Должно завершиться также составление пакета рекомендаций по обучению на основе рабочего места; эти рекомендации предназначены для предприятий, развивающих образование, учреждений и заинтересованных групп, представителей публичной власти, а также руководителей практики или менторов.

ПРЕДЛАГАЕМЫЕ ЧЛЕНАМ ТОРГОВОЙ ПАЛАТЫ УСЛУГИ

Предоставляемые Эстонской торгово-промышленной палаты услуги распределяются следующим образом:

- бизнес-визиты и делегации

- консультирование по вопросам в сфере экспорта и внешней торговли
- международные ярмарки и контактные встречи
- информационные услуги и связанные с партнерством услуги, предоставляемые посредством сети Enterprise Europe Network (в т.ч. мониторинг конкурсов на поставку);
- внешнеторговые услуги;
- обучение, семинары и другие мероприятия;
- услуги в поддержку проектов, реализуемые в различных сферах (консультирование по вопросам в сфере окружающей среды и энергии);
- прочие услуги (реклама, аренда помещений и пр.).

Бизнес-визиты и делегации, а также встречи с целью установления контактов

В течение года было организовано 10 бизнес-визитов на высоком уровне в 18 государствах:

- бизнес-делегации, сопровождавшие Президента Республики во время государственных визитов в Украину, Бенин и в Сенегал;
- бизнес-делегация, сопровождавшая премьер-министра Республики во время визита в Канаду, и делегация, сопровождавшая министра предпринимательства и инфотехнологии во время визита в Израиль;
- состоявшийся под руководством министра культуры бизнес-визит в Лондон, а также состоявшийся под руководством министра сельской жизни визит в Китай (Шанхай и Пекин) на выставку China Import Expo;
- визиты на высоком уровне на Балканы (Албания, Македония и Сербия), в Ботсвану и Намибию, в Малайзию и Таиланд, в Руанду и Уганду, в Чили и Коста-Рику.

В сотрудничестве с министерством сельской жизни для сектора пищевой промышленности мы организовали также поездку в Финляндию с целью установления контактов, а также визит с той же целью в Данию, проведенный в сотрудничестве с EAS; софинансирование было предоставлено из средств Европейского фонда регионального развития. В рамках проекта Европейской комиссии ELANBiz мы организовали бизнес-визит предпринимате-

лей в Чили и Коста-Рику. В рамках поездки с целью установления контактов мы организовали визит предпринимателей в Беларусь. В течение года мы приняли 7 бизнес-делегаций на высоком уровне. Мы занимаемся реализацией второго долгосрочного рамочного проекта, финансируемого Министерством иностранных дел из средств, выделяемых на развитие и гуманитарную помощь. В рамках этого проекта у нас была возможность пригласить в Эстонию целый ряд бизнес-делегаций и организовать визиты на высоком уровне, что позволило представить экономику и предпринимательскую среду Эстонии и установить долгосрочные деловые связи с предпринимателями выбранных развивающихся стран. В 2018 году в рамках проекта Эстонию посетили бизнес-делегации из Армении, балканских стран (Албания, Босния и Герцеговина, Косово, Сербия), Ботсваны, Бразилии, Израиля, Перу и Руанды. Для прибывших в нашу страну зарубежных делегаций мы организовали встречи с целью установления контактов в соответствии с пожеланиями участников.

Консультирование по вопросам в сфере экспорта и внешней торговли

В 2016 году мы приступили к консультированию в экспортной сфере. В состав административной команды Торговой палаты входят специалисты, обладающие многолетним опытом работы на международном уровне, охватывающим все части света. Консультирование по вопросам экспорта оказывает серьезную поддержку как начинающим, так и опытным экспортерам. Первым мы сможем дать полезные ориентиры для начала экспортной деятельности, а вторым – установки и рекомендации по расширению деятельности на новые рынки.

Уже многие годы Торговая палата предлагает своим клиентам консультации по внешнеэкономическим вопросам. Это является серьезной поддержкой для экспортеров и в значительной степени облегчает деятельность тех предприятий, которые прежде не имели дел с внешнеэкономическими документами.

Представление целевых рынков в Торговой палате

Мы провели семинары на тему целевых рынков в сотрудничестве с посольствами и организовали встречи с послами Эстонии и дипломатами – советниками по экономическим вопросам по следующим целевым рынкам: Соединенные Штаты Америки, Бельгия, Нидерланды, Ирландия, Индия, Италия, Франция и Великобритания. Мы также представили эстонским предприятиям международные бизнес-возможности в различных странах Азии на первом Азиатском форуме. Предприниматели получили также обзор возможностей ведения бизнеса в балканских странах на Балканском форуме. Оба мероприятия были проведены благодаря финансированию в рамках проекта сотрудничества по развитию. В сотрудничестве с Фондом содействия развитию предпринимательства (EAS) и банком Swedbank мы организовали предназначенный для экспортеров и лиц, ответственных за разработку политики, конференцию по вопросам экспорта «Made in Estonia 2018», получившую чрезвычайно положительные отзывы, в связи с чем мы продолжим развитие данного формата также и в будущем. В сотрудничестве с Тартуской городской управой, Тартуским научным парком, SPARK Demo и банком Swedbank мы провели нацеленную на экспортеров Южной Эстонии конференцию «Made in South-Estonia 2018». Мы планируем продолжить работу также и в этом формате.

Предоставляемые в рамках сети Enterprise Europe Network контактные услуги и мониторинг конкурсов на поставку

Деятельность сети Enterprise Europe Network (EEN) успешно продолжалась и в 2018 году. В качестве партнера Эстонского консорциума сети Enterprise Europe Network (EEN) Торговая палата предлагала эстонским предприятиям целый ряд различных связанных с интернационализацией услуг.

При посредничестве EEN в 251 случае мы помогли найти важную информацию о целевых странах, а также потенциальных партнеров в иностранных государствах. Посредством EEN мы передавали предприятиям информацию о выставках и встречах по установле-

нию контактов, проводившихся во всем мире. В организованном сетью 21 мероприятия по установлению контактов участвовало в общей сложности 117 наших клиентов и состоялось 230 встреч. Зарубежным предпринимателям мы в 153 случаях направляли информацию о рынке Эстонии и сведения о представляющих для них интерес потенциальных партнерах.

На сегодняшний день мы подводим итоги деятельности в 2017–2018 году с наивысшим достижением: 17 соглашений о сотрудничестве между эстонскими и зарубежными предприятиями и 1 результативная консультация, что является во всех случаях образцовым результатом по сравнению с европейскими партнерами.

В 2018 году 7 предприятиям-клиентам были оказаны услуги мониторинга государственных тендеров, а для заинтересованных лиц мы проводили разовые поиски справочных сведений относительно тендеров и предоставили дополнительную информацию о разовых тендерных предложениях.

Эстонская торгово-промышленная палата действует сегодня в Эстонии в качестве руководителя и партнера консорциума сети EEN на основании заключенного между Европейской комиссией и Торговой палатой рамочного договора, действующего в период с 2015 по 2020 год. В Эстонии в консорциум входит еще 4 организации: Таллиннский научный парк Tehnopol, Тартуский научный парк, Baltic Innovation Agency OÜ и Invent Baltics OÜ.

Внешняя торговля

Количество выданных сертификатов происхождения продолжает расти. В 2018 году мы выдали 17 996 сертификатов происхождения и подтверждений документов. Наибольшее число сертификатов по-прежнему выдается для России, Украины, Китая и Беларуси. В 2018 году активно продолжалось использование книжек АТА, которых мы выдали 128 штук. Книжки АТА использовались для доставки профессиональных рабочих инструментов как в Норвегию, Россию, США, так и в Швейцарию. Довольно много книжек АТА использовалось для участия в зарубежных выставках

и ярмарках. Для доставки спортивного снаряжения участников проходивших в Австралии соревнований Invictus Games (игры непобедимых) Эстонские силы обороны воспользовались книжкой АТА, а также на состоявшийся в Суздале, Россия, 35-й европейский чемпионат по пахоте тракторы и плуги были вывезены с книжкой АТА. Из числа наиболее отдаленных государств, в которые в нынешнем году вывозились товарные образцы, стоит упомянуть Тунис, Таиланд, Сингапур, Албанию, Ливан.

Мы являемся партнерами Министерства иностранных дел и Европейской комиссии при решении вопросов внешней торговли.

Обучение и семинары

В 2018 году мы провели около 100 курсов обучения и семинаров, в которых участвовало в общей сложности свыше двух тысяч шестисот человек. Многие из них удалось осуществить благодаря сотрудничеству с партнерами.

Кроме прочего

- В сотрудничестве с Work in Estonia мы продолжили проведение ежемесячных встреч на тему вербовки рабочей силы из-за рубежа. Наиболее успешной из них стала встреча в адвокатском бюро RASK, в которой участвовали предприятия, начиная со строительного сектора и заканчивая ИТ-сектором. Благодаря финансированию со стороны Work in Estonia были подготовлены видеоклипы, кратко обобщающие итоги каждой встречи.
- В сотрудничестве с Тартуской городской управой, SPARK Demo и Erinevate Tubade Klubi (Клубом разных комнат) мы продолжили проведение мероприятий на касающиеся персонала темы, обретшие в Тарту достаточно большую популярность.
- Совместно с INSTAR EBC мы организовали вторую по счету поездку руководителей по персоналу, в фокусе которой был брендинг работодателя. На этот раз мы посетили ведущие компании и предприятия Дании, успешно реализовавшие брендинг работодателя, в числе которых Danske Bank Group, компания Siteimprove Carlsberg Group и другие.

- Мы запустили серию мероприятий Клуба руководителей, цель которых предложить руководящим работникам предприятий знания по актуальным темам.
- В сотрудничестве с Союзом предприятий пищевой промышленности мы провели два дня по развитию продукта, нацеленных на разработчиков продукта пищевого сектора;
- При софинансировании Европейского союза мы реализовали проект новостного бюллетеня по экспорту, в ходе которого было подготовлено 15 кратких видеоисторий об экспортерах Эстонии и проведен семинар на тему контент-маркетинга.
- По заказу Фонда содействия развитию предпринимательства и при софинансировании из средств Европейского фонда регионального развития мы провели 13 курсов обучения, темами которых как в Таллинне, так и в Тарту были цифровой маркетинг, маркетинг и продажа через веб-сайт и социальные сети, а также цифровизация промышленности и развитие продукта.
- В рамках финансируемого Европейской комиссией пилотного проекта «EU-GIVE», нацеленного на наращивание потенциала предприятий экономики совместного потребления, мы провели заседание круглого стола, в центре внимания которого были вопросы такой экономики, а также определили целевую группу.
- В рамках финансируемого Европейской комиссией пилотного проекта «EST-SCALE», сосредоточенного на наращивании потенциала предприятий, расширяющих масштабы производства, мы провели персональные консультации для пяти предприятий, обладающих значительным потенциалом роста.
- Продолжалась реализация проекта INBETS. Его цель – сначала изучить, далее развивать и затем создать инновационные и переносимые модели и рабочие инструменты, при помощи которых в будущем перенятие малых и средних предприятий может стать более успешным. Одной из задач проекта является также возможность сделать данные рабочие инструменты доступными и используемыми для всех предприятий региона. Реализация проекта INBETS стала возможной благодаря финансированию INTERREG, поступившему от Европейского союза. Ведущим партнером проекта является Baltic Sea Academy, и одним из его партнеров стала Эстонская торгово-промышленная палата. Ознакомиться с проектом можно на веб-сайте: www.inbets.eu.
- В рамках деятельности по проекту «LEF Network to China: создание Латвийско-Эстонско-Финской сети сотрудничества по поддержке экспорта в Китай»: совместные поездки в Китай эстонских, латвийских и финских предприятий, имевшие целью установление контактов, участие совместным стендом на специализированных выставках, составление представляющих сектор материалов на китайском языке, обучение по вопросам экспорта, исследования рынка, поддержка на местах, позволяющая найти подходящих партнеров в Китае и помочь предприятиям создать свою сеть. Ведущим партнером проекта является Латвийская торгово-промышленная палата, партнерами – Эстонская торгово-промышленная палата, Латвийский кластер производителей деревянных домов, Эстонский союз производителей деревянных домов и Университет прикладных наук Сатакунта в Финляндии. Проект финансируется из Европейского фонда регионального развития Interreg по программе Central Baltic.
- Мы продолжили проведение инфодней популярной серии на тему защиты прав потребителя «Suunanäitaja» [Указатель направления].
- В 2018 году был запущен 3-летний европейский проект EUREMnext, в центре внимания которого находится повышение энергоэффективности на предприятиях различного размера. В рамках проекта о своем участии сообщили 15 предприятий, которые желают через программу обучения повысить уровень специфических знаний в данной сфере. Пройдя обучение по программе EUREM, представитель предприятия получит диплом руководителя в сфере энергетики. Состоялись также различные семинары на темы финансов и бухгалтерского учета.
- В сотрудничестве с TGS Baltic продолжилось рассмотрение тематики закона о государственных закупках, также был проведен семинар.

- Мы по-прежнему доводили до сведения членов Торговой палаты новую информацию на различные связанные с защитой данных темы. В первом полугодии в Таллинне и в конце года в Тарту состоялись курсы совместного обучения в сотрудничестве с Инспекцией по защите данных и другими партнерами по сотрудничеству.

ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВА ТОРГОВО-ПРОМЫШЛЕННОЙ ПАЛАТЫ

ЙЫХВИСКОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

Йыхвиское представительство Торговой палаты в 2018 году продолжило свою деятельность с целью повышения эффективности коммерческой деятельности предприятий и расширения экспортных возможностей. Мы представляли интересы предпринимателей при составлении стратегии развития Ида-Вирумаа и стремились информировать местную общину о важном вкладе предпринимателей в развитие региона.

Выражение признания лучшим предприятиям

С целью выразить признание лучшим предприятиям и отметить повышение роли и значимости предпринимательства и предпринимчивости в Ида-Вирумаа Йыхвиское представительство Торговой палаты совместно с партнерами провело конкурс «Предприятия года Ида-Вирумаа 2018».

На торжественном мероприятии, прошедшем в имени Сака, были объявлены победители конкурса: Saros Est OÜ (малое предприятие года Ида-Вирумаа), Noorus OÜ (туристическое предприятие года Ида-Вирумаа), Ваухал OÜ (новое предприятие Ида-Вирумаа) и Центр приключений Кивиыли SA (успешная реализация субсидий ЕС в Ида-Вирумаа). Звания «Лучшего бизнес-проекта 2018 года» в Ида-Вирумаа было удостоено Enefit Energiatootmine AS в связи с пуском в эксплуатацию новой электростанции в Аувере.

На основе полученной от всех сторон-участниц положительной обратной связи принято

решение провести предпринимательский конкурс в Ида-Вирумаа также и в 2019 году.

Международное сотрудничество

Для расширения экспорта, поиска заказчиков или установления сотрудничества в сфере технологии предприятия нуждаются в партнерах по сотрудничеству в зарубежных странах. Представительство Торговой палаты оказало фирмам-членам всестороннюю помощь в решении этого вопроса, организовав для более чем 35-ти предприятий поездки с целью установления контактов в Минск, Киев и Санкт-Петербург. Помимо встреч в формате B2B состоялись встречи представителей предприятий с послами Эстонии в Минске и Киеве.

На состоявшемся в Нарва-Йыэсуу Эстонско-Российском экономическом форуме 2018 встретились заинтересованные во взаимном сотрудничестве эстонские и российские предприниматели, они изучали возможности инвестирования в Эстонии, знакомились с историями успеха и обменивались практическим опытом.

Представление интересов предпринимателей при разработке стратегии развития уезда

Йыхвиское представительство Торговой палаты принимало активное участие в составлении стратегии развития Ида-Вирусского уезда на 2019–2030 гг., проведя интервью с крупнейшими предприятиями, организуя фокус-группы малых и средних предприятий и внося свой вклад в организацию мероприятий по представлению и продвижению стратегии.

Активное участие в дискуссиях на важнейшие темы

В 2018 году Йыхвиское представительство Торговой палаты отражало мнения предпринимателей в медийных изданиях и представляло их интересы в советах Ида-Вирусского центра профессионального образования, а также Ида-Вирусского центра предпринимательства.

В сотрудничестве с эстонским представительством Европейской комиссии были проведены встречи предпринимателей с руководителем

представительства ЕК Кейтом Каземетсом и вице-президентом ЕК Андрусом Ансипом. На встрече речь шла о возможных путях развития Европейского союза и ожиданиях предпринимателей относительно направлений развития экономической среды. Обмен информацией в сфере предпринимательства и на прочие связанные с ЕС темы, а также организацией мероприятий занимался управляемый Йыхвиским представительством центр информации Europe Direct.

Обучение

В октябре состоялся ставший уже традицией семинар под названием «Осень 2018 – хорошее время для продажи предприятия?», целевой группой которого были собственники и руководители высшего звена, заинтересованные в купле-продаже предприятий. Руководил мероприятием малый инвестор Марко Рейкоп, и в его организацию значительный вклад внесла занимающаяся продажей предприятий фирма-член „Investment Agency“.

В мае в сотрудничестве с Департаментом защиты прав потребителей был проведен предназначенный для туристических предприятий семинар «Указатель направления – что изменится в связи с новой директивой о комплексном пакете туристических услуг от 1 июля 2018 года».

Внешнеторговые документы

С целью поддержки экспорта предприятий Ида-Вирумаа Йыхвиское представительство Торговой палаты утвердило в 2018 году более 750 внешнеторговых документов или сертификатов происхождения.

ТАРТУСКОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

В дополнение к ответам на обычные информационные запросы членов и их консультированию по правовым и хозяйственным вопросам Тартуское представительство в 2018 году занималось также следующей деятельностью.

Мероприятия

В течение года мы провели 11 курсов обучения и семинаров. Наибольшей популярностью

пользовались курсы обучения по финансовым вопросам и семинары по вопросам налогообложения. В сотрудничестве с Департаментом защиты прав потребителей состоялись два инфодня «Suunanäitaja», на одном из которых была предоставлена информация туристическим предприятиям, а на другом – продавцам товаров для детей. В рамках состоявшейся при участии Торговой палаты серии обучающих курсов EAS на темы экспорта и развития продукта представительство предложило содействие в проведении в Тарту четырех курсов обучения. При сотрудничестве Эстонско-Литовской торговой палаты и посольства Эстонии в Вильнюсе состоялся инфодень о бизнес-возможностях в Литве.

Эстонско-латвийский проект трансграничного сотрудничества

Продолжилась реализация софинансируемого по программе Interreg Эстонско-латвийского проекта трансграничного сотрудничества Delbi 2, направленного на предпринимателей Южной Эстонии и Северной Латвии. Его партнерами являются Латвийская торгово-промышленная палата, Эстонская торгово-промышленная палата, Тартуский научный парк и представительство Эстонской торгово-промышленной палаты в Латвии. Приоритетными секторами проекта являются лесоматериалы, продукты питания и туризм.

В 2018 году основной упор был сделан на содействие сотрудничеству фирм, занятых в пищевом секторе. В связи с проходившей в рамках сельскохозяйственной ярмарки пищевой ярмарки в Тарту побывала группа, состоявшая из двадцати представителей пищевых предприятий Латвии, целью которых было установление новых контактов и обмен опытом. При поддержке Delbi 2 четыре эстонских пищевых предприятия участвовали в работе традиционной ярмарки в Валмиере. В начале сентября представители 21 предприятия пищевой промышленности Южной Эстонии побывали с двухдневным визитом в Риге. В первый день они участвовали в организованном в рамках проекта эстонско-латвийском бизнес-форуме пищевого сектора, во второй день состоялись деловые встречи и посещение Рижской пищевой ярмарки. Делегация представителей

латвийских предприятий пищевой промышленности участвовала в октябре в проходивших в Тарту мероприятиях недели предпринимательства, а также в организованных Торговой палатой деловых встречах.

Кроме того, на сельскохозяйственной ярмарке с совместным эстонско-латвийским стендом были представлены четыре фирмы, занимающиеся изготовлением изделий из древесины. Проект Delbi 2 продолжится до 2020 года.

Участие в рабочих группах

Представительство участвовало в работе различных нацеленных на продвижение местного предпринимательства рабочих групп и комиссий, например, координируемый Тартуской городской управой круглый стол на тему опорных структур предпринимательства.

Участие в работе совета фонда «Тартуская бизнес-консультация».

Внешнеторговые документы

Представительство выдало 1088 сертификатов происхождения.

ПЯРНУСКОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

Деятельность Пярнуского представительства в 2018 году была ориентирована на предложение услуг предприятиям, действующим как в Пярнуском регионе, так и в других местах Эстонии. С этой целью мы проводили обучение и бизнес-завтраки, а также содействовали установлению деловых контактов на внешних рынках.

Семинары и курсы обучения

В 2018 году Пярнуское представительство провело 18 обучающих семинаров, в которых приняло участие свыше 376 человек. С целью продвижения своих услуг еще ближе к предприятиям, обучающие семинары – в дополнение к Пярну и Таллинну – состоялись также в Курессааре, Вильянди, Раквере и Хаапсалу. По традиции известные лекторы и специалисты говорили на темы, представляющие интерес для предпринимателей. Наиболее актуальной была тематика, связанная с новыми налоговыми изменениями.

Деловые завтраки

В местном сообществе своего рода торговой маркой стали организуемые нами деловые завтраки, на которых с предпринимателями и представителями публичного сектора встречаются интересные собеседники. На состоявшихся в минувшем году четырех бизнес-завтраках перед многочисленной публикой выступили министр государственного управления Яак Ааб, председатель Реформистской партии Эстонии Кая Каллас, вице-мер Пярну Райнер Аавик и вице-президент Европейской комиссии Андрус Ансип, которые беседовали на актуальные в их профессиональной сфере темы.

Участие в работе совета консультантов Пярнуского центра профессионального образования.

Представители Торговой палаты играют руководящую роль в деятельности Совета консультантов Пярнуского центра профессионального образования, а руководитель Пярнуского представительства Тоомас Кууда является председателем совета консультантов. Деятельность совета консультантов содействует сотрудничеству центра профессионального образования и предпринимателей, при разработке учебных программ исходят из интересов работодателей.

Вручение премий

Лауреатом проводимого в восьмой раз Пярнуским представительством конкурса на соискание премии «Ответственный предприниматель Пярнумаа» в 2018 году стал Ааду Юхкенталь, руководитель предприятия Valley OÜ.

Премия присуждается предприятию, деятельность которого в существенной мере способствовала развитию местной общины и экономические показатели которого сохранялись стабильно положительными на протяжении нескольких лет, а его деятельность была направлена на внешние рынки. Valley OÜ – это действующее с 1992 года в Вяндра самобытное предприятие, 65 работников которого занимаются производством ковров ручной работы с прошивным ворсом. Основная часть продукции предприятия – это продаваемые на

внешних рынках эксклюзивные ковры с особым решением.

Послеобеденный час, посвященный экономическим темам

Мы вновь возродили популярный формат. Члены Пярнуского представительства Торговой палаты и ключевые клиенты банка Swedbank встречались в 11-й раз во время организованного нами послеобеденного часа, посвященного экономическим темам, на котором вдохновляющими идеями и полезными знаниями поделились президент Банка Эстонии Ардо Ханссон, руководитель корпоративного банкинга Swedbank Лийси Химма и искусствовед Ээро Эпнер.

Вклад в организацию и участие:

Конкурс «Лучшая ученическая фирма Пярнумаа 2018»;

Стратегия развития Пярнуского уезда «Пярнумаа 2035+»;

В ходе недели предпринимательства Пярнумаа мы участвовали в организации семинара «Как найти деловые контакты в Турции?» (Kuidas leida ärikontakte Türgis?);

Всеэстонская рождественская ярмарка ученических фирм «Рождество в Пярнумаа 2018».

Внешнеторговые документы

В 2018 году Пярнуское представительство выдало рекордное количество сертификатов происхождения и прочих связанных с внешней торговлей документов – 3397 штук.

СААРЕМААСКОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

Цель деятельности Сааремааского представительства – оказание членам Палаты на Сааремаа и Хийумаа повседневных услуг, проведение консультаций, семинаров, обучения, выдача внешнеторговых документов и др.

Сааремааское представительство выдало и подтвердило в 2018 году 83 внешнеторговых документа.

Мероприятия

В 2018 году Сааремааское представительство в сотрудничестве с Пярнуским представи-

тельством провело обучающий семинар на тему налоговых изменений, в котором приняло участие свыше 30 человек.

ТОРГОВО-ПРОМЫШЛЕННАЯ ПАЛАТА КАК КАНАЛ ОБЩЕНИЯ МЕЖДУ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЯМИ

В 2018 году мы провели для своих членов целый ряд имеющих многолетнюю традицию мероприятий.

ВЕСЕННИЙ БАЛ

14 апреля в Концертном зале «Эстония» прошел 22-й весенний бал Торговой палаты. Вечер вел Лаури Лийв, танцевальную музыку исполнял оркестр Estraadiraadio при участии солистов Кайре Вилгатс и Юри Поотсмана. Оксана Тандит впервые представила свою весеннюю коллекцию «Desert Rose». Большое впечатление произвел также эффектный номер светодиодного танцевального шоу под руководством хореографа Кармен Онг. Студенты Художественной академии рисовали портреты гостей, памятные фотографии можно было сделать, стоя перед магическим фотозеркалом Photobooth Magic Mirror. На вечере по традиции работал популярный уголок красоты Tradehouse, а также Olympic Casino со столами для рулетки и блек-джека. Между всеми участниками мы разыграли украшения ювелирного салона Sangla, а также поездку в Милан от фирм Estravel и Finnair. В Olympic Park Casino прошла также веселая вечеринка после бала, на которой выступила зажигательная труппа бразильских музыкантов «Made in Brazil».

На Весеннем балу были вручены знаки почета Торговой палаты тем лицам, которые сыграли важную роль в формировании предпринимательской среды Эстонии.

Знак почета I класса

Тоомас Хендрик Ильвес

(президент Эстонской

Республики 2006–2016 гг.)

Яак Аавиксоо

(Таллиннский технический университет)

Пеэтер Пеэдомаа (Peetri Puit OÜ)

Кирсти Наринен (посол Финляндии в Эстонии 2014–2018 гг.)

Знак почета II класса

Аго Вилу (Pricewaterhouse Coopers)
Марье Йозинг
(Эстонский институт конъюнктуры)

Знак почета III класса

Арно Силлат
(Эстонский союз предприятий
по продаже и обслуживанию автомобилей)
Пилле Сёэт
(Центр предпринимательства Ида-Вирума)

Теннисный турнир

26 мая на теннисном корте в центре Пярну состоялся турнир по теннису Торговой палаты и фирмы Harmet. Как и подобает летней столице, погода была солнечной и атмосфера – по летнему приятной и спортивной. Победителями турнира стали Ивар Пуусепп (Nordcel Climate OÜ) и Лидия Иванова (Group Logistics OÜ), II место заняли Вильо Наар (Gvandron OÜ) и Рауно Лоонурм (Harmet OÜ), на III место вышли Айвар Каас (Whirlpool Eesti OÜ) и Март Нымпер (Rödl & Partner OÜ). Победа в утешительном турнире досталась Андрасу Каазику (Baltwood AS) и Хенри Лийву (Helmis AS).

Турнир по гольфу

7 июня в Нийтвяля уже в пятый раз состоялся турнир по гольфу Торговой палаты и фирмы Matek, в котором на этот раз соревновались 9 команд предпринимателей. Первое место завоевала команда RAMM Ehitus OÜ (Лаури Мяннисте, Сийм Эхатамм, Тынн Савелли, Эрки Михельсон, Тармо Краних), на втором месте оказалась команда Kawe AS (Пеэтер Соовик, Яанус Косемаа, Эрко Каринг, Марек Юрна, Хеле Вяйзанен) и третьими стала команда Kaarlaid OÜ (Эдуард Виркунен, Андрес Лампе, Эрле Химушкин, Трийн Хелмар). Среди всех участников турнира мы разыграли также выставленные фирмой Turkish Airlines авиабилеты на двоих в Мадрид, которые по воле фортуны достались Сийму Эхатамму из RAMM Ehitus OÜ.

Открытие бизнес-сезона

25 августа мы пригласили своих членов и

партнеров по сотрудничеству вместе с их семьями в замок Маарьямяэ на открытие бизнес-сезона 2018/2019 гг. В этот день наши хорошие партнеры предложили как взрослым, так и маленьким посетителям множество увлекательных занятий. На сцене выступили Ines и театр NUKU со своим веселым представлением. Для все желающих был открыт также замок Маарьямяэ и здание конюшни, а также Музей кино. В розыгрыше визитных карточек новых владельцев обрели многочисленные призы, главный из которых – семейную поездку в Копенгаген, выставленную фирмами Estravel и Nordica, выиграла Лейли Вийтонг (ROI OÜ)

Выражение признания самым конкурентоспособным предприятиям Эстонии

1 октября на праздничном ужине в замке Маарьямяэ Эстонская торгово-промышленная палата выразила признание предприятиям, завоевавшим призовые позиции таблицы первенства по конкурентоспособности в различных сферах. Самыми конкурентоспособными предприятиями 2018 года по сферам деятельности стали:

- **Harju Elekter AS**, промышленность и энергетика
- **AS Farmi Piimatööstus**, пищевая промышленность
- **Tallinna Kaubamaja Grupp AS**, розничная торговля
- **Orlen Eesti OÜ**, оптовая торговля;
- **Tallink Grupp AS**, туризм
- **AS Kapital**, недвижимость
- **Merko Ehitus AS**, строительство
- **Nortal AS**, связь, коммуникация и ИТ
- **Sillamäe Sadam AS**, обслуживание
- **Infragate Eesti AS**, проектирование и архитектура

Прием по случаю годовщины Торговой палаты

15 ноября мы отметили 93-ю годовщину Торговой палаты торжественным приемом в замке Маарьямяэ. На вечере мы вручили благодарственные грамоты предприятиям, которые были многолетними членами Торговой палаты. В 2018 году исполнилось 90 лет членства в Палате компании Baltika AS, 70 лет фирмы Standard AS и 40 лет фирмы Türi Bel-EST OÜ.

На приеме мы приветствовали также предприятия, которые лишь недавно вступили в члены Торговой палаты. Ими стали: AD Consult OÜ, Baltring Reisibüroo OÜ, Cargolink OÜ, DKM Brothers OÜ, Haage Joogid OÜ, Hansa Diesel OÜ, Pure Concepts OÜ, Reisiidilid OÜ, Rinaldo Lighting OÜ, Robotex MTÜ и USL Invest OÜ. С музыкальной программой выступил дуэт La Phoenix.

Мы благодарим партнеров по сотрудничеству: *Silberauto, Estravel, Turkish Airlines, Finnair, Tradehouse, Photobooth, ювелирный салон Sangla, Olde Hansa, Olympic Casino, Stillabunt, центр тактической стрельбы, Realist Käsitööjoogid, Harmet, Prike, D'Difference, Saku, Nordic Hotel Forum, Corny, NUKU, Matek, Nordica, , Eesti Olümpiakomitee, Dermal, Citadele, A. Le Coq, трудовая инспекция, DeMoog, Salvest, 7Kohvipoissi, Balbiino, ресторан Monaco, Эстонский исторический музей.*

ПЕЧАТНЫЕ ИЗДАНИЯ И ПУБЛИКАЦИИ ТОРГОВОЙ ПАЛАТЫ

Мы продолжаем выпускать информационные издания для членов Палаты, а также печатную продукцию, адресованную иностранным партнерам.

- 11 номеров печатного органа Торговой палаты «Teataja»
- 11 номеров печатного органа Торговой палаты на русском языке «Вестник»
- еженедельная новостная рассылка E-Teataja на эстонском языке, выходящая каждую вторую неделю новостная рассылка Э-Вестник на русском языке, а также ежемесячная новостная рассылка на английском языке E-News;
- Estonian Export Directory 2018–2019 (каталог экспортеров Эстонии), в котором как по сферам деятельности, так и в алфавитном порядке представлены сведения об эстонских предприятиях, желающих вывести свои товары и услуги на внешний рынок и найти партнеров в других странах мира. Партнер по сотрудничеству, участвующий в составлении каталога «Estonian Export Directory» – FCR Media AS.

- Информационный бюллетень «Export News». В августе 2017 года Торговая палата приступила к выпуску электронного информационного бюллетеня «Export News», представляющего экспортирующие предприятия Эстонии. Цель бюллетеня – знакомить читателя с деятельностью и достижениями эстонских экспортеров на международном уровне. Получателями бюллетеня являются иностранные посольства в Эстонии и за рубежом, заграничные представительства эстонского государства и EAS, почетные консулы, торговые палаты иностранных государств и др. (всего около 800 контактов). В 2018 году палата разослала семь бюллетеней, со всеми статьями которого можно ознакомиться на англоязычном сайте Торговой палаты по адресу: www.koda.ee/en/news.
- Мы приступили к рассылке отдельного бюллетеня, в котором находят отражение события предстоящего месяца и деятельность сети Enterprise Europe Network.

ОБЩЕНИЕ СО СМИ

Эстонская торгово-промышленная палата является одной из самых уважаемых организаций, чье мнение относительно тематики экономической среды и предпринимательства всегда ценилось достаточно высоко. Средства массовой коммуникации активно берут на вооружение материалы Торговой палаты с целью их использования в публичном пространстве.

В 2018 году Торгово-промышленная палата упоминалась в СМИ в общей сложности 1524 раза. В течение года Торговая палата разослала свыше 40 сообщений для прессы, кроме того, множество важных для предпринимателей тем нашли отражение в печати, благодаря домашней странице и информационным рассылкам Торговой палаты. В минувшем году вниманию общественности было предложено 13 статей, представлявших мнение Торговой палаты.

Для извещения СМИ было проведено 6 пресс-конференций: две для представле-

ния результатов опроса, касавшегося зарплат в конверте, обнародования результатов исследования приграничной торговли, круглый стол по вопросам акцизной политики и черного рынка, добрые традиции EU OSHA и вертикальной цепочки поставок пищевых продуктов в Эстонии.

ТОРГОВАЯ ПАЛАТА ВЫРАЖАЕТ ПРИЗНАНИЕ

Таблица первенства эстонских предприятий по конкурентоспособности 2018 года

Составление таблицы первенства по конкурентоспособности позволяет Торговой палате выразить признание лучшим предприятиям. Целью составления топ-таблицы конкурентоспособности является определение самых конкурентоспособных предприятий, предложение фирмам возможности сравнить свою деятельность с результатами других коллег, и дать оценку успешности, результативности и устойчивости развития предприятий Эстонии.

Рейтинг успешности составляется на основании экономических показателей. В дополнение к составлению таблиц первенства по сферам деятельности выясняются лучшие предприятия по категориям величины.

Самые конкурентоспособные предприятия 2018 года:

крупное предприятие – **Tallink Grupp AS**
малое и среднее предприятие – **SA.MET AS**
микропредприятие – **Callisto Group OÜ**

Победители 2018 года по сферам деятельности:

Harju Elekter AS, промышленность и энергетика
AS Farmi Piimatööstus, пищевая промышленность
Tallinna Kaubamaja Grupp AS, розничная торговля
Orlen Eesti OÜ, оптовая торговля
Tallink Grupp AS, туризм
AS Kapitel, недвижимость
Merko Ehitus AS, строительство
Nortal AS, связь, коммуникация и ИТ

Sillamäe Sadam AS, обслуживание
Infragate Eesti AS, проектирование и архитектура

Победители проводимого Фондом содействия развитию предпринимательства (EAS) и Центрального союза работодателей конкурса – «Премии в области предпринимательства» вместе с лучшими участниками «Таблицы первенства по конкурентоспособности» боролись за звание «Предприятия года 2018». Титула предприятия года была удостоена фирма Cleveron AS, занимающаяся разработкой и изготовлением посылочных автоматов и роботов.

Предприятие года выбирало жюри, в состав которого входили министр предпринимательства и инфотехнологии Рене Таммист, президент Банка Эстонии Ардо Ханссон, председатель правления Совета ректоров и ректор Таллиннского университета Тийт Ланд, председатель правления Целевого учреждения Фонд содействия развитию предпринимательства Ало Иваск, исполнительный руководитель Форума ответственного предпринимательства Кристийна Эсоп, член правления Эстонской торгово-промышленной палаты и член правления Chemi-Pharmii Руть Ольтер, член правления Эстонской торгово-промышленной палаты и председатель правления Cybernetica Оливер Вяэртнуу, а также председатель Центрального союза работодателей Эстонии Тоомас Тамсар.

С дополнительной информацией о конкурсе можно ознакомиться на веб-сайте: www.ettevotluskonkurss.ee

Премия молодого предпринимателя

Уже четвертый год подряд Торговая палата и Swedbank выбирали Молодого предпринимателя года. В 2018 году лауреатом стал Робин Салуокс, создатель OÜ E-Agronomi, которому было вручена также премия в размере 5000 евро на торжественной церемонии вручения премий лучшим предприятиям Эстонии 4 октября в Какумяэ Хавен.

Участвовать в конкурсе могут все собственники и/или руководители зарегистрированных

в Эстонии предприятий в возрасте до 35 лет, благодаря своей деятельности достигшие выдающихся результатов, использующие в предпринимательстве инновационные решения и уже экспортирующие или планирующие заняться экспортом. В 2018 году на соискание премии претендовали 26 предприимчивых молодых людей, победителя из числа которых выбирало жюри.

В состав жюри входили генеральный директор Торговой палаты Майт Палтс, исполнительный директор Estravel Анне Самлик, руководитель отделения корпоративного банкинга Swedbank Айра Нигул-Лепп, советник президента республики по экономическим вопросам Хейдо Витсур и лауреат прошлого года Кристел Круустюк, создатель предприятия Testlio OÜ.

ESTONIAN
CHAMBER OF COMMERCE
AND INDUSTRY

ANNUAL REPORT **2018**

MANAGEMENT REPORT

The Estonian Chamber of Commerce and Industry is an organisation based on voluntary membership that represents entrepreneurs with a mission to promote entrepreneurship through creating an entrepreneur-friendly business environment and providing practical services.

The Chamber of Commerce is the most influential, oldest and largest business organisation in Estonia that has a good international reputation.

The Chamber of Commerce is an equal partner for the government in forming the economic environment in Estonia.

The Board of the Chamber of Commerce consists of 14 members. In 2018, the Board of the Chamber of Commerce held in total 6 meetings. Elections of the Board of the Chamber of Commerce took place at the General Meeting on 22 April 2015 .

In 2018, the average number of employees of the Chamber of Commerce was 37 and its subsidiary Eesti Konjunktuuriinstituut AS (EKI) employed 19 people.

In 2018, the total sum of salaries and remunerations was €1,168,904.

Key financial ratios	2018	2017
Sales revenue (€)	800 534	826 997
Growth of turnover (%)	-3,20%	-3,35%
Current ratio	2,79	3,12

Formula used to calculate ratios:

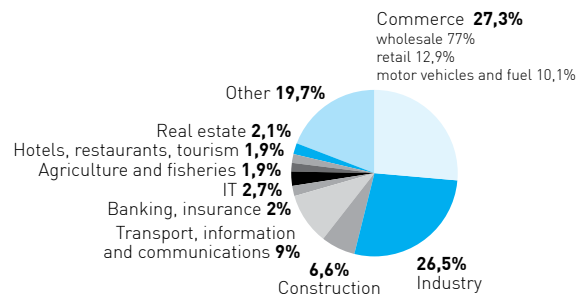
Growth of turnover (%) = (sales revenue 2018 – sales revenue 2017) / sales revenue 2017*100

Current ratio (ratio) = current assets / short-term liabilities

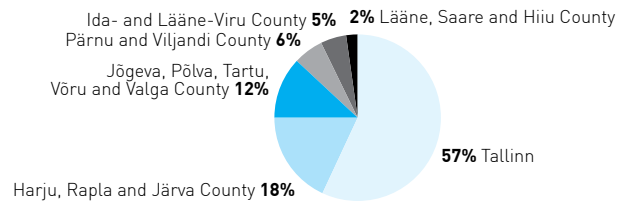
MEMBERS OF THE CHAMBER OF COMMERCE

As of 31 December 2018, the Chamber had 3,241 members. During the year 264 new members joined and 259 members left the Chamber.

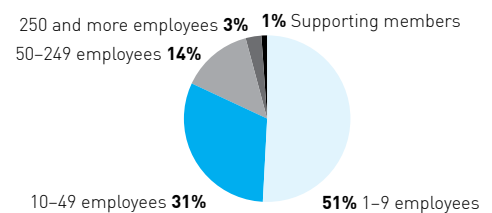
Distribution of Members by Areas of Activity

Distribution of Members by Regions

Distribution of Members by Number of Employees

THE CHAMBER'S ACTIVE ROLE IN REPRESENTING ITS MEMBER'S GENERAL INTERESTS

According to the Articles of Association, one of the most important purposes of the Chamber of Commerce is to represent the interests of its members in the formation of Estonian economic policies and to participate in making proposals for improving legislation.

In 2018, we submitted to the ministries, parliament and other government bodies in total 172 written opinions on draft acts, development intents, action plans and other documents. Additionally, we made proposals on amending and updating the existing legal acts. Representatives of the Chamber also participated in the work of different working groups related to legislative drafting.

MOST IMPORTANT TOPICS

Draft act for obligatory dividends not supported

The Parliament initiated the draft act for amending the Commercial Code with the aim of ensuring better protection for small investors. As one of the most important changes, there was a plan to add to the Code a principle according to which a company is required, as a general rule, to pay out the profit. Thanks to the strong pressure from the Chamber, the draft act for obligatory dividends was not supported in the Parliament and was taken down from the proceedings.

Mandatory insurance for accident at work was not approved by entrepreneurs

In 2018, the state came out with an idea to create a system for indemnifying accidents at work, which would be based on private insurance. According to this system, employers would be obliged to insure their employees against accidents at work. The Chamber did not support the idea, because an obligatory insurance does not make the working environment safer, instead brings along millions of euros of additional costs for entrepreneurs.

Occupational Health and Safety Act updated

On 1 January 2019, the amendments to the Occupational Health and Safety Act entered into

force, among which there are several proposals made by the Chamber. For example, the Chamber made the proposal to extend the term for sending employees to first health check. While previously, an employee had to be sent to health check during the first month of employment, it can now be done, as a general rule, during the probation period. It was also the Chamber's proposal to simplify requirements related to providing guidance to employees. As a result of the amendments, employers have now more flexibility to decide the manner of guidance and training as well as the person providing it, considering the speciality, complexity and level of hazard of the work of the employee. The Chamber also recommended to add to the law the principle according to which the employee and employer can agree on the payment of a contractual penalty for violating the requirements for occupational health and safety.

Revision of the company law continued

The Ministry of Justice ordered an almost 1,000-page analysis of the company law that contains a number of proposals for amending the Commercial Code. Feedback from the members of the Chamber showed that in the opinion of entrepreneurs, there is no practical need for making many amendments to the Commercial Code. We proposed the Ministry to move on with only the amendment proposals that help solving practical problems, which have not been solved by judicial practice and that cannot be solved through a method other than amending the law. It is not necessary to amend the Commercial Code for solving problems that concern legal theory or are of little significance.

Regulation of work must be made more flexible

In 2018, the state came out with a proposal to make the regulation for working time, remote work and temporary employment contract more flexible in the Employment Contract Act. For example, a proposal was made to allow concluding a temporary employment contract without a good reason, allow agreeing on the working time as a certain period and establish a definition for an employee for independent capacity to decide who would not be subject to daily rest, breaks during the day, weekly rest time, max-

imum weekly working time and other regulations. We supported these proposals but found that the state could allow for even more flexible employment relations.

Collecting packaging waste at the place of their generation

The Environmental Committee of the Parliament discussed the draft Waste Act and related amendment proposals. As an important proposal for amendment, the Ministry of the Environment wants to add the principle according to which packaging organisations must organise free of charge collection and handling of packaging waste from every private house, apartment association and legal entity. In the Chamber of Commerce's opinion, the costs of entrepreneurs will increase by at least €10 million a year as a result of the amendment, it opposed the amendment. Additionally, the Chamber of Commerce proposed to clarify in the draft act the extended producer liability definition. The proceedings on the draft act will continue in the Environmental Committee of the Parliament in 2019.

Six-month rule

In 2017, the Chamber of Commerce turned to the court in order to get an answer to the question if the six-month rule included in the Taxation Act, according to which there must be at least 6 months between the passing and entry into force of a tax law, is applicable and under which conditions is it allowed to deviate from this rule. The reason for turning to the court was the state's decision to cancel decreasing of the social tax rate from 33 percent to 32.5 percent with less than two weeks of advance notice. The court found that when cancelling the decreasing of the social tax rate during a very short period of advance notice, the Parliament acted according to the law. In the opinion of the court, the six-month rule is not a strict rule that the legislator must follow when establishing a norm. For example, when amending a tax law, which is due to the change of government, the 6-month rule may be deviated from. The Chamber will present a proposal to the Parliament to amend the 6-month rule so that the law would clearly list the exceptional cases when the law may be deviated from.

Immigration quota

During the year we made several proposals to the state on how to alleviate the problem related to the fulfilling of the immigration quota. For example, we made a proposal to exclude from the quota the aliens who are employed with a trustworthy employer. Additionally, an exception to the immigration quota could be made for aliens who are employed in Estonia for short periods of time (up to 2 years) and aliens who are paid at least 1.5 times the average Estonian salary. The Chamber's proposals have not been taken into account. At the end of the year we were against the state's proposals to establish the 2019 immigration quota on a half-year basis.

Fight against envelope salaries continued

In 2018, the focus continued to be on the topic of salary envelopes with the aim of improving awareness among employees and employers on the negative impacts of envelope salaries. For that purpose, we carried out a survey on envelope salaries among our members in cooperation with the Tax and Customs Board in spring and autumn.

Draft act for decreasing the use of straw men

In 2015, the Ministry of Justice sent for approval the draft act the aim of which is to decrease the use of the so-called straw men in entrepreneurship. For example, according to the draft act, a member of the board of a company cannot be a person who has failed to submit the annual report. Additionally, there is a plan to add to the Commercial Code a principle according to which the transaction for transferring a share of a private limited company is considered void if the private limited company to which the share is transferred has failed to perform the reporting obligation set out in the law. The draft act also aims at shortening the term for liquidating companies from the current six months to three months. In the Chamber's opinion, the draft act is a step in the right direction, but certain proposals require additional analysis in order to avoid unreasonable restrictions to business freedom.

Good practices in the vertical supply chain of food

By the initiative of the Estonian Chamber of Commerce and Industry, Food Industry Associ-

ation, Traders' Association and Chamber of Agriculture and Industry the good practices in the vertical supply chain of food were signed on 31 May 2018. The aim of the good practices is to increase integrity, trust and cooperation in the supply chain of food and ensure efficient functioning of the supply chain. By the end of 2018, in total 43 companies had subscribed to the good practices.

Zero bureaucracy project completed

In 2015, the state started the zero-bureaucracy project during which entrepreneurs submitted 252 proposals for decreasing the administrative burden to the state. A quarter of the proposals made to the state came from the members of the Chamber of Commerce. The Chamber submitted in total 62 proposals on how to decrease bureaucracy, the majority of them had to do with simplifying various reports and declarations. The proposals included abolishing the obligation to audit driving logsheets and packaging reports, and simplifying requirements related to working environment. The state promised to implement 165 proposals and by the end of the year 2018, 145 requests were at least partially abolished. For example, bureaucracy related to aliens has decreased and an employer is no longer required to submit to the state a monthly application for paying social tax for a person with special needs. Implementing of various proposals will continue over the next years.

Investments of pension funds to Estonian economy increased

Since the year 2016, the Chamber of Commerce has kept an eye on how much do the Estonian pension funds invest into Estonian economy. While at the beginning of the year 2016, approximately 5.5 percent of the pension funds assets had been invested into Estonian economy, in 2018, this number reached over 10 percent. The positive trend may continue in the future, because with the support from the Chamber, several amendments to the Investment Funds Act were passed in 2018, which aim to alleviate the pension fund investment restrictions for shares and real estate.

Amendments related to vocational schools

The Parliament passed the draft Vocational Ed-

ucational Institutions Amendment Act abolishing the state-commissioned education. In the opinion of the Chamber of Commerce, abolishing of the state-commissioned education will result in a risk that the labour market needs are not sufficiently taken into account when creating training places. By the Chamber's proposal a principle was added to the Act according to which funding based on results will make up 20 percent of the funding for vocational schools.

Parental leave and benefits system reformed

The Chamber participated actively in developing the amendments to the acts with which will change the regulations of parental leave, paternal leave, maternal leave and childcare leave in the near future. With a proposal from the Chamber, a principle was entered into the Act, according to which an employer must be notified of going on parental leave and ending the parental leave 30 days in advance instead of the current 14 days. The amendment will enter into force on 1 April 2022.

Change related to the Court of Arbitration of the Chamber of Commerce

The Parliament is processing the draft according to which the decisions of all arbitration courts operating in Estonia must be declared as subject to execution, except the decisions made during the proceedings of the Court of Arbitration of the Chamber of Commerce and court of arbitration of the Chamber of Notaries.

Few companies can use the electricity and gas excise duty concession

In 2018, amendments to the Excise Duty Act were passed allowing for the large consumers of natural gas and electricity to consume natural gas and electricity at a much lower excise duty. The excise duty concession can be used by a company whose natural gas cost is at least 13 percent of the additional value created by the company. In order to use the electricity excise duty concession, the requirement is 20 percent. The Chamber made a proposal to decrease the criteria for both concessions so that more companies could benefit from it. The Chamber's proposal was not taken into account. Therefore, in 2019, only approximately 10 companies can use the gas excise duty concession.

Public transport costs exempt from the fringe benefit tax

With the support of the Chamber of Commerce, an amendment was passed allowing employers to compensate, tax free, to the employees their cost of public transport between their place of residence and employment. The amendment will enter into force on 1 January 2020.

Proposal to disclose tax decisions

In November 2017, we proposed to the Ministry of Finance that they publish at the homepage of the Tax and Customs Board the tax decisions, similarly to the amount of tax arrears and taxes paid to the state. Such change would give entrepreneurs but also all members of the society a better chance to get more information on their cooperation partners and other persons. In 2018, there were discussions on this proposal with the Ministry of Finance and Tax and Customs Board. Hopefully, the proposal will be entered into to the draft act in 2019.

Amendments to the Fire Safety Act

The state is planning several changes in the Fire Safety Act. For example, there is a plan to replace the annual fire safety report with a fire safety inspection, which may be conducted only by a licenced specialist. The Chamber does not support replacing the fire safety report with the fire safety inspection. The procedure on the draft will continue in 2019.

Amendments to the Gender Equality Act

The Parliament started processing of the draft act according to which all employers must, at least once in two years, present to their employees on equal treatment of men and women (e.g. average salary of female and male employees). In the Chamber's opinion, disclosing additional data may not bring the desired results because in many organisations there are no men and women working on the same positions, due to which their salaries are not comparable. The draft act aims at establishing the list of gender-based data that all employers must collect and keep on their employees. In the Chamber's opinion, there is no need for this provision. Initially the Ministry of Social Affairs planned to establish the obligation to audit the equal pay on all employers, but the Chamber was against

it. By now the Ministry has taken the Chamber's opinion into account and this obligation is planned to be imposed only for the employers of the public sector with at least ten employees. Proceedings on the draft act will continue at the Parliament in 2019.

Amendments to the Money Laundering and Terrorist Financing Prevention Act

The Parliament is processing a draft act the planned amendments of which oblige owners or possessors of property to prove that the money withheld by the state is not of illegal origin (reverse burden of proof). If the person is unable to or does not wish to prove the legal origin of their property (i.e. the economic purpose of the transaction, parties and real beneficiaries), the draft act allows for its seizure from the person. The Chamber of Commerce supports the purpose of the draft act but finds that the planned measures are of significant restriction to the fundamental rights (presumption of innocence, non-conviction of self, principal ownership right) and may have a negative impact on the business environment. Therefore, before continuing with the draft act, it is necessary to analyse the proportionality, infringement of the Constitution as well as the consequences of this measure. Proceedings on the draft act will continue at the Parliament in 2019.

Jurists provided advice to 116 companies

In 2018, the members used actively the services of our jurists. They provided advice to our members in all important areas, which the companies have to face in their daily activities. Contracts were still the most popular topic of consultations. We helped the companies in drawing up different kinds of contracts (mostly sales and employment contracts) and carried out analyses of contracts. Many companies contacted our jurists with questions related to the real beneficiaries of companies. Additionally, there were questions about taxes, labour law, public procurements and law of obligations.

COURT OF ARBITRATION OF THE CHAMBER OF COMMERCE

The Court of Arbitration of the Estonian Chamber of Commerce and Industry operates as a

permanent arbitration court since the year 1992. According to the rules of the Court of Arbitration, the arbitration court settles disputes arising from private law relationships, including foreign trade and other international business relations, irrespective of the price of the action. In practice, there have been disputes from a couple of thousand euros to tens of millions of euros. The decisions of the Court of Arbitration enter into force from the moment the ruling is made and are directly internationally applicable.

- In 2018, the Court of Arbitration received 14 statements of claim. The materials of 9 actions were submitted for final solution of disputes (including actions submitted in 2017).
- Returned the materials of actions in 4 cases. The proceedings were ended due to the fact that the parties found a solution before the proceedings could start.
- In total 12 rulings were made in 2018 (including on matters accepted in 2017). Six rulings were made in international matters.
- In six cases at least one of the parties was from outside Estonia. In international disputes the parties were companies from England, Russia, Norway, Belize, Kazakhstan, Poland and Virgin Islands.
- The main cause and object of the disputes is contracts. This year, nearly $\frac{3}{4}$ of the disputes concerned purchase and sale or loan contracts and the remaining share had to do with rental, supply and other such contracts. Among other things, the Court of Arbitration was requested to request payment of loss of profit and caused damages. In several occasions, the court had to identify the validity of contracts- Disputes arising from construction and related contracts were not as much in focus in 2018.

REPRESENTATIVE OF THE CHAMBER OF COMMERCE AT THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE

Reet Teder continued as the representative of the Chamber of Commerce in the European Economic and Social Committee (EESC), which is a consultative body consisting of the representatives of the civil society of the member states of the European Commission.

As a representative of the interests of entrepreneurs, Reet Teder participated in the employer's committee and its three sections: INT (internal market, consumer protection), ECO (macro-economy, tax policy) and TEN (transport, energy, infrastructure). During the year, the EESC proposed in total over 150 opinions on directives, regulations as well as other policy documents as well as on its own initiative to the European Commission, Parliament, Council as well as countries holding the presidency of the EU.

Important topics under focus were the new multi-annual financial framework of the EU and related topics such as opinions concerning the distribution of future funds of the EU, but also social issues, especially the fight against poverty. Other topics concerned were taxation, more importantly issues related to the value added tax system and its reorganization. Additionally, development of the digital economy, migration issues, new forms of work etc. Brexit and uncertainties around it became increasingly important.

The main achievements of Reet Teder include strong positions of Estonia and entering proposals that consider the interests of entrepreneurs into opinions concerning taxation; successful protection of the freedom of speech in the regulation on web portals as well as successful protection of the interests of entrepreneurs in battling against misinformation and regulation on consumer contracts. Furthermore, Reet Teder's opinions were taken into account in the regulations on cross-border delivery of court documents and EU electronic documents.

Reet Teder regularly introduced the EU topics in the Chamber of Commerce's Teataja.

CHAMBER OF COMMERCE DESIGNING EDUCATION POLICY

In 2018, the Chamber of Commerce continued to contribute to the entrepreneurship studies programme *Edu ja Tegu*. This is a nationwide programme carried out by the initiative of the Ministry of Education and Research, which aims

at promoting entrepreneurship studies on all levels of education and propagating entrepreneurial mindset.

Within the framework of the programme we have engaged entrepreneurs in various activities in order to make education and entrepreneurial studies more practical and guide schools and businesses to work together. Two seminars were organised in cooperation between the cooperation network coordinated by the Chamber of Commerce Ettevõtlikkuse edendamiseks and entrepreneurship studies programme *Edu ja Tegu*. These two seminars focused on the abovementioned topics. Inspiration seminar 'Exciting and life-like studies in cooperation with entrepreneurs' was organised in Tartu. A cooperation seminar for companies and schools 'School and company – cooperation that creates future success' took place in Pärnu. In total, over 100 representatives from companies and schools participated in the seminars held in Tartu and Pärnu. During the seminars, participants shared their experience regarding what has already been done in cooperation between Estonian schools and companies, and during the practical workshops, the parties shared contacts and discussed different cooperation opportunities.

As there are many examples on what can be done if schools and companies cooperate, some of these examples were collected in the web-based collection of good practices 'Cooperation between companies and schools creates success'. This collection includes 32 different examples of cooperation forms on all levels of education. The aim of the collection is to inspire through good examples and raise awareness of why companies and schools should cooperate and why it is beneficial.

Within the framework of the entrepreneurship studies programme, proof-based modules for entrepreneurship studies were completed, which will be used for entrepreneurship studies on all levels of education in schools. In order for the taught subject to be as life-like as possible, to correspond to the knowledge and skills necessary for coping in the business world, we engaged companies in the development of the

modules. The business practitioners themselves have the best knowledge of what should be taught to young people about entrepreneurship.

For the first time, a nationwide initiative *Tööle kaasa!* was carried out by the leadership of the Chamber of Commerce in 2018. In total 500 employers, 200 schools and over 1600 students participated in the initiative. Young people need an understanding of what working means and what do different professions mean as early as possible in order to make their career choices. Within the framework of the initiative, Estonian companies opened their doors to the children of their employees for at least one day in order to create better and more diverse opportunities to become acquainted with working life in cooperation with schools and parents. A day in the programme of *Tööle kaasa!* does not mean that children get a fun day off from school to spend at a parent's workplace. Its aim is to introduce work and working environment to young people and if possible, give them an opportunity to perform work tasks. In order to give better meaning to the experience a number of work sheets were prepared for the students and to organise the day better, recommended guidelines for companies and schools were developed. The cooperation partners were Foundation Innove and the Ministry of Education and Research. The project was funded by the Gambling Tax Council.

In 2018, the *ApprEnt: Refining Higher Education With Enterprises in Europe* project funded by the European Commission continued. The aim of the project is to develop workplace-based studies in higher education in cooperation between universities and companies. The partners of the project come from eight European countries, one higher education institution and business organisation from each country. Estonia is represented by Tallinn University and the Estonian Chamber of Commerce and Industry. The project ends in 2019 and its expected outcomes include a training model for an instructor of the workplace-based studies and a sample contract between the student, employer and university that would be of help when implementing workplace-based studies in all eight countries that participate in the project. There should also

be a package of recommendations for workplace-based studies for companies, education promoters and related stakeholders, public authority representatives as well as mentors.

SERVICES OF THE CHAMBER OF COMMERCE TO THE MEMBERS

Services of the Estonian Chamber of Commerce and Industry are divided as follows:

- business visits and delegations;
- export and foreign trade consultations;
- international fairs and contact events;
- information and partner services through the Enterprise Europe Network (including procurement monitoring);
- foreign trade services;
- trainings, seminars and other events;
- services through specific projects (such as environmental and energy consultations);
- other services (advertising, renting of rooms etc).

Business visits and delegations, contact meetings

During the year we organised 10 high level business visits to 18 countries:

- we organised business delegations accompanying the President of the Republic to Ukraine, Benin and Senegal;
- we organised business delegation accompanying the Prime Minister of the Republic to Canada and delegation accompanying the Minister of Entrepreneurship and IT to Israel;
- we organised the business visit headed by the Minister of Culture to London and the visit headed by the Minister of Rural Affairs to China Import Expo (Shanghai and Beijing);
- we organised high-level visits to the Balkans (Albania, Macedonia and Serbia), Botswana and Namibia, Malaysia and Thailand, Rwanda and Uganda, Chile and Costa Rica.

Furthermore, we organised a contact visit in cooperation with the Ministry of Rural Affairs for the food sector companies to Finland and a contact visit to Denmark that was organised in cooperation with Enterprise Estonia and that was co-funded by the EU Regional Development Fund. Within the framework of the European

Commission project ELANBiz, we organised a business visit for entrepreneurs to Chile and Costa Rica. We took entrepreneurs also to Belarus. During the year, we hosted seven high-level business delegations. We are carrying out the second long-term framework project funded by the Ministry of Foreign Affairs from the Estonian Development and Humanitarian Assistance funds. Within the framework of this project, we have had the opportunity to bring several business delegations to Estonia and organise high-level visits with the aim of introducing Estonian economy and business environment and establish long-term business relations with the selected developing countries. During the year 2018, we welcomed to Estonia business delegations from Armenia, the Balkans (Albania, Bosnia and Herzegovina, Kosovo, Serbia), Botswana, Brazil, Israel, Peru and Rwanda. We organised contact meetings for these delegations according to their preferences.

Export and foreign trade consultations

In 2016, we started export consultations. The Chamber's team includes specialists who have long-term experience in developing international relations and all areas of the world are covered by the team. Export consultations have been a great service for starting companies as well as experienced exporters. For the first, the Chamber has been giving guidelines and recommendations on how to start with export, for the latter we can give hints and tips on how to expand to new markets.

The Chamber's employees have been providing foreign trade consultations to their clients for years. It has been a great support for exporters and greatly simplified the work of these companies who have had no contact with foreign trade documents before.

Introducing target markets at the Chamber of Commerce

We carried out target market seminars in cooperation with embassies and organised meetings with Estonian ambassadors and economic diplomats on the following target markets: the United States of America, Belgium, Holland, Ireland, India, Italy, France, the United Kingdom. Furthermore, we introduced to Estonian entre-

preneurs international business opportunities in different Asian countries during the first Asia Forum and business opportunities at the Balkans we presented at the Balkan Forum. Both events were organised by the funding of the Development Cooperation project. In cooperation with Enterprise Estonia and Swedbank, we organised Made in Estonia 2018 export conference aimed at exporters and policymakers. The conference received such positive feedback that the same format will be continued in the future. In cooperation with the Tarty City Government, Tartu Science Park, SPARK Demo and Swedbank we organised Made in South Estonia 2018 conference aimed at exporters from South Estonia. There are plans to continue with this format as well.

Contact services and procurement monitoring within the framework of the Enterprise Europe Network

The activities of the Enterprise Europe Network (EEN) continued in 2018. The Chamber of Commerce as a part of the consortium has offered various services related to internationalisation for Estonian companies.

Through the EEN, we helped to find important information on target countries and potential partners from foreign countries in 251 occasions. Through the EEN we have brokered exhibition and contact meetings information from across the world. In total 117 of our clients participated in the 21 contact meetings the network organised and there were 230 meetings. We sent Estonian market information and information on potential partners of interest to foreign companies on 153 occasions.

The activities of the years 2017-2018 can be summarised with the record result: 17 cooperation agreements between Estonian and foreign companies, and one successful consultation that, when comparing to our European partners, is a very good result.

In 2018, there were 7 companies who used the public procurement monitoring service, and for those interested, we organise one-off background search for procurements and issue additional information on single procurement offers.

Today, the Estonian Chamber of Commerce and Industry operates as the lead and partner of the Estonian EEN consortium based on the framework agreement concluded between the European Commission and the Chamber of Commerce, which is valid for the period 2015-2020. The Estonian consortium also includes four other organisations: Tallinn Science Park Tehnopol, Tartu Science Park, Baltic Innovation Agency OÜ and Invent Baltics OÜ.

Foreign trade

The number of issued foreign trade certificates continued growing. In 2018 we issued 17,996 certificates of origin and document verifications. The highest number of certificates are issued for Russia, Ukraine, China and Belarus. In 2018, the use of ATA Carnets continued – we issued 128 of them. The Carnets were used for transporting professional tools to Norway, Russia, the USA as well as Switzerland. The ATA has been used a lot for going to exhibitions and fairs. To go to the Invictus Games that took place in Australia, the Estonian Defence Forces used the ATA to transport sports equipment of the participants. Additionally, the tractors and ploughs used at the 358th European Ploughing Championships that took place in Suzdal, Russia were taken there by using the ATA Carnet. Among the more distant countries to where the samples of goods were taken are Tunisia, Thailand, Singapore, Albania and Lebanon.

We are partners for the Ministry of Foreign Affairs and European Commission in issues related to foreign trade.

Trainings and seminars

In 2018, we organised approximately 100 trainings and seminars with over 2600 participants. Many of them were organised in cooperation with other parties.

Among others

- In cooperation with Work in Estonia we continued the monthly meetings on foreign recruitment. The most successful of them was meeting with RASK Law Office with participating companies from the construction sector to IT. Thanks to the funding of Work In Estonia, summarising videos were made of each meeting;

- In cooperation with the Tartu City Government, SPARK Demo and Erinevate Tubade Klubi, we continued with organising events on human resources that have proven to be very popular in Tartu.
- In cooperation with INSTAR EBC we organised the second trip of HR managers with a focus on employer branding. This time we visited the leading employer branding implementors in Denmark, among them Danske Bank Group, Siteimrpove, Carlsberg Group and others.
- We started the Manager's Club series with the aim of offering the senior employees of companies knowledge on topical issues.
- In cooperation with the Food Industry Association, we carried out two product development days aimed at product developers of the food sector;
- Funded by the European Union, we carried out the project of export newsletter during the course of which short videos were prepared of 15 Estonian exporters and one content marketing workshop was carried out.
- Commissioned by Enterprise Estonia and funded by the European Regional Development Fund, we carried out 13 trainings in Tallinn and Tartu on topics such as digital marketing, marketing and sales through websites and social media, digitalisation of the industry and product development.
- Within the framework of the EU-GIVE pilot project funded by the European Commission, which focuses on increasing the potential of the sharing economy companies, we carried out a round table and focus group that focused on sharing economy.
- Within the framework of the EST-SCALE pilot project funded by the European Commission, which focuses on growing the potential of the scalable companies, we provided personal consultations for five companies of great growth potential.
- We continued with the INBETS project. The aim of the project is first to investigate and then to develop and create innovative and transferrable models and tools to assist in more successful takeovers of small and medium-sized companies. Furthermore, the project aims at making these tools available and usable for all companies of the region. The INBETS project was realised thanks to the INTERREG funding and funding from the European Union. The lead partner of the project is Baltic Sea Academy and the Estonian Chamber of Commerce and Industry is one of the partners of the project. See more about the project: www.inbets.eu;
- The project activities of LEF Network to China: Latvian-Estonian-Finnish Export Support Cooperation Network to China includes joint contact visits of Estonian, Latvian and Finnish companies to China participating with a joint stand at a specialised fair, preparing materials introducing the sector in Chinese, export trainings, market research, local support in order to reach the right partners in China and help the companies in developing their networks. The lead partner of the project is the Latvian Chamber of Commerce and Industry and its partners include the Estonian Chamber of Commerce and Industry, Latvian Wood House Cluster, Estonian Woodhouse Association and Satakunta University of Applied Sciences from Finland. The project is funded from the European Regional Development Fund's Interreg Central Baltic programme.
- We continued with the popular consumer protection information days Suunanäitaja.
- In 2018, a three-year EU project EUREMnext started focusing on increasing energy efficiency in companies of different size. Within the framework of the project, 15 companies signed up to increase specific awareness through participating in the training programme and to train an energy manager with a diploma issued by the EUREM international programme for increasing energy efficiency.
- There were different seminars on topics related to finances and accounting.
- In cooperation with TGS Baltic we continued with the topic of the Public Procurements Act and organised a seminar.
- We continued to bring new information on data protection to our members. There were joint trainings in cooperation with the Data Protection Inspectorate and other cooperation partners during the first half of the year in Tallinn and the second half in Tartu.

OFFICES OF THE CHAMBER OF COMMERCE

JÕHVI OFFICE

In 2018, the Jõhvi office of the Chamber of Commerce continued with activities the aim of which is to increase efficiency of the business activities of entrepreneurs and to open new export opportunities. We also represented the interests of entrepreneurs in developing the Ida-Viru development strategy and tried to raise awareness of importance of the contribution of entrepreneurs among the local community.

Recognising entrepreneurs

In order to value entrepreneurship and entrepreneurialism in Ida-Virumaa, the Jõhvi office of the Chamber in cooperation with its partners organised the competition *Ida-Virumaa Companies of the Year 2018*.

Winners in seven categories were awarded at the ceremony that took place at the Saka manor: Saros Est OÜ (Ida-Viru Small Company of the Year), Noorus OÜ (Ida-Viru Tourism Company of the Year), Bauxal OÜ (Ida-Viru Newcomer of the Year) and Kiviõli Seiklusturismi Keskus SA (Ida-Viru Implementor of EU Money of the Year). The Ida-Viru Business Success of the Year 2018 was awarded to Enefit Energiatootmine AS in relation to starting of the new power station in Auvere.

Based on the positive feedback given by all parties, the competition will also be held in 2019.

International cooperation

In order to increase exports, find suppliers or cooperate in the field of technology, companies need cooperation partners from foreign countries. The Jõhvi office of the Chamber of Commerce has been assisting member companies in that by organising contact visits to Minsk, Kiev and St. Petersburg for more than 35 companies. In addition to contact visits, companies also met with Estonian ambassadors to Minsk and Kiev.

The Estonia-Russia Economic Forum 2018 held in Narva-Jõesuu brought together Estonian and Russian entrepreneurs interested in mutual cooperation. They discussed investment opportunities in Estonia, shared success stories and

exchanged practical experience.

Representing the interests of entrepreneurs in developing the county's development strategy The Jõhvi office of the Chamber of Commerce participated actively in developing the Ida-Viru county's development strategy for the years 2019-2030 by interviewing large companies, organising focus groups for small and medium-sized companies and contributing to organising the promotion events for the strategy.

Contributing to important topics

In 2018, the Jõhvi office of the Chamber of Commerce presented the positions of companies in publications and represented their interests in the councils of Ida-Viru Vocational Training Centre and Ida-Viru Entrepreneurship Centre.

In cooperation with the Estonian Representation of the European Commission, there were meetings of entrepreneurs with the head of the Representation Keit Kasemets and Vice President of the European Commission Andrus Ansip. During the meetings, potential developments of the European Union and expectations of entrepreneurs in guiding the direction of the economic environment were discussed. Intermediating information on entrepreneurship and other EU-related information as well as organising of events was the duty of the Europe Direct information centre managed by the Jõhvi office.

Trainings

In October, there was the traditional seminar 'Autumn 2018 – A Good Time To Sell Your Company?', the target group of which was owners and senior managers of companies interested in buying and selling companies. The event was moderated by small investor Marko Reikop and its organisation was facilitated by a member company Investment Agency, which is significantly engaged in selling of companies.

In May, seminar 'Suunanäitaja – What Will Change With Package Trip Directive from 1 July 2018' aimed at travel companies was organised in cooperation with the Consumer Protection Board.

Foreign Trade Documents

In order to support the exports of Ida-Viru companies, the Jõhvi office of the Chamber of Commerce verified over 750 foreign trade documents or certificates of origin in 2018.

TARTU OFFICE

In addition to answering to the information requests from our members and consulting them on legal and economic issues, the activities of the Tartu Office included the following.

Events

During the year, the Tartu Office organized 11 trainings and seminars. Financial trainings and seminars concerning taxation proved to be the most popular. In cooperation with the Consumer Protection Board, two Suunanäitaja information days were organised – one for travel companies and other for sellers of children's goods. Within the framework of the series of trainings on export and product development organised by Enterprise Estonia with the participation of the Chamber of Commerce, the Tartu office provided support for organising four trainings in Tartu. In cooperation with the Estonian-Lithuanian Chamber of Commerce and the Estonian Embassy in Vilnius, an information day was organised to introduce business opportunities in Lithuania.

Estonia-Latvia Cross-Border Cooperation Project

Delbi 2, an Interreg co-financed Estonia-Latvia cross-border cooperation project continued. This project is aimed for companies from South Estonia and North Latvia. The partners of the project are the Latvian Chamber of Commerce and Industry, Estonian Chamber of Commerce and Industry, Tartu Science Park and Estonian Chamber of Commerce in Latvia. The prioritized sectors of the project are wood, food and tourism.

In 2018, the main focus was on facilitating cooperation between food industry companies. In relation to the Food Fair organised within the framework of the Rural Fair, Tartu welcomed a group of Latvian food producers consisting of 20 members whose aim was to establish new contacts and exchange experiences. With the sup-

port from Delbi 2, four Estonian food producers participated in the traditional Valmiera fair. At the beginning of September, 21 representative of food industry companies from South Estonia went for a two-day visit to Riga. During the first day they participated in the Estonia-Latvia food sector business forum organised by the project and on the second day there were business meetings and a visit to the Riga Food Fair. The delegation of the Latvian food industry companies participated in an event of the Tartu Entrepreneurship Week in October as well as business meetings organised by the Chamber of Commerce.

Additionally, four companies producing wooden products were represented with the Estonia-Latvia joint stand at the Rural Fair.

The Delbi 2 project will continue until the year 2020.

Participating in working groups

The Office participated in the work of various working groups and committees aimed at promoting local entrepreneurship such as the round table for entrepreneurship support structures coordinated by the Tartu City Government. Participation in the work of the Council of Tartu Business Advisory Services Foundation

Foreign trade documents

The Tartu office issued 1,088 certificates of origin.

PÄRNU OFFICE

In 2018, the activities of the Pärnu office were focused on offering services to companies in the Pärnu region as well as elsewhere in Estonia. For that purpose, the Pärnu office organised trainings and business breakfast and facilitated establishing of contacts in foreign markets.

Seminars and trainings

In 2018, the Pärnu office organised 18 training seminars, which had over 376 participants. In addition to Pärnu and Tallinn, the training seminars took place also in Kuressaare, Viljandi, Rakvere and Haapsalu in order to bring our services even closer to entrepreneurs. Tradition-

ally, recognised speakers and specialists spoke about topics that are of interest for entrepreneurs. Issues related to the tax amendments proved to be the most popular.

Business Breakfasts

In the local community, our business breakfasts have become a trade mark in its own right. During these events important people meet with entrepreneurs and public sector representatives. During the four Business Breakfasts held last year, the presenters included Minister of public Administration Jaak Aab, head of the Estonian Reform Party Kaja Kallas, Deputy Mayor of Pärnu Rainer Aavik and Vice President of the European Commission Andrus Ansip who all spoke on topical issues of their field.

Participation in the work of the Council of Advisors of the Pärnumaa Vocational Education Centre

The representatives of the Chamber of Commerce play a leading role in the Council of Advisors of the Pärnumaa Vocational Education Centre and the head of the Pärnu office Toomas Kuuda is the Chairman of the Council of Advisors. Activities in the Council of Advisors facilitate cooperation between the Vocational Education Centre and entrepreneurs as well as development of curriculum based on the interests of the employers.

Awards

For the eighth time, the Pärnu Office of the Chamber gave out the award Responsible Entrepreneur of Pärnumaa, in 2018 the winner was Valley OÜ and its manager Aadu Juhkental. The award is given to a company the activities of which have significantly contributed to the development of the local community and the economic results of which have been continuously good throughout the years, and the activities of which are aimed at foreign markets. Valley OÜ is a unique company founded in 1992, which produces hand-tufted carpets in Vändra. It employs 65 people and the majority of its products are custom-made exclusive carpets sold abroad.

Economic Afternoons

We brought back to life the popular format. The Pärnumaa members of the Chamber of Commerce and key clients of Swedbank met for the 11th time in the Economic Afternoon organised by us, where inspiring ideas and useful knowledge was shared by President of the Bank of Estonia Ardo Hansson, Swedbank's head of corporate banking Liisi Himma and art curator Eero Epner.

Contribution in organising and participation

Competition Pärnumaa

Student Company of the Year 2018

Pärnu County development strategy 'Pärnumaa 2035+'

Pärnumaa Entrepreneurship Week, within the framework of which we participated in organising the seminar 'How to Find Business Contacts in Turkey?'

Nationwide student companies fair *Christmas in Pärnumaa 2018*.

Foreign trade documents

In 2018, the Pärnu office issued a record number of 3,397 certificates of origin and other foreign trade documents.

SAAREMAA OFFICE

The aim of the Saaremaa office has been to ensure availability of daily services, consultations, seminars, trainings, certificates of origin etc. for the Saaremaa and Hiiumaa members of the Chamber of Commerce.

The Saaremaa office issued and verified 83 foreign trade documents in 2018.

Events

In 2018, the Saaremaa office organised a training seminar on tax amendments in which over 30 people participated. The training was organised in cooperation with the Pärnu office.

CHAMBER OF COMMERCE AS A MEETING

PLACE FOR ENTREPRENEURS

In 2018, we organised several traditional member events.

Spring Ball

On 14 April, the 22nd Spring Ball of the Chamber of Commerce took place. The night was hosted by Lauri Liiv, dance music was provided by Es-traadiraadio with soloists Kaire Vilgats and Jüri Pootsmann. There was the exclusive presentation of Oksana Tandit's spring collection Desert Rose. A magical performance was given by led dancers with choreographer Karmen Ong. Students of the Art Academy drew portraits of the guests and they could also take photos in front of the Photobooth's Magic Mirror. Naturally, there was the popular Tradehouse Beauty Corner and Olympic Casino's roulette and blackjack tables. All guests participated in the raffling of jewellery from Sangla Juveelisalong and a trip to Milan by Estravel and Finnair. There was also an after-party at the Olympic Park Casino, where a feisty group of musicians from Brazil Made in Brazil performed.

During the Spring Ball we awarded people who have played an important role in developing the Estonian business environment with the Chamber's Medals of Honour.

Medals of Honour of the First Class

Toomas Hendrik Ilves
(President of the Republic of Estonia 2006-2016)
Jaak Aaviksoo
(Tallinn University of Technology)
Peeter Peedomaa
(Peetri Puit OÜ)
Kirsti Narinen
(Ambassador of Finland to Estonia 2014-2018)

Medals of Honour of the Second Class

Ago Vilu
(Pricewaterhouse Coopers)
Marje Josing
(Estonian Institute of Economic Research)

Medals of Honour of the Third Class

Arno Sillat (Estonian Association for Automobile Sales and Service Companies)
Pille Sööt (Ida-Viru Entrepreneurship Centre)

Tennis tournament

On 26 May, the tennis tournament by the Chamber of Commerce and Harmet took place at the Pärnu City Tennis Courts. The weather was sunny as characteristic for Estonia's summer capital and the atmosphere was sporty and summery. Winners of the tournament were Ivar Puusepp (Nordcel Climate OÜ) and Liidia Ivanova (Group Logistics OÜ), second were Viljo Naar (Gvandon OÜ) and Rauno Loonurm (Harmet OÜ), third were Aivar Kaas (Whirlpool Eesti OÜ) and Mart Nõmper (Rödl & Partner OÜ). The winners of the consolation tournament were Andras Kaasik (Baltwood AS) and Henri Liiv (Helmes AS).

Golf tournament

On 7 June, the fifth golf tournament by the Chamber of Commerce and Matek took place, this time 9 teams competed. The winner was RAMM Ehitus OÜ (Lauri Männiste, Siim Ehatamm, Tõnn Savelli, Erki Michelson, Tarmo Kranich), Kawe AS (Peeter Soovik, Jaanus Kosemaa, Erko Karing, Marek Jürna, Hele Väizanen) came to the second place and third was Kaarlaid OÜ (Eduard Virkunen, Andres Lampe, Erle Himuškin, Triin Helmar). All participants participated in the raffle for flights for two to Madrid presented by Turkish Airlines, which were won by Siim Ehatamm from RAMM Ehitus OÜ.

Opening of the business season

On 25 August we invited our members and co-operation partners together with their families to the Maarjamäe Castle to open the business season 2018/2019. During the day our food partners offered interesting activities to adults and children alike. Ines and NUKU theatre took the stage with their delightful performances. Additionally, Maarjamäe Castle, stable building and the Film Museum were open to all interested. Several prizes found their new owners during the business card raffle – the main prize, a family trip to Copenhagen by Estravel and Nordica was drawn out to Leili Viitong (ROI OÜ).

Recognising the most competitive companies

On 1 October the Estonian Chamber of Commerce and Industry recognised companies who achieved the best places in different sectors in the Estonian Companies' Competitiveness Ranking. The most competitive companies by areas of activity:

- **Harju Elekter AS**, industry and energy

- **AS Farmi Piimatööstus**, food industry
- **Tallinna Kaubamaja grupp AS**, retail
- **Orlen Eesti OÜ**, wholesale
- **Tallink Grupp AS**, tourism
- **AS Kapital**, real estate
- **Merko Ehitus AS**, construction
- **Nortal AS**, communication and IT
- **Sillamäe Sadam AS**, service
- **Infragate Eesti AS**, project design and architecture

Anniversary reception

On 15 November we celebrated the Chamber of Commerce's 93rd anniversary with a reception at the Maarjamäe Castle. We awarded the letters of appreciation to the members who have been with us for a long time. In 2018, Baltika AS could celebrate its 90th membership year, Standard AS 70th and Türi Bel-EST OÜ its 40th year.

During the reception, we also recognised the companies who have recently joined the Chamber of Commerce. These were AD Consult OÜ, Baltring Reisibüroo OÜ, Cargolink OÜ, DKM Brothers OÜ, Haage Joogid OÜ, Hansa Diesel OÜ, Pure Concepts OÜ, Reisiidilid OÜ, Rinaldo Lighting OÜ, Robotex MTÜ ja USL Invest OÜ. Musical entertainment was provided by La Phoenix duo.

We would like to thank our cooperation partners:

Silberauto, Estravel, Turkish Airlines, Finnair, Tradehouse, Photobooth, Sangla Juveelisalong, Olde Hansa, Olympic Casino, Stillabunt, Taktikalise Laskmise Keskus, Realist Käsitööjoogid, Harmet, Prike, D'Difference, Saku, Nordic Hotel Forum, Corny, NUKU, Matek, Nordica, Estonian Massage and Therapy School, Estonian Olympic Committee, Dermosil, Citadele, A. Le Coq, Labour Inspectorate, DeMoog, Salvest, 7Kohvipõis-si, Balbiino, Monaco restaurant, Estonian History Museum.

PUBLICATIONS AND CHANNELS OF THE CHAMBER OF COMMERCE

All publications for informing members and foreign partners continued in 2018.

- 11 issues of Teataja;

- 11 issues of Vestnik in Russian;
- weekly E-Teataja in Estonian, bi-weekly E-Vestnik in Russian and monthly E-News in English;
- Estonian Export Directory 2018-2019, where Estonian companies who wish to bring their goods and services to foreign markets and find partners from the world introduce themselves. Cooperation partner of the Estonian Export Directory is FCR Media AS.
- Newsletter Export News. In August 2017, the Chamber started sending the electronic newsletter Export News that introduces Estonian exporters. The aim of the newsletter is to introduce the activities and achievements of Estonian exporters on the international level. The recipients of the newsletter are embassies of foreign countries in Estonia and abroad, foreign representations of Estonia and Enterprise Estonia, honorary consuls, foreign chambers etc (in total ca 800 contacts). In 2018, the Chamber sent out seven newsletters – the stories published there are available at the Chamber of Commerce's English site: www.koda.ee/en/news.
- Separate newsletters were published for events of the coming month and activities of the Enterprise Europe Network.

MEDIA COMMUNICATION

The Chamber of Commerce is one of the most valued providers of opinions on economic environment and entrepreneurship. The media actively uses materials of the Chamber to be used in public space.

In 2018, the Chamber of Commerce was mentioned in total on 1,524 occasions. During the year we sent out over 40 press releases, additionally, many topics that are of interest for entrepreneurs reached media via the Chamber's homepage and newsletter. During the year we published 13 opinion articles.

In order to inform the media, we organised 6 press conferences: two in order to introduce the results of envelope salary survey, one to publish the results of border trade survey, round table for excise policy and illegal market, EU OSHA and Estonian good practice in the vertical supply chain of food.

CHAMBER RECOGNISES

Estonian Companies' Competitiveness

Ranking 2018

By organising the Competitiveness Ranking, the Chamber of Commerce recognises the best companies. Its aim is to identify the most competitive companies, offer them an opportunity to compare themselves against similar companies and assess success, productivity and sustainability of Estonian companies.

The ranking is prepared on the basis of economic indicators. In addition to rankings by sectors, the best are revealed also by company size. The methodology of the competition was developed by the Estonian Institute of Economic Research.

Most Competitive Companies 2018:

- large company – **Tallink Grupp AS**
- small and medium-size company – **SA.MET AS**
- micro company – **Callisto Group OÜ**

Winners of 2018 by areas of activity:

- **Harju Elekter AS**, industry and energy
- **AS Farmi Piimatööstus**, food industry
- **Tallinna Kaubamaja grupp AS**, retail
- **Orlen Eesti OÜ**, wholesale
- **Tallink Grupp AS**, tourism
- **AS Kapitel**, real estate
- **Merko Ehitus AS**, construction
- **Nortal AS**, communication and IT
- **Sillamäe Sadam AS**, service
- **Infragate Eesti AS**, project design and architecture

The best of the Competitiveness Ranking competed to the title of the Company of the Year 2018 together with the best of Entrepreneurship Awards organised by Enterprise Estonia and Estonian Employers' Confederation. The title of the Company of the Year was awarded to Cleveron AS that develops, and manufactures click and collect pickup automation solutions.

The Company of the Year was chosen by a high-level jury, which consisted of Rene Tammist, Minister of Entrepreneurship and Information Technology, Ardo Hansson, President of the Bank of Estonia, Tiit Land, Chairman of the Board of the Rectors Council and Rector of

the Tallinn University, Alo Ivask, Chairman of the Board of Enterprise Estonia, Kristiina Esop, Director of the Responsible Business Forum in Estonia, Ruth Oltjer, Member of the Board of the Estonian Chamber of Commerce and Industry and Member of the Board of Chemi-Pharm, Oliver Väärtnõu, Member of the Board of the Estonian Chamber of Commerce and Industry and Chairman of the Board of Cybernetica, and Toomas Tamsar, Director of the Estonian Employers' Confederation.

Additional information on the competition is available at: www.ettevotluskonkurss.ee

Young Entrepreneur Award

For the fourth consecutive year, the Chamber of Commerce and Swedbank awarded the Young Entrepreneur Award. The winner was Robin Saluoks, founder of OÜ E-Agronom who received a cash prize of €5,000. The award ceremony took place at the Top Enterprises of the Year gala at Haven Kakumäe on 4 October.

The applicants can be owners and/or managers of companies registered in Estonia who are up to 35 years old and whose activities have been outstanding, who have used innovative solutions in entrepreneurship and are already exporting or are planning to do so. In 2018, there were 26 active young people applying for the title, the winner was elected by a jury.

The jury consisted of Director General of the Estonian Chamber of Commerce and Industry Mait Palts, director of Estravel Anne Samlik, head of corporate banking department of Swedbank Aira Nigul-Lepp, economic advisor to the President of the Republic of Estonia Heido Vitsur and winner of last year's award Kristel Kruustük, founder of Testlio OÜ.

KONTAKTID CONTACTS / КОНТАКТЫ

Peakontor

Head Office
Главная контора

Toom-Kooli 17
10130 Tallinn

+372 604 0060
koda@koda.ee

Tartu esindus

Tartu Office
Тартуское
представительство

Pikk 14
51013 Tartu

+372 744 2196
tartu@koda.ee

Jõhvi esindus

Jõhvi Office
Йыхвиское
представительство

Keskväljak 4
41531 Jõhvi

+372 337 4950
idaviru@koda.ee

Kuressaare esindus

Kuressaare Office
Курессаареское
представительство

Tallinna 16
93819 Kuressaare

+372 452 4757
saare@koda.ee

Pärnu esindus

Pärnu Office
Пярнуское
представительство

Rüütli 39
80011 Pärnu

+372 443 0989
parnu@koda.ee